

h 43

საერთაშორისო წითელი ჯიშა

RED
AID

საერთაშორისო
მედიკამენტოზა დახმარება
საპროფიტოზო-საზოგადოებრივი
საქმიანობისათვის

INTERNATIONALE
ROTE HILFE

საქართველო

1924

№ 3

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

1. რემედას-ის კონფერენციისათვის . . . . . ა. კვირიკაძე.
2. პროლეტარიატის სამსჯავროს ვერ გაე- . . . . . ა. რუხაძე.
ქცევინ . . . . . ს. ეული.
3. რემედასს (ლექსი) . . . . . პ. ლეპეშინსკი.
4. ვლადიმერ ილიას ძე ლენინი ციხეში და . . . . . ახალი.
გადასახლებაში . . . . . პოლიო აბრამია.
5. დახრჩობის წინ (ესკიზი) . . . . . ა. ბ.
6. ხაგუგა გოია (ლექსი) . . . . . იუნ-აი-კვაკი.
7. სალტეები . . . . . უმბერტო ტერაჩინი.
8. ლინჩის კანონით წამება . . . . . რობერტ სტიუარტი.
9. იტალიის ციხეები . . . . . ა. ბადულესკუ.
10. ინგლისის ციხეში . . . . . ტ. დომბალი.
11. რუმინიის ციხეები . . . . . ჩან-ტა-ლეი.
12. პოლონეთის ციხეებში . . . . . ვ. კოლაროვი.
13. ჩინეთის ციხეები . . . . . ა. დიუნე.
14. ბულგარეთის ციხეები . . . . .
15. საფრანგეთის ციხეებში . . . . .
16. რემედას-ის აღმასკომის მანიფესტი.
17. რემედას-ის სრ. საქ. განყოფილების მოწოდება.
18. პოლიტკატორელთა საზოგადოების საბჭოს მოწოდება.
19. თეთრი ტერორი.
20. რემედას-ის სრ. საქ. განყოფილების წლიური ანგარიში.
21. რემედას-ის I საერთაშორისო კონფერენცია 1924 წ. 11—16
ივლისს.
22. რემედას-ის ცეკას გაფართოებული პლენუმი.
23. რემედას-ის ძირითადი საორგანიზაციო პრინციპები.
24. რემედასს საზღვარ-გარეთ.
25. ქრონიკა.

რემედასს-ის კონფერენციისათვის.

15 ოქტომბრისათვის მოწვეულია რემედასს-ის სრულიად საქართველოს კონფერენცია. ეს დღე საქართველოს მშრომელი მუშებისათვის და გლეხებისათვის უნდა ჩაითვალოს დღეთ საკუთარი ძალების მობილიზაციისა და იმ იდეის ერთხელ და სამუდამო შეგნებისა, შეთვისებისა, რომ საქიროა რაც შეიძლება მეტი ენერგიის გამოჩენა და გათვალისწინება იმ მომენტების, რომელიც ახასიათებს დღეს თანამედროვე კაპიტალისტურ რეჟიმს.

აგერ თითქმის ერთი წელი სრულდება მას შემდეგ რაც საფუძველი ჩაეყარა საქართველოში რემედასს-ის ორგანიზაციას. ჩვენმა მკითხველებმა და წევრებმა კარგად იციან, თუ რა ელვის სისწრაფით განვითარდა ეს საზოგადოება საბჭოთა რესპუბლიკების კავშირში. საზოგადოების მუშაობამ მოლოდინს გადააჭარბა და მართლაც, ვისაც კი სწამდა ოქტომბრის რევოლუციის, საერთაშორისო რევოლუციის უდიდესი იდეალები—ასეთები კი ყველა მუშა და გლეხები ჩვენში—ყველა. როგორც ერთი, ჩაეწერა ჩვენ საზოგადოებაში. ჩვენ გვყავს დღეს კავშირის მაშტაბით 2 მილიონამდე წევრი. შეგროვილია ფულად 8.000.000 მანეთზე მეტი. ეს უმაღალითო მოვლენაა თითქმის მთელ მსოფლიოში. არასოდეს ასე სრულად არ გაზრდილა არც ერთი საზოგადოება და არც ერთ საზოგადოებას იმოდენა სიმპატია არ დაუმსახურებია, როგორც რემედასს.

აქ, ჩვენში, რემედასს უკვე ყავს 35 ათასამდე წევრი. შეგროვილია ფულად 70 ათასი მანეთი. ჩვენი აზრით ეს დიდი მუშაობაა, დიდი საქმეა გაკეთებული, მაგრამ შეიძლება კიდევ უფრო მეტის გაკეთება, რომ არ ყოფილიყო სხვადასხვა ობიექტიური პირობები, რომელიც აფერხებდა რემედასს-ის მუშაობას. უნდა ვიგულისხმოთ, რომ ერთად მოწვეული სრულიად საქართველოს კონფერენცია გაუკეთებს ჯამს, ასწონ-დასწონის ჩვენ წარსულ მუშაობას, დააფასებს მას და მომავლისათვის გამოიმუშავებს ახალ გეგმას მუშაობისას. დღევანდლამდე რაც იყო—ეს ორგანიზაციული ხანა იყო ჩვენი მუშაობისა. კონფერენციის შემდეგ ჩვენ უნდა შევუდგეთ ნამდვილ ორგანიზაციულ მუშაობას და, რაც გაკეთდა წარსულ წელს, მომავალ წელში ასჯერ და ათასჯერ მეტი უნდა გაკეთდეს.

აშკარაა, რომ ჩვენი წარსული წლის მუშაობა არ იყო ისე ნაყოფიერი, როგორც ამას მოითხოვდა და მოითხოვს საერთაშორისო პროლეტარიატის ინტერესები. ჩვენ წარსულ წელს მთელი ჩვენი მუშაობა მოვანდომეთ ამ საზოგადოების იდეების პოპულიზაციას. უმთავრესად, ორგანიზაციის მუშაობასთან ერთად, ჩვენ ვაწარმოებდით აგიტაცია პროპაგანდას საზოგადოების სასარგებლოდ. ამან კი ჩვენ ძალიან ბევრი წაგვართვა. უმთავრეს ჩვენ ყურადღებას იქცევდა ფურცლების, გაზეთების, პლაკატების და ჟურნალის გამოცემა. ამას ჩვენ განგებ ჩავდიოდით, ვინაიდან საქირო იყო ზეპირ აგიტაცია-პროპაგანდასთან ერთად ბეჭდვითი აგიტაცია. გვგონია, რომ ჩვენ მიერ გადადგმული ნაბიჯები ამ მხრივ სწორი და მიზანშეწონილი იყო. დღეს საქმარისად გაიგო საქართვე-

ლოს მუშებმა და მშრომელმა გლეხკაცობამ, თუ რა არის რემედასს. ჩვენ მომავალშიდაც უნდა ვეცადოთ, რომ ამ საზოგადოებას რაც შეიძლება მეტი ყურადღება მივაქციოთ.

უნდა აშკარად განვაცხადოთ, რომ ჩვენს საზოგადოებას ნაკლებ ყურადღებას აქცევს ქართველი ინტელიგენცია. და ეს ნაკლი ჩვენის აზრით დღიდან კონფერენციისა უნდა თავიდან მოცილებულ იქნეს. ჩვენ ინტელიგენციას საშუალება ეძლევა ჩვენი საზოგადოების წევრობით გამოხატოს თავისი სულისკვეთება, შეხედულება სოციალისტურ რევოლუციისაზე და მიუ დაამტკიცოს, რომ ის ეხლანდელ და მომავალ ბრძოლებში მებრძოლ პროლეტარიატთან არის, მას თანაუგრძნობს, ფაქტიურად მას ეხმარება.

ჩვენი საზოგადოების აქტიური წევრები უნდა გაზრდნ ახალგაზრდა კომკავშირელები. ჩვენი საბუთებიდან აშკარაა, რომ კომკავშირის წევრები ნაკლებ ყურადღებას აქცევენ ჩვენი საზოგადოების მუშაობას, მათი მხრით ჩვენ საზოგადოებაში ძალიან ცოტა წევრებია. ამიტომ მომავალში, ჩვენის აზრით, არც ერთი კომკავშირელი არ უნდა დარჩეს ჩვენი საზოგადოების გარეშე. ეს საქიროა არა მარტო ჩვენი საზოგადოების ვიწრო მიზნებისათვის, არამედ თვით კომკავშირელთათვის. ჩვენ საზოგადოებაში ისინი გაიწოვნებიან პოლიტიკურად და ჩაებმებიან თითქმის უშუალოთ იმ ბრძოლაში, რომელსაც დღეს აწარმოებს საერთაშორისო პროლეტარიატი შავი კაპიტალის წინააღმდეგ. პარტიის წევრებზე ჩვენ აქ არაფერს ვიტყვით. აშკარაა, რომ ყველა მათგანმა, როგორც ერთმა, ისე უნდა მიიღოს მონაწილეობა ჩვენ საზოგადოებაში.

ჩვენი წევრების უმრავლესობა დღეს მუშა და წითელ-არმიელებია. ეს გასაკვირველიც არ არის. ვინაიდან ყველა მათგანმა, როგორც უფრო ორგანიზაციულად ჩამოყალიბებულმა და კულტურულად წინ მდგომმა, ყველაზე უფრო ადრე შეიგნო რემედასს-ის დიადი ამოცანების მნიშვნელობა.

ადგილებიდან მოსული ცნობები ადასტურებენ, რომ გლეხკაცების წევრთა რიცხვი ჩვენ საზოგადოებაში ძალიან მცირეა. ჩვენ არა ერთხელ აღვვინებთ წერილებში, თუ ოფიციალურ ცირკულიარებში, რომ გლეხკაცობის ჩათრევა ჩვენ საზოგადოებაში, მათი აქტიური მუშაობა რემედასს-ში—ეს დიდი პოლიტიკური და კულტურული საქმეა. ჯერ ერთი, რომ ჩვენი მშრომელი გლეხკაცობა რემედასს საშუალებით მუდმივ ჩაბმული იქნება იმ ბრძოლაში, რომელსაც აწარმოებს დღეს მსოფლიო პროლეტარიატი. მეორეს მხრით კი, ეს საზოგადოება შეიქმნება მისთვის ერთგვარ პოლიტიკურ სკოლად, რომელიც მას საშუალებას მისცემს თავი დააღწიოს ყველა ჯურის კონტრ-რევოლუციონერების გავლენას. ამ მხრივ ჩვენ მიერ გადადგმული ნაბიჯები არ იყო საკმარისი გასულ წელს. ამას უნდა მიეჭეს უდიდესი ყურადღება. ეს იქნება ის დიადი საქმე, რომელსაც ჩვენი საზოგადოება შესძლებს მიიყვანოს ბოლომდე.

როგორც უკვე ზემოთ მოვიხსენიეთ, ჩვენი კონფერენცია მოწვეული იქნება 15 ოქტომბერს. დღიურ წეს-

რიგში ფრიად საყურადღებო საკითხებია, რომელიც ყველა ჩვენმა სამაზრო ორგანიზაციებმა უკვე კარგად იციან. კონფერენციის უმთავრესი საკითხთაგანი იქნება ჩვენი საზოგადოების კონკრეტული ამოცანები საქართველოში. ყრილობის ყველა დელეგატმა უნდა მიაქციოს სერიოზული ყურადღება ამ საკითხს. თუ ეს საკითხი სწორად იქნა გადაწყვეტილი, ჩვენი საზოგადოების მომავალიც უზრუნველყოფილი იქნება. საზოგადოებამ უნდა გადასწყვიტოს აგრეთვე—თუ რა ბეკვდითი-ორგანო უნდა ქონდეს მას მუდმივად. საჭიროა აგრეთვე სასტიკად განსაზღვრულ იქნეს საწევრო გადასახადების რაოდენობა, ვინაიდან ეს არის უმთავრესი წყარო ჩვენი საზოგადოების არსებობისა. ერთი სიტყვით, მომავალ კონფერენციაზე მთელის ჩვენის ენერგიით და შეგნებით უნდა შეუდგეთ ჩვენ დიდ საქმეს.

დღეს ჩვენ ჟურნალში იბეჭდება **რეზიდას**-ის აღმასკომის მანიფესტი. ამ მანიფესტიდან ყველა მშრომელთ, ჩვენი საზოგადოების ყველა წევრებს აშკარად შეუძლიათ დაინახონ—თუ რა სასტიკ ბრძოლას აწარმოებენ ჩვენს წინააღმდეგ კაპიტალისტური მთავრობები და მათი ღირსშესანიშნავი ლაქები მსოფლიოს სოციალისტურ მენშევიკური პარტიები—მე-2-ინტერნაციონალი. ეს უკანასკნელნი არა თუ ხელს უწყობენ იქ კაპიტალისტებს უწყალოდ დვარონ სისხლი მებრძოლი პროლეტარიატისა და გლეხკაცობის, არამედ აქ, ჩვენ საბჭოთა კავშირშიდაც, ხელს გვიშლიან ვაწარმოოთ ნამდვილი სოციალისტური მშენებლობა. მანიფესტში მოყვანილი ფაქტები მუდამ უნდა ახსოვდეს ყველა ჩვენს წევრებს და მთელი მისი აზროვნება და მოქმედება იქითკენ უნდა იყოს მიმართული, რომ დააჩქაროს კაპიტალისტურ ქვეყნების დანგრევა, მე-2-ე ინტერნაციონალის განადგურება და მით პროლეტარიატის გამარჯვება.

ჩვენ აქ სიტყვას აღარ გავაგრძელებთ იმ სასტიკ დანაშაულობის შესახებ, რომელსაც სჩადის მე-2-ე ინტერნაციონალი პროლეტარიატის მიმართ. არას ვიტყვით—თუ როგორ აწამებენ საუკეთესო რევოლუციონერებს ევროპის ციხე-კატორღებში მე-2-ე ინტერნაციონალის დასტურით. ამის შესახებ საკმაო ცნობები მოიპოვება ჩვენს ჟურნალში.

საჭიროა მხოლოდ ჩვენი საზოგადოების ყოველმა წევრმა აუცილებლად შეიძინოს ჩვენი ჟურნალის ნომრები და რაც შეიძლება ფართოდ გაავრცელოს იგი მშრომელ მასებსში. საჭიროა, რომ ეს ჟურნალი ხმამაღლა იკითხებოდეს გლეხკაცობაში, ქოხ-სამკითხველოებში, რათა აშკარად დაინახოს ჩვენმა მშრომელმა ხალხმა, თუ რა ხდება იქ, სადაც ბატონობს კაპიტალი და სადაც მართავს სახელმწიფოს მე-2-ე ინტერნაციონალი.

15 ოქტომბერი ჩვენი საზოგადოების დამფუძნებელ კონფერენციის დღეა. ამ დღეს ჩვენ უნდა გამოვიდეთ ქუჩებში და სასტიკი პროტესტი განვაცხადოთ ჩვენი ძვირფასი ამხანაგების ტანჯვა-გვემისათვის ევროპის ციხე-კატორღებში. ამას ალბათ თვით კონფერენციაც მოითხოვს.

ძვირფასო ამხანაგებო, კონფერენციაზე უნდა გამოვიდეთ როგორც ერთნი და დავუმტკიცოთ ჩვენს ნტრებს, რომ იქ—ევროპის ციხე-კატორღებში მოქცეული ამხანაგები მარტონი არ არიან, ჩვენ მათთან ერთად ვართ სულით და გულით.

სიკვდილი შავს კაპიტალს, სიკვდილი მე-2-ე ინტერნაციონალს.

გაუმარჯოს პროლეტარიატის დიქტატურას.

გულწრფელი სალამი ევროპის ციხე-კატორღებში მოქცეულ ამხანაგებს:

გაუმარჯოს რეზიდასს.

გაუმარჯოს ჩვენს კონფერენციას.

ა. კვირიკაძე.

პროლეტარიატის სამსჯავროს ვერ გააყვანიან.

21 სექტემბერს, სწორედ იმ დღეს, როდესაც მეორე ინტერნაციონალმა ევროპაში მოაწყო დემონსტრაციები საერთოდ ომის და კერძოდ სამოქალაქო ომის წინააღმდეგ და დღესასწაულობდა პაციფიზმისა და დემოკრატიული ხანის საყოველთაოდ დაწყებას, **რეზიდას**-ის აღმასრულებელმა კომიტეტმა გამოაქვეყნა მოწოდება კაპიტალისტებისა და სოციალ-დემოკრატების შავ და თეთრ ტერორის წინააღმდეგ.

ასი ათასი მუშა და გლეხია ჩაყრილი იმპერიალისტურ ციხეებში, კატორღებში, ბნელ საკნებში. ამათგან მარტო გერმანიაში 7 ათასი მუშა და გლეხია ციხე-კატორღებში.

გერმანიის ციხეებში გამომწყვდეულ რევოლუციონერების საერთო-სასჯელი წარმოადგენს: 210 წლის კატორღას, 500 წლის საპატიმროს, 150 წ. ციხეს, 35000 მარკა ჯარიმას.

გარდა ამისა, რამდენი ათასი საუკეთესო რევოლუციონერი ჩაკლეს ციხეებში, ამოსწყვეტეს მუხანათურად?!

როზა ლიუქსემბურგი, კარლ ლიბკნეხტი, 26 ბაქოს კომუნარი, მათ შორის ამხ. შაუმიანი და ჯაფარიძე,—აი ვინ გახდა ჯალათების მსხვერპლი!..

რა მხეცობის სისასტიკეს მიმართავს გამარჯვებული ბურჟუაზია ჩვენ ვიცით ჯერ კიდევ პარიზის კომუნიდან.

გამარჯვებულმა რეაქციამ კომუნარების სისხლით შეღება პარიზის ქუჩები.

ეს მხეცობა დღესაც მეორდება გაცილებით მეტი სისასტიკით.

გერმანიაში, პოლონეთში ციხეები გაჭედულია კომუნისტებით. რევოლუციონერები ათასობით იხოცებიან ციხის საშინელ პირობებში სხვადასხვა ავადმყოფობით. მათთვის გაცილებით უკეთესია სიკვდილით დასჯა, ვიდრე ციხის საშინელ პირობებში, სივიწროვეში, სიბნელეში, უჰაეროთ ნელი და მწარე სიკვდილი.

ბალკანეთის ციხეებში გამეფებულია სადიზმი: წვალება რევოლუციონერების.

ის, რაც მოხდა უნგრეთში საბჭოთა ხელისუფლების დამარცხების შემდეგ, ეხლა მთელს ევროპაში ტარდება კომუნისტების წინააღმდეგ. პატიმრებს სცემენ, აცმევენ დამამწყვდეველ ხალათს და ეს წვალება გრძელდება მანამ, სანამ პატიმარს არ ამოძვრება სული.

ბევრი რევოლუციონერი ვერ უძლებს ამ ტანჯვას და თავს იკლავს, ზოგი კჭუდიდან იშლება და სამუდამო ადგილს პოულობს შეშლილთა სახლში.

ქალაქ ვეიმარში ადგილი ქონდა ასეთ შემადრწუნებელ ფაქტს. ერთ პატიმარ ქალს შეეძინა ბავში. პატიმრებმა მოაგროვეს გაზღობი საგების მაგიერ, ვინაიდან ციხის ადმინისტრაციამ არა თუ ქვეშაგები, არამედ ქც-

რეზიდას-ის ბორჯომის განყოფილების გამგეობა და დელეგატები რაიონებიდან.

მიც არ მოუყვანა მშობიარეს. ფეხმძიმობის დროს მას არ აძლევდენ საჭირო საკმელს, სიმშლით კლავდენ. რასაკვირველია, ასეთ პირობებში დაბადებული ბავშვი იქვე გარდაიცვალა.

როცა ეს შეპაძრწმუნებელი ფაქტი გამოაქვეყნა აშხ. ტიტტელმა, ის ამისათვის ჩააგდეს ციხეში.

აი ასეთ საზიზღრობას, ასეთ დამცირებას ადამიანის პიროვნებისა, ასეთ სისასტიკეს და მხეცობას აქვს ადგილი იქ, სადაც „უკვე დაიწყო დემოკრატიული ხანა და პაციფიზმი“, სადაც მეორე ინტერნაციონალს ებარება სახელმწიფოს გამგეობა.

სოციალ-შოვინისტებმა მოაწყვეს დემონსტრაცია ომის წინააღმდეგ!...

თვითონ კი ომის მომხრენი არიან. ვინ შეუწყო ხელი 1914 წლის ომს? ვინ მოუწოდა მუშებს და გლეხებს ბრძოლისკენ? ვინ ამოუღია ამ უაზრო ომში მუშები და გლეხები?

— მეორე ინტერნაციონალმა, — ვანდერველდემ, გედმა, ალბერ ტომამ, ნ. ჟორდანიამ, ჰენდერსონმა, მაკდონალდმა და სხვებმა.

სოციალ-პატრიოტები, მეორე ინტერნაციონალის გამგეობის წევრები აწყობენ დემონსტრაციებს და მოითხოვენ, რომ საბჭოთა ხელისუფლებამ გაანთავისუფლოს ციხეებიდან მენშევიკები, ესერები, კადეტები, რომლებიც იარაღით ხელ-

ში გამოდიან მუშურ-გლეხურ ხელისუფლების დასამხობათ რეაქციის გამარჯვების მიზნით.

ვეკითხებით: რა უფლება აქვთ წამოაყენონ ასეთი მოთხოვნა მათ, ვინც 100 ათასი საუკეთესო მებრძოლი ჩაყარა კაპიტალისტურ ციხეებში და იქ საშინელ ჯოჯოხეთურ პირობებში ჟლეტს საუკეთესო რევოლუციონერ ძალებს?

ვისი ხელით იეულიტება დღეს ევროპაში რევოლუციონერი ძალები?

— გერმანიაში სოციალ-დემოკრატი ებერტი, საფრანგეთში „სოციალისტი“ ერიო, ინგლისში „მუშათა“ პარტიის ბელადი მაკდონალდი, — აი ვინ არიან ჯალათების როლში და ვინ ჟლეტს რევოლუციონერ მუშებსა და გლეხებს! ყველა ესენი გამიჩნდება იმ მეორე ინტერნაციონალის, რომელიც მოითხოვს „სამართლიანობას“ და კაცთა შორის „მშვიდობიანობას“.

მათი ხელები სისხლშია დასვერილი. ისინი მოველინენ რევოლუციას ჯალათის როლში. მათ ჩაიდინეს საშინელი ღალატი რევოლუციის წინაშე.

მაგრამ ჩქარა ჩამოკრავს უკანასკნელი წამიც და რევოლუციონერი პროლეტარიატი მოსთხოვს მათ პასუხს ყველა იმ ბოროტმოქმედებისათვის, რაც ჩაიდინეს.

ა. რუხაძე.

რეპერტუარი.

ყველას. ყველას:
ასს.

ათასს.

ათი-ათასს.

უძღვნის სალამს

რეპერტუარი.

ვინც ამ ბრძოლას

და სისხლის

ღვრას

არ გაუბრუნებს

კედლებს

ციხის

ევროპის

და ამერიკის

სალამი მას,

მხოლოდ იმას,

არავის სხვას.

წითლიან

ჯარს

დატანჯულ

ხალხს

რომ ეტრფიან

მზეს სხივიანს—

იდეას.

ყველას,

შველას

მიაწოდებს

ეს

რეპერტუარი.

სანდრო ეული.

დახრჩობის წინ.

(ესკიზი)

ვანო იწვა ცალკე საკანში და უცდიდა სიკვდილს. უზენაესმა სასამართლომ მას დახრჩობა მიუსაჯა, რადგან მან გაჰყვინძურა არსებულ წესწყობილების წინააღმდეგ აღდგომა და გუბერნატორის მოკვლა.

ვანო არ ღელავდა, როდესაც იგი შედგა რევოლუციონერ გზაზე მან იცოდა: ან სიკვდილი, ან გამარჯვება.

ვანო დამარცხდა, მაგრამ იდეა, რომელსაც იგი ემსახურებოდა, კიდევ უფრო მკაფიოდ იდგა მის თვალწინ.

მისი გონიერი და ფართო შუბლი, გაბედული თვალელები პირდაპირ უცქეროდა სინამდვილეს თვალელებში.

იგი წამოდგა და მიადგა სარკმელს: მოსჩანდა მთები და განათებული ქალაქი.

რამდენი უნაგარდია ამ მთებში, რამდენი ავი და კარგი გარდახდომია მას იმ ტყეებში.

იქ ჰაერი ისე სუფთა იყო და ლაღი.

ავიდოდა მაღლა მთაზე და გადმოხედავდა ქალაქს, რომელიც იხრჩობოდა სიღარიბეში და სიბნელეში.

ლამე ქალაქი განათებული იყო გუბერნატორის დამსჯელ რაზმის მიერ იქა-იქ ცეცხლწყვილებულ სახლებით.

რეაქცია მძვინვარებდა.

ვერ მოითმინა და ჩამოვიდა ძირს.

და ერთ დღეს ქალაქში გაისმა ზარდამცემი გრილი ყუმბარისა და აწიოკებულმა ქუჩებმა გაიტაცეს ხმები:

— გუბერნატორი მოჰკლეს, მკვლელები შეპყრობილია.

— გუბერნატორი მოჰკლეს, მკვლელები შეპყრობილია.

დაძრწოდა ხმები მთელ ქალაქში.

ახლა იგი საკანში ზის და უცდის განაჩენის სისრულეში მოყვანას.

გარეთ ბნელა, მყუდროებაა სამარისებური.

ამალამ იგი გაათავებს თავის სიცოცხლეს.

ვლადიმერ ილიას ძე ლენინი ციხეში და გადასახლებაში.

1895 წლის დეკემბრის 8-ს (ძველი სტილით) ღამით ვლადიმერ ილიას ძეს აპატიმრებენ. მის წინ ფართო იღება წინასწარი ტყვეობის სახლში მოთავსებული კამერის კარები და იგი მრავალი თვეების განმავლობაში ჰხდებოდა მფლობელი ნახევრად ბნელი საკნისა, რომელსაც ექვსი არშინი სიგრძე აქვს და სამი არშინი სიგანე. ფანჯარა ერთი საენის სიმაღლეზე აქვს, ორმაგ ჩარჩოვანი, მაგრამ მოაჯირით შემოვლებული, რომელიც საპატიმროს ეზოში გადის. ეზოს გარს შემოვლებული აქვს საპატიმროს მაღალი, ექვს სართულიანი შენობის კედლები, რის გამოც იგი ქას წაავს. მაგრამ ვლადიმერ ილიას ძეს არ შეუძლია ამ ქის ძირის დანახვა, მხოლოდ ფანჯრის ნაჭვრეტის დოლაბში არკვევს პეტერბურგის ნაცრისფერი ცის ნაკვეთს.

ოთახის მოწყობილობა უბრალოა. იმ კედლის კუთხეში, სადაც ფანჯარა არის მოთავსებული, მორცხვით გამოიყურება გასაღვლელი ადგილის ზუმილი (раковина), რომელიც ქანგიანი თუნუქით არის დახურული. ამ ადგილიდან ცოტა მოშორებით კედელზე მიმაგრებულია წყლის ზუმილი თავისი მილით. კიდევ უფრო ახლო, კარებთან—საწოლი, რომელიც კედელზე ბურღებით მიმაგრებულსა

და გადმოკიდებულ ფეხებიან ჩარჩოებსა გავს. საწოლზე მოთავსებულია ლეიბი, ბალიში (მხოლოდ არა ბუმბულისა), სახაზინო ნაცრისფერ მაუდის საბანი და ლოგინის ტლანქი თეთრეული, რომელსაც უდის აუტანელი ნაცარტუტა მარილის სუნი, ან სპეციალური სხვა რამ სუნი, რომელიც სახაზინო სამრეცხაო ხელოვნების საიდუმლოებას შეადგენს. კედლის მეორე მხარეზე ბურღებით მიმაგრებულია რკინის ფიცარი, რომელიც მაგიდის მაგიერობას სწევს (დაახლოებით 9 კვადრატული მეოთხედი); და მეორე რკინის ფიცარი ამ მაგიდასთან დასაჯდომათ. თუმცა სავსებით თავისუფლად ვერა, მაგრამ მაინც შეიძლება წერა. კიდევ უფრო ახლოს კარებთან,—იმავე მხარედან, საცა მაგიდაა მოთავსებული, მაღლა, კაცის სიმაღლეზე, გაკეთებულია ერთი მეორეზე ორი პატარა თარო. იმაზე პატიმარის ჭურჭელია მოთავსებული—რკინის საწვინე ბაღია, იმავე მასალის მათლაფა, ხის კოვზი, ფინჯანი. დანის ქონება აკრძალულია (რადგან დანა თვითმკვლელობის იარაღად შეიძლება გამოყენებულ იქნეს), ჩანგალი შეიძლება თავისი ჰქონდეს, მხოლოდ კი ხის უნდა იყოს.

ვლადიმერ ილიას ძე მალე ერკვევა საპატიმროს ცხოვრების თავისებურ პირობებსა და გარემოებებში. მას გული არ უტყდება, პირიქით—მზადაა იუმორით შეხედოს მასზე დატეხილ „უბედურებას“. მისი ფხიზელი გონება უკარნახებს მას მომხდარ გარემოებასთან იქონიოს სრულებით მარტივი დამოკიდებულება. თითქოს ყველაფერი

ჯალათი კისერზე შემოუჭერს გასანთლულ ბაწარს და მან ინიტიტიურად მოისვა კისერზე ხელი, მოისრისა და უხაროდა რომ ჰგრძნობდა ახალგაზრდა, მაგარ კისერს თითებ ქვეშ.

სადღაც შორს ქალაქში საათმა შეუღამის დარეკა:

— დონ!.. დონ!.. დონ!..—ახმაურდა ღამე.

ვანო ჩამოჯდა ტახტზე და წაიფურჩულა:

— იდეა მაინც გაიმარჯვებს!..

— იდეა მაინც გაიმარჯვებს!..— გამოეხმაურა ვილა-ცა, მოიხედა, — არავინ არის.

გაიარა...

უეცრად ფეხის ხმა მოესმა...

მიხვდა...

— ისინი არიან!..— გაიფიქრა მან და თვითვე შე-ეშინდა ამ სიტყვების, მაგრამ გამოერკვა და შერცხვა სულ-მოკლეობის.

მღვდელი არ გაიკარა ისე გაჰყვა ჯალათს.

მიდიოდა და ჟრუანტელით უგდებდა ყურს თავისი-ვე ფეხის ხმას, რომელსაც ამიერიდან ვერასოდეს გაიგო-ნებდა.

სახრჩობელასთან იგი მიხვდა, რომ შიში ვერ იხსნი-და სიკვდილს და უეცრად დამშვიდდა, თითქოს არაფერი ხდებოდა.

ხელი ჰკრა ჯალათს და ავიდა სახრჩობელაზე, მოს-წია თოკს, თითქოს უნდოდა დარწმუნებულიყო საკმაოდ მაგარი იყო თუ არა, მერე გასწორდა და დაიძახა:

— მე ვკვდები, მაგრამ იდეა მაინც გაიმარჯვებს!..

— მე ვკვდები, მაგრამ იდეა მაინც გაიმარჯვებს!..

— გამოეხმაურნენ ციხის კედლები გამოძახილად...

რამდენიმე წუთს შემდეგ მისი გაციებული გვამი კიდა ჰაერში უსიცოცხლოდ...

იდეამ გაიმარჯვა!

ახალი.

თავის რიგზე იყოს. მეფის მთავრობამ შეიპყრო თავისი პოლიტიკური მოწინააღმდეგე და გახადა ის თავის ტყვედ. თავის მხრივ, — პატიმარმა, — თუ ის სუსტი და დაძაბუნ-ბული ინტელიგენტი არ არის, არამედ სერიოზული პო-ლიტიკური მოღვაწე, — უნდა ზოგვით დახარჯოს თავისი ძალა ნერვიულ რეაქციაზე და არაფრათ საჭირო პრო-ტესტებზე „სასტიკი ჯალათებისა“ და „მოძალადების“ წინააღმდეგ (სოციალურ ბრძოლაში კლასიური მტერი რომ ქრისტიანული წესით მოქმედებდეს, მაშინ ის ნამ-დვილი სულელი უნდა იყოს), — უნდა ცდილობდეს მოა-ტყუოს თავისი დამჯავნელი და თავისი საქმისთვის მაქ-სიმუმი სარგებლობისა გამოიღოს თვით საპატიმროში ყო-ფის პირობებისაგან.

წინასწარი ტყვეობის სახლშიაც კი არც ისე ური-გოთ შეიძლება მოეწყოს ადამიანი. პირველ-ყოვლისა, — იმაზე ადვილი არაფერია, რომ გარე ქვეყნიერებასთან იქონიო დამოკიდებულება. მოსახერხებელია პატარა თხელ ქალაქში დაწერილი ბარათები ჩაჰკერდეს გასარეცხად მისაცემ საცვალში, შეიძლება „მოსატანებში“ მოხერხდეს (ალუბლის მურაბის მარცვლებში) პაწაწკინა ქალაქის ხვეულებით ძვირფასი ინფორმაციის მიღება, შეიძლება მიწერ-მოწერის გაჩაღება წიგნებში ოდნავ დამჩნეულ წერ-ტილებით გამოყვანილ ასოების საშუალებით და სხვა და სხ.

ვლადიმერ ილიას ძემ — მისი ჩვეული მარად შემომ-ქმედი აზრის ამოძრავებით — უმაღლესად ამ საქმის „ტეხ-

ს ა გ უ გ გ ა გ მ ი ღ .

მონტაჟი

ნიაღვარივით

ასკდება კედლებს

ფიქრი —

რომელიც დაღვარა ქუჩამ.

მიწას ახელებს:

ოქტომბრის დინგი

და

ისტორიის ნაგავთა ტომებს;

ბურღავს დიშლები.

ქვეყანა გახდა —

საავადმყოფოს

ვიწრო კლინიკა:

ის ველარ იტევს

დორბლიან დღეთა —

სიმრავლეს.

გარბის ქალაქი:

შორს მიაქანებს —

სოფლებს

და

დაბებს.

ცხელ სახადიან პოლიუსების —

გაიხსნა რკალი.

რევოლუციის პასაჟიდან:

ყვირის მაზუთში —

გარუჯული:

თუჯის სახლები —

ვულკან.

ვულკან.

ვულკაან.

იწყება ვალსი.

ნიკას“. მარტო დამწყვედევ მისი სასტიკად დაცულ საპა-ტიმროში საიმედო საშუალება არ არის მის ჩამოსაშორე-ბლად რევოლუციონური წრიდან. მის საპატიმრო ოთა-ხიდან დრო და დრო ფრინდება მისი აზრები — მერცხლე-ბი, რომლებიც მოწოდებების სახით ხან აქ, ხან იქ აფხი-ზლებენ გონებას და აღელვებენ პროლეტარიატის გულს. ვლ. ილ. ახერხებს მთელი ბროშურების („გაფიცვების“ შესახებ — „რუს. სოც. დემოკრ. პროგრამის პროექტი“) — გადაცემას თავისუფლებაზე მყოფ ამხანაგებისადმი!.. რაც შეეხება ამხანაგებთან კავშირის იდაჭერას, რომელნიც მასთან ერთად (ან ცოტა გვიან — 1896 წელში) იქნენ მო-თავსებული წინასწარ ტყვეობის შენობაში (კრეიფანოვსკი, სტარკოვი, ვანევი, ზაპოროჟეცი, ცედეობაუმი), — ეს მის-თვის არავითარ სიძნელეს არ წარმოადგენდა, ვინაიდან მისთვის ადვილი იყო შესწავლა საპატიმროს ოთახის ხმიან კედელზე ან ორთქლის ფეხის — მილის საშუალებით — და-კაჯუნება მარჯვნივ, მარცხნივ, დაბლა, მაღლა; ყველაფერი ეს ხდებოდა საპატიმროს ტრადიციული ანბანის შემწეო-ბით.

მაგრამ არა მარტო საპატიმროს დაბრკოლებათა მუდმივ დაძლევაში გამოიხატება მისი ცოცხალი ენერგია, რომელიც ამ შემთხვევაში მიმართული იყო კავშირის გა-საგრძელებლათ იმ ხალხთან, რომელთაც მას საპყრობი-ლის ამგვარ პირობებშიც უნდოდა დამოკიდებულება ჰქო-ნოდა, არამედ და უფრო მეტად მისი ენერგია გამოსჩნ-

მიწის გარშემო:
პროცესია შეუწყვეტელი.
გიგანტ ქარხნების
დარაბ—
დაგდაგით:
ისმის ბელენი.
სივრცეს ამძიმებს—
კატასტროფის
მხრჩოლავი გაზი.
წელთა ორგია
იკარგება
საუკუნის დიაფრაგმებში.
გადამწვარ ველებს.
ურიცხვ კვარტალებს—
სადაც გუშინ-წინ:
იდგა ღრიალი
ცრემლი და სისხლი—
მოაქვს ამბავი
ხალხთა კვილი:
მოგვეცი მიწა.
მოგვეცი სახლი.
სიცოცხლე ჩვენთვის—
საჭიროა ყველაზე ადრე.
ოკეანებში გადაკარგულ
უცხო კუნძულებს
აწვალებს ურდო.
ახალშენების მონებისათვის—
არ არის ცეცხლი.
არ არის სითბო.
არ არის დილა.
შურისძიება:
აკრძალეს ყველგან.
ქალაქ—სოფლებში—

მონები ისევ
რკინის ბრძანებებს
იღებენ რისხვად:
ჩუმად —
იყავით მუნჯი.
არ არის თქვენთვის—
შესვენების არც ერთი წამი.
ურიცხვი ხელი ამართული—
სიზმარივით ჰაერში დარჩა.
საპნის ბუშტივით
იკარგება სივრცეში სიტყვა.
ქვეყანა მხეცი—
რომელსაც მართავს:
ტირანის ლახტი
ბურღი
და
ურო:—
პურის მაგიერ
აწვდის მის მონებს
კრეისერების
და
ფორტების
მაგარ საჩუქრებს:
კალიბრებიდან
თავზე აყრის—
რკინის ფოროთხლებს:
სპილენძის წვიმას.
წლები 10.
წლები 100.
კიდევ მრავალი:
ხსოვნას ამძიმებს—
როგორც კედელზე.
დაკიდული

ნდა ლიტერატურულ-შემოქმედებით მუშაობაში. ყველა პოლიტიკურები, რომლებიც მოჰყვებოდნენ ხოლმე წინასწარ საპატიმროს სახლში, თავის მთელ თავისუფალ დროს თვითგანვითარებას ანდომებდნენ. საპატიმროში მოთავსებული იყო არა ურიგო წიგნთ-საცავი, რამდენიმე ათი ათასეული წიგნებისაგან შემდგარი. იქ მაგალითად შეიძლება ნახვა ძველი ხალხოსნურ ჟურნალებისა— „სოფრემიონიკ“ „ოტეჩესტვენიე ზაპისკი“ და სხვა; წიგნები პოლიტიკურ ეკონომიაში, ბუნებისმეტყველებაში და სხვა. ერთი სიტყვით—არა თუ მუშას—გონებრივ პატარა ტვირთის მქონეს—შეეძლო მოეძებნა მასალა თვითგანვითარებისათვის, თვით სტუდენტს, რომელსაც თავი მოჰქონდა თავის „შეგნებით“—მასაც შეეძლო მუდამ რაიმე ეპოვნა იქ თავისთვის—თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ ყოველ პატიმარს შეეძლო თავისი ნებით აერჩია წიგნები, (რასაკვირველია ამ წიგნებს პროკურორის ან ჟანდარმის ცენზურაში უნდა გაეველო), —ადვილი გასაგები იქნება რა ენერგიის გამოჩენა შეეძლო ყოველ პოლიტიკურ პატიმარს თავისი გონებრივი მოთხოვნილების დაკმაყოფილებისათვის. მაგრამ ხშირად ამგვარი მუშაობით პატიმართ არ შეეძლოთ გადაერჩინათ თავისი სულიერი ვითარება საპატიმროს გარემოს გავლენისაგან. ხშირად ისინი ცვიდებოდნენ ზნეობრივისა და გონებრივი მდგომარეობის დაცემაში, უფრო ხშირად ამა თუ იმ წიგნის გაჟღერებული კითხვის შემდეგ ღელავდნენ, ცხარობდნენ, ეჩხუბებო-

დნ ზედამხედველებს და ვერა ჰპოვებდნენ თავისში საკმაოდ ძალას, რომ თავი შეეკავებიათ საპატიმროში „აჯანყების“ მოწყობისაგან, რომელიც ესოდენ ფართოდ არის მოღებული პოლიტიკურ პატიმართა შორის.

რაც შეეხება ელადიმერ ილიას ძეს, მას ციხეშიც არ სტოვებდა სიცოცხლის—ხალისიანობა და მხნეობა გარშემორტყმული მისთვის საჭირო მთელ-რიგ წყაროებით—უმთავრესად—საეროზო-სტატისტიკური კრებულებებით. ის თავდავიწყებით ეძლეოდა ლიტერატურულ შემოქმედებას, ამზადებდა რა დასაბეჭდათ თავის დიდ შრომას—„კაპიტალიზმის განვითარება რუსეთში“. კალამი სწრაფად სცურავს ქაღალდზე. კალმის წვერი მძივებივით აბამს ერთი მეორეს სიტყვებსა და სიტყვების რიგებს. ეს აზრია ილიჩისა, აზრი-მტკიცე, უდრეკი, როგორც მიკულა სელიანინოვიჩის გუდა, და იმავე დროს მოძრავი, როგორც გამსჭვირვალე ვერცხლის წყალი, თვითშუქმფენი, მრავალგვერდიანი, „მოთამაშე“;—გატაცებით იკაფავს გზას ათასებისა და ათი-ათასებისაგან, უფრო მშვიდ შემცნობელობისაგან, რომელნიც თავის ნათელს იღებენ მეცნიერების სამეფო ცენტრალი მზისაგან. ილიჩის ერთ საგნისადმი მიმართულ სახეზე მუდამა კრთის ნათელი ბრწყალები, რომელნიც ამჟღავნებენ მისი შემოქმედებით ემოციის შინაგან „ცეცხლს“.

კარების სანათურში გასაღების ტრიალი მოისმის. გამოჩნდება უფრო გამხდარი სახე ზედამხედველისა,

ობობას ქსელი.
ქვეყანა ყალბი—
აკრობატივით
კიდია ძაფზე.
ის ტკივილებით
დაიკივლებს
გატყდება წელში:
ხვალ—კუნძულებიც—
რომლებიც კიდევ
აღარ იცნობენ
არც ერთ გრიგალებს
დასალტულ ტანზე
შემოიმტვრევს
რკინის ხორთუმებს.

პოლიო აბრამია

ს ა ლ ტ მ ე ბ ი

1.

რკინის კარები ხრიგინით გაიღო. აღებდა დარაჯი თავპირზე ძლიერ თხელი თმით. რაღაც უჩვეულო იყო პირველათ ამ ქალაქში ციხის კედლების ხილვა.

დღეს დილით დაატუსაღეს საკუთარ ბინაზე. ბინა გაუჩხრიკეს, ყველაფერი გადმოაბრუნეს, საექვო ნივთები მოაგროვეს და შემდეგ უბრძანეს:

— გასწი!

ქუჩაში წვიმდა, როდესაც ისინი მიდიოდნენ ბნელი და ტალახიანი ქუჩებით. ოთხი პოლიციელი და ის. ოთხივეს რევოლვერები ეშიშვლათ, რადგან ეშინოდათ, რომ „მხეცი“ გაქცევას დააპირებდა.

ციხის ეზოში რამოდენიმე პოლიციელმა გადაიარა. აფუყულები იყვნენ, რადგან კისერში აწვიმდათ.

მკვდარის თვალებითა და ქერა თხელი თმით მელოტ თავზე. ის ჩუმად შემოჰყოფს ფანჯარაში იატაკის ტილოსა და სანთლის ნაჭერს.

— ჰმ... ეშმაკმა გზიდოთ!... აზრში გაუელვებს უკმაყოფილო პატიმარს ფეხების ასამუშავებლად უსიტყვო მოპატიუებაზე. ისე კი არა, ვითომ ის სთვლიდეს თავის ღირსების დამცირებად მეცნიერიდან უცებ იატაკის მწმენდავად გახდომას. სამწუხაროა მხოლოდ, რომ უდროოდ შეიქნა საჭირო მუშაობის შეწყვეტა. მართლაც რომ ისეთ საინტერესო ადგილზე შეაწყვეტინეს მუშაობა, როცა უცხენო, ერთცხენიან და მრავალცხენიანი ცხრილი სოფლის დანაწილებისა დიდებულ სურათს შლიდა აღტაცებული ავტორის წინ. საათის ერთი მეოთხედი კიდევ და—მუშაობა დამთავრებული იქნებოდა... აქ კი ეს ჩოთქი სანთლით... სამწუხაროა, ძალიან სამწუხაროა.

ილიჩს შეეძლო უარი ეთქვა მწმენდავის ამ სიამოვნებაზე. ასფალტის იატაკების წმენდა საკნებში სასურველი იყო პატიმრებისთვის სანიტარიის წხრივ და მათი ფიზიკური ვარჯიშობისათვის, არ შეადგენდა რა ამასთანავე აუცილებელ მოვალეობას. მაგრამ მაშინ ის ხომ ილიჩი არ იქნებოდა, რომ უარი ეთქვა ამ საქმეზე. პირველ ყოვლისა—მისი მაგარი აგებულობა თხოულობს მოძრაობას და, მეორეთ—მას არ უნდა მიიღოს სახელი პატარა ბატონისა, რომელსაც ფიზიკური შრომისა ეშინიან, დაბოლოს—აკი ის ცხრილი უცხენოებისა არსად გაიქცევა. მაშ ასე—შეუდგეთ საქმეს!

აი ესეც კამერა, ჩვეულებრივი ვიწრო, კედლებზე აუარება წარწერებით. ვიწრო რკინის ხარხებიან სარკმელიდან ჩამოდიოდა სინათლე. პირველად უჭირდა ხედვა.

2.

მხოლოდ ეხლა დაიბარეს, ათ საათზე. მაგიდას უჯდა მსხვილი ბაკებიანი ჟანდარმი.

ის შემოვიდა წელში მოხრილი, გამხდარი, ღრმად ჩაცვნილი თვალებით. ნელა მიუახლოვდა მაგიდას.

— დაბრძანდით.

ჟანდარმი მეტათ ზრდილობიანი აღმოჩნდა. პაპიროსი მიაწოდა.

— თქვენ ცოლშვილიანი ხართ.

— დიახ

— ხუთი შვილი გყავთ.

მან გაკვირვებით შეხედა. უკვე ცხადი იყო. ყველაფერი ცოდნიათ. ჟანდარმი ირონიულად იღიმებოდა,

— ისინი მეორე ქალაქში ცხოვრობენ. თქვენ კი აქ გადმოსახლდით, რომ თქვენი რევოლუციონური მუშაობა განგეგრძოთ. ჩვენ შევიპყარიტ კიდევ მხოლოდ ერთი თქვენი ამხანაგთაგანი. დანარჩენი დაიშალა, მათი გვარები...

ყველაფერი რიგზე იყო. ჟანდარმმა დაასახელა ყველანი.

— დიახ, თქვენ ხუთი შვილი გყავთ. მოიგონეთ, რომ მათ პატრონობა უნდა. თქვენ ძლიერ გაკვირვებული ხართ და, რასაკვირველია, ჩვენ არასოდეს არ ვტოვებთ უყურადღებოთ ჩვენდამი გაწეულ შრომას.

ის უკვე თვალებში შესცქეროდა ჟანდარმს.

— გარდა ამისა ყველა თქვენი თანამებრძოლნი ნამდვილი ავაზაკები არიან, ასე რომ თქვენთვის...

ჟანდარმმა დააწყო მაგიდაზე მთელი შეკვრა ასიგნაციების.

— თქვენ იმ წამსვე გაგანთავისუფლებთ. ჩვენ ძლიერ მცირეს გაგება გვსურს. აი ქალაქი, ამ ქალაქზე დას-

და აი ილიჩი ჩვეულებრივი ენერგიით იწყებს საკანში ცეკვას და თან უცქერის, თუ მისი ფეხებიდან დიდი ხნის გაუწმენდავ მქრალი ფერის ასფალტს როგორ თანდათან გააქვს პრიალი. ის უკვე მძიმეთ სუნთქავს მისი ორგანიზმისათვის უჩვეულო შრომისაგან, გული აჩქარებული ტემპით უცემს, ოფლი ღაპა-ღუპით ჩამოსდის სახეზე, მაგრამ მას ერთი წუთითაც არ მოსდის ფიქრად „მოატყუოს“, დასტოვოს მოუწმენდავი რომელიმე კუთხე, მუშაობა არ დაათავოს.

კარებში კიდევ გადატრიალდა გასაღები.

— სეირნობა... მოკლეთ აცხადებს ზედამხედველი.

არც ეს სიამოვნებაა უკანასკნელი ქვეყანაზე. საინტერესოა ციხის კიბეებზე სეირნობა დაბლა ჩამოსვლისას. როცა იმედს არ კარგავ ერთი წუთითაც არის თვალი მოჰკრა კუთხეში მობრუნებული ამხანაგის ფიგურას. სასიამოვნოა ეზოში უხვად საღი ჰაერის ჩასუნთქვა. კარგია კიდევ და სიმსუბუქესა გრძნობ გულზე მაშინ, როცა შენ სასეირნო კლიტულიდან (გვერდებზე ორი მაღალი კედლით და იქით კიდევ ფიცრულით შემოფარგლული) 15 წუთის განმავლობაში უცქერი შრომის ცხოვრების ნაწილს საპატიმროს ეზოში, ხედავ მეფხოვენი როგორ აპობენ შეშას, სისხლის დამნაშავენი როგორ ხერხავენ, ან კიდევ ცისკენ მიაპყრობ თვალებს, სადაც მტრედის ფერ უსაზღვროებაში გაზაფხულის მზისაგან ინთქმება თეთრი მარმარის ნაჭრები.

წერთ ყველა მათგანის მისამართებს.

ის მძიმეთ სუნთქავდა.

— თქვენ ვერ გაიგებთ ჩემგან ვერაფერს.

ის ღარიბი იყო, დიახ! მშვიერი ბავშვები, — რომელთაც ნატეხი პური ენატრებოდა. ის კი ფარულად ცხოვრობდა მეორე ქალაქში. აღარაფერი არ იცოდა მათი. იმის პატარა ბავშვი ავად იყო. ის კი ციხეში ჩასვეს.

ქანდაკე ატრიალებდა ასსიგნაციებს.

— თქვენ არ გსურთ დაასახელოთ? საკვირველია!

როგორ შეიძლება ასეთი წინდაუხედაობა. განა თქვენი მდგომარეობა საშუალებას გაძლევთ ჩაერიოთ იმ ავაზაკების საქმიანობაში. მე თქვენ გირჩევთ.

ის სდუმდა. ნახევარი საათის შემდეგ ქანდაკე დაუძახა მორიგს:

— შემოიტანეთ სალტეები.

სწრაფად შემოარბენინეს. ის აქეთ-იქით იყურებოდა. ნეტავ რა უნდათ. თვალები გაუფართოვდა. არაფერია, ის არ იტყვის არცერთ სიტყვას.

სწრაფად გაჰყარეს ხელები და სალტე შემოაკრეს თავზე. ბოლტი თანდათან ეჭირებოდა.

ყბებ ამოვარდნილი ქანდაკე, რომელსაც გულზე ვერცხლის მედალი მიეკრა თავის ბრწყინვალე მოვალეობის აღსანიშნავად და მკერდზე გადმოგდებული ქონდა გაცვეთილი ექსელბანტი, ილიმებოდა საზიზღრათ.

— მე მგონია ალაპარაკდე ჩემო კარგო.

ის გრძნობდა, რომ თავის ქალა სულ მალე გასკდებოდა. საფეთქელის ძარღვები საშინლად დაებერა, თვალებში ყველაფერი დატრიალდა.

— იტყვი თუ არა.

თავზე სალტემ შემოსერა ტყავი და გარშემო სისხლმა დაიწყო დენა. თვალებმა დაკარგეს ხედვის უნარი.

— იტყვი თუ არა. კიდევ მოუქი...

ის სდუმდა.

მ.

როდესაც გონზედ მოვიდა, სრულიად ბნელოდა. ძლივს აწია ხელი და მოისვა თავზე. იგრძნო სახეზედ მიმხმარი სისხლი და შეხვეული თავი. მაშ არ მომკვდარა არ მოკლეს. ნუთუ კიდევ უნდათ, რომ დატანჯონ.

უეცრად გაიღო კარი.

— მოხვედი გონს ჩემო კარგო? — უთხრა დარაჯმა და წიხლი კრა — აბა აბძანდი.

ძლივს წამოდგა. მთელი სხეული ტკიოდა. განსაკუთრებით თავი. თითქოს გახურებული შანთებით დაეწვათ, ისე ეწოდა შუბლზე შემოვლებული ორმაგი სისხლიანი ზოლი.

ისევ უფროს ქანდაკის კაბინეტში. ის უკვე აღარ იყო ისეთი ზრდილობიანი, როგორც უწინ.

— როგორ ბრძანდებით თქვენო ბრწყინვალეზავ. იქნებ კიდევ ვერ მოხვედით ქუთაზე, ა? მე უკანასკნელათ გირჩევ დაგვისახელო მათი ბინები.

ის ჩუმად იყო. ქანდაკე გაბრაზდა.

— აა! კიდევ გინდა გუშინდებურათ! ეი...

შემოიტანეთ სალტეები.

ის ჩუმად იდგა. ქანდაკეები დაუცურდნენ. შემოარბენინეს სალტეები, დაუწყეს ვინტებს ხსნა.

უცბათ ყველა გაშეშდა. ქალაქიდან აშკარად ისმოდა გიმნი თავისუფლების.

ათი ათასი ხმა მოდებოდა ქუჩებს.

მას თვალები აენთო. უეცრად იგრძნო ღოხე თავის სხეულში. თავის გამხმარ ძარღვიან სხეულში.

სწრაფად მივარდა ფანჯარასთან. ზღვასავით მოდებოდა ქუჩებს წითელი დროშები.

— ამხანაგებო... ველარ მოითმინა და გადასძახა მუშებს.

სამჯერ ზედი-ზედ გავარდა რევოლვერი. ქანდაკე მოლუშული იდგა და იგინებოდა. წვრილად გამოდიოდა ბოლი რევოლვერის ტუჩიდან.

და თუ დღეს ხუთშაბათი ან კვირაა, აბა:

— მობძანდით ნახვაზე!

ძვირფასი ნაზი სახე, თვალები, რომლებიც გეკითხებიან: „აბა რას მეტყვი, როგორა ხარ? ჯანმრთელად ხარ, სულით ხომ არ ეცემი?“

მერე წყვილი თვალებიც, მოციმციმე და მოცინარენი, უპასუხებენ უსიტყვოდ: „ძალიან კარგად, ძალიან...“

შემდეგ კი საკანში დაბრუნებისას: უცხენოთა პროცენტი... ფულითი იჯარა, სარგებელის დამუშავება... შინა ბაზრის როლი.

წინასწარ ტყვეობის შენობაში ჯდომის მეთოთხმეტე თვე შეუმჩნევლად გადის, როგორც ერთი წუთი. ილიჩი გამოდის ციხიდან ისეთივე მხიარული, სწრაფი, რევოლუციონური ბრძოლის წყურვილის იმგვარივე მადით, როგორც იმ დროს, როცა ის თავის გარშემო იკრიფავდა პროლეტარულ კლასობრივი ბრძოლის ახალ ძალებს „ნევის ნაპირებზე“.

ამასთანავე უნდა ითქვას, რომ შემდეგშია, როცა ილიჩი ჩავარდებოდა ხოლმე ციხეში (ეს იყო ორჯერ: სამი კვირით ის პეტერბურგში დააპატიმრეს 1900 წელში, მისთვის ამ აღკრძალულ ქალაქში უკანონოთ შემოსვლის გამო, და ორი კვირით — 1914 წლის ომიანობის დაწყებისას ავსტრიის ციხეში, როგორც ვითომდა რუსეთის მთავრობის აგენტი) ის ამ დროს არ კარგავდა თავის მხნეობას. მართალია, ეს მწარე ეპიზოდები იყო, რომელიც

ილიჩს ფრიად საპასუხისმგებლო წუთებში აცდენდნენ მის რევოლუციონური გზიდან, მაგრამ ილიჩი ამ ხანებშიც მხნეთა ხედებოდა შექმნილ მდგომარეობას. მაგ., ავსტრიულ სატუსალოში ილიჩმა გულთან ახლო მიიღო მის გარშემო მყოფ ბურჟუაზიული მართლმსაჯულების მსხვერპლთა ინტერესები, დახმარებას აძლევდა რჩევით მის მსოფლმხედველობის არეში მოხვედრილ პირებს, უწერდა მათ თხოვნებს, განცხადებებს, აძლევდა ნუგეშს და სხვა. იმდენი დრო აღარ რჩებოდა, რომ თავის თავზე ეზრუნა და მისცემოდა მწარე ფიქრებს თავის პირად უბედურების შესახებ.

ილიჩი არც შუშინის გადასახლებაში (მინუსინის მაზრაში) გავს იმედ დაკარგულ რუსებს. აქაც მის ემოციურ შემოქმედ ბუნებას მისი გონებისა და ნერვების მხრივ არ აკლია ობიექტი შემოქმედებით რეაქციისათვის. დაწყებული შუშინის „პატარა ქვეყნიდან“ (მისი დაინტერესება ციმბირის მივარდნილ ადგილზე მცხოვრებ გლეხის ინტერესებით) და გათავებული გრძელი მოთხრობით კაპიტალსა, და შრომას შორის მსოფლიო ბრძოლის შესახებ, რომელსაც ის გულდასმით ადევნებდა თვალს ციმბირის შორეულ ადგილიდან, — ყველაფერი ეს იპყრობდა მას და იწვევდა მასში რაიმე მოქმედებას.

ილიჩი ცდილობდა სოფლის არისტოკრატისთან და მდიდრებთან არა ჰქონოდა არავითარი კავშირი. ხოლო ღარიბ გლეხობაში დიდი სიმპატია ჰქონდა დამსახურე-

— არამზადა! გინდოდა ნიშანი მიგეცა...
 ის ნელა მობრუნდა. ჩაცვნილი თვალები უელავდენ.
 მძიმეთ მიეყრდნო კედელს და ნელ-ნელა ჩაიკეცა. კედელს
 დროშასავით გადაეწოწო წითელი სისხლიანი ზოლი.
 ტელეფონები წკრიალებდნენ. იძლეოდნენ ბრძანებებს.
 — გამოუშვით ცხენოსანი ათასეული. არავინ დაზო-
 გოთ. პოლიციელები დარბოდნენ. ისხამდნენ იარაღს.
 ქვეითა ჯარმა პირდაპირ ესროლოს.

იუენ-აი-კვაკი.

ის ნელა მოკვდა თანჯარასთან. რალაც განიმეორა
 რამდენჯერმე წყნარათ და დაჩუმდა.
 ქალაქში ისმოდა სროლის ხმა.
 მღეროდნენ თავისუფლების გიმნს.

ა. ბ.

1924 წელი, თბილისი.
 29 სექტემბერი.

ლინჩის კანონით წამება.

ანუ ამერიკის სოციალიზაციის მშვენიერება.

დღეს ყველამ კარგად იცის, რომ შავკა-
 ნიანები წარმოადგენენ ყველაზე უფრო ჩაგ-
 რულ და ტანჯულ ნაწილს კაცობრიობის
 ოჯახში. ყველამ იცის, რომ კაპიტალიზმის
 განვითარებას და ახალი ქვეყნის (ამერიკის)
 აღმოჩენას უშუალო შედეგათ მოყვა მონო-
 პოლის აღმოცენება, რომელიც საუკუნოების
 განმავლობაში მძიმე უღლათ აწვა ზანგებს
 და სამარცხვინო ლაქათ ეცხო მთელ კაცო-
 ბრიობას. მაგრამ ის კი, შეიძლება, არ
 იცის ყველამ, რომ უკანასკნელ წწ წლის
 განმავლობაში, რომელმაც განვლო ე. წ.
 მონების განთავისუფლების დროიდან, ზან-
 გები ამერიკაში განიცდიდნენ აუწყრელ ტან-
 ჯვა-წვალებას, რომლის ერთ-ერთ საშინელ
 ფორმას წარმოადგენს ლინჩის კანონით
 წამება.

მისი ისტორია. ამ წამებამ თავის სახელ-
 წოდება მიიღო ერთ ამერიკელ პლანტატო-

ზანგის წამება ლინჩის კანონით.

ბული, მიდიოდა მათთან იურიდიული დახმარებით, იჭერ-
 და ზოგიერთთან მეგობრულ დამოკიდებულებას (მაგ. გლეხ
 ერმოლავეთან), დადიოდა მათთან სტუმრად და სხვ..
 სულ ახლო მისვლა გლეხის ცხოვრებასთან პოლიტი-
 კური დევნილისათვის შეუძლებელი იყო, თუ მას არა
 სურდა თავის გადასახლებაში ცხოვრების გაუარესება, რო-
 მელიც გამოიხატებოდა სასჯელის ვადის გაგრძელებაში,
 ან ეტაფით გაგზავნაში უფრო დაშორებულსა და უხალხო
 ადგილებში. ილიჩი კი ძალიან აფასებდა თავისი ცხოვრე-
 ბის ძირითად საქმეს. გარშემო მყოფ „შრომის შეილთად-
 მი“ ფართო სიმატიებს არ აძლევდა რომ არ დაეღუპნა თა-
 ვისი მომავალი თავისუფლება, რომელზედაც ის დიდ იმე-
 დებს ამყარებდა სრულიად რუსეთის მასშტაბით პარტიულ
 მუშაობის საწარმოებელათ. ამიტომ ის ძალიან ფრთხილად
 იქცეოდა და ცდილობდა საბაბი არ მიეცა ჟანდარმერი-
 ისათვის რაიმე შემთხვევისთვის ჩამოჰკიდებოდნენ და გა-
 ეგრძელებინათ კიდევ გადასახლება.

ამას გარდა, იმ დროის გამოკლებით, როდესაც მას
 უხდებოდა ნადირობაზე დასვენება, ან ამხანაგთა წრეში
 დროს გატარება, ის მთელ თავის დროს ანდომებდა ლი-
 ტერატურულ შრომას, რომელიც დიდი პროდუქტივობით
 ხასიათდებოდა მისი ცხოვრების ამ ხანში. ეს იყო მოკ-
 ლე დრო ეგრედ წოდებულ ლეგალური მარქსიზმის გა-
 ფუქრქენა-განვითარების, და ილიჩმაც გამოიყენა ხელსაყ-
 რელი შემთხვევა თავისი მარქსისტული იდეების საქადა-
 გებლად მისთვის ჩვეული შრომის მოყვარეობით. გა-
 დასახლებაში ის ამთავრებს და საბოლოოდ ამუშავებს
 დასაბეჭდათ თავის წიგნს: „კაპიტალიზმის განვითარება

რუსეთში“. სწერს მთელ რიგ სტატიებისას მარქსისტულ
 ჟურნალში („ახალ სიტყვაში“, „სამეცნიერო მიმოხილ-
 ვაში“, „დაწყებაში“, „ცხოვრებაში“), და სცემს მთელ
 კრებულს: „ეკონომიური ეტიუდები“. მაგრამ ეს კიდევ
 არ არის სულ: ის თვალყურს ადევნებს ახალ რაიმე გაჩე-
 ნილს მარქსისტულს ლიტერატურაში რუსულსა და უცხო
 ენებზე (1899 წელში, მაგ., ახლად გამოვიდა კაუცკის
 წიგნი „Agrarfrage“ და მიიპყრო დროებით მთელი ყუ-
 რადღება ილიჩისა), ბუკსა სცემს სოციალ-დემოკრატიის
 უფრო და უფრო მღრღნელ ოპორტიუნიზმის შესახებ (ბე-
 რნშტეინიანიზმი გერმანიაში, „ეკონომიზმი“ — რუსეთში
 და სხვა), იკრებს თავის გარშემო მთელ მაზრის გადასახ-
 ლებულ სოციალ-დემოკრატიულ საზოგადოებას, რომ გა-
 მოძახილი ჰპრვოს ავტორიტეტულმა ხმამ „ძველ“ მარ-
 ქსისტულ ჩამომავლობისა და ენევეაში და მუშაობის ადგი-
 ლობრივ ცენტრებში, — ერთი სიტყვით, თავისი ძალის და
 შეძლების მიხედვით ცდილობს არ ჩამოშორდეს რევო-
 ლუციონურ ცოცხალ ბრძოლას, არ გასწყვიტოს კავშირი
 მომქმედ პარტიულ მომუშავეთა კადრებთან და იყოს იმ
 საკითხებში გარკვეული, რომლებიც პარტიას აღელვებენ.
 სხვა არავინ არ ყოფილა ისე გახარებული 1 პარტიულ
 ყრილობით, როგორც ილიჩი. გადასახლებაში ეს იყო
 მისთვის უდიდესი სასიხარულო დღე. და არავითარ
 ათასვერსოვან მანძილს, არავითარ უდაბნოებს, არავი-
 თარ საპატიმროთა კედლებს არ შეეძლოთ მოეშორები-
 ნათ იგი რევოლუციონურ სტიქიისაგან, რომლისადმი და-
 მოკიდებულებაშიც ის მუდამ, თვით სიკვდილამდე, იყო
 მისი ორგანიზული ნაწილი.

პ. ლეჟენინსკი.

რიდან ვირგინიაში, რომელსაც სახელათ ერქვა ლინჩი. ეს ამერიკელი ერთდამავე დროს მიწადმოქმედებდა იყო და მოსამართლეს. ისარგებლა რა არეულობით დამოუკიდებლობისათვის ომის დროს, ლინჩმა ჩაიგდო თავის ხელში მთელი ძალა-უფლება; ის თავის რაიონში მკაცრად სჯიდა ყველას გამოუძიებლად და სასამართლოს მიერ გაურჩევლად, ვინც არ უნდა ყოფილიყო. თანამედროვე ამერიკაში, ფაშისტურ ორგანიზაციის „კუ-კლუქს-კლანი“-ს, მონობის მოტრფიალეთა და სხვა ფარული ორგანიზაციების წყალობით, ეს ბარბაროსული და უკანონო ჩვეულება მოედო მთელ შეერთებულ შტატებს და მიიღო სამოქალაქო უფლება. უფრო მეტი — ადამიანის დასჯის ამ უაღრესად მხეცურმა ფორმამ მიიღო მეტი საშინელი ხასიათი შავების განთავისუფლების შემდეგ.

ზანგების წამება ლინჩის კანონით.

პატარა ტიპიური სცენა. წარმოიდგინეთ ადამიანთა ხროვა 1.000, 3.000 და თითქმის 10.000 ადელეზებულ და გამხეცებულ კაცთა, ქალთა და თითქმის ბავშვთაგან. ყველა მუშტებ მოღერებული, თვალებ წამოხერხილი, სახე დაქიმული რაღაც სასიხარულოს მოლოდინშია. ისინი დასცინიან, მხეცურათ გაჰკივიან, კბილებს აკრიჭინებენ, ყველა წინ მიიწევს, შეიარაღებული არიან ჯოხებით, რევოლვერებით, ჩირალდნებით, დანებით, მაკრატლებით, ნავთით, ქოლგებით, ერთი სიტყვით, ყოველგვარი იარაღით, რითაც კი შესაძლებელია ადამიანის მოკვლა ან დაჭრა.

ამ თავადებულ და მძვინვარე ხროვის ცენტრში თქვენ ამჩნევთ შავ საგანს, ძონძებში გახვეულს, რომელიც აბაკუნებს ფეხებს, ფართხალებს, სცდილობს განთავისუფლდეს, ეხეთქება აქეთ იქეთ გასისხლიანებული და ღონე მიხდილი. ეს ხროვა ლინჩის მოტრფიალენია, შავი ნაძირალები, ის შავი კი — ზანგი, მათი მსხვერპლი.

გამძვინვარებული და გამხეცებული ხროვა მიათრევს ამ შავს ტყეში მოედანზე. იქ მას მიაკრავენ ხეზე, გადაასხამენ ნავთს, შემდეგ ტანზე აფარებენ ისეთ მატერიებს, რომელსაც ადვილად უჩნდება ცეცხლი. მანამ ტანს ცეცხლი მოეკიდებოდეს, შავს ამტვრევენ თითო-თითოთი კბილებს, სთხრიან თვალებს და მუტ-მუტობით თავიდან აცლიან თმას, რომელსაც თან ტყავიც მიყვება ხოლმე. შემდეგ ცემისაგან გალურჯებულ ტანიდან ნაჭრანაჭრა გლეჯენ ხორცს.

შავი ისევ სუნთქავს, მაგრამ მას უკვე ყვირილი აღარ შეუძლია, რადგან ენა წინდაწინ დაუწვევს გახურებული შანთით, ფერდები ჩამტვრეული აქვს... აგერ დანაც დასცეს და ყური ჩამოვარდა...

„დასწვით“ — იძახის ერთი. — „მაგრამ ნელ-ნელა, რომ შეიხრაკოს“ — დაუმატა მეორემ, „თუ ჩქარა დაიწვა, არ იქნება საინტერესო“.

შავი უკვე დამწვარია თითქმის, მაგრამ მას მაინც ჰკიდებენ ხეზე ჩამოსახრჩობათ, ანუ უფრო სწორედ რომ ვთქვათ, ჰკიდებენ მას, რაც დარჩენილა მისი გვამიდან და ყველა ისინი, ვინაც ვერ მოახერხა მონაწილეობა მიეღო დაწვაში, ტაშს სცემენ და „ვაშას“ გაიძახიან.

როდესაც უკვე ყველამ გული მოიჯერა, შავის ტანს ხსნიან ხიდან და ძირს აგდებენ, თოკს კი სჭრიან წვრილ წვრილად და თითო ნაჭერს ყიდიან 3—4 დოლარათ. ქალები იძენენ მას სახსოვრად, როგორც ბედნიერების მომტან თილისმას.

„სახალხო სასამართლო“, როგორც იქ მას უწოდებენ, დასრულდა. კმაყოფილი და დამშვიდებული ხროვა მადლობას უცხადებს „ოპერატორებს“ და შემდეგ ნელ-ნელა იშლება მხიარული, თითქო დღესასწაული გადაეხადოთ.

მხოლოდ სისხლით, ბოლით და ქვარტლით გაუღენტოილ მიწაზე აგდია შავი, რომელიც დაპრანჭული სახით ჩამავალ მზეს მისჩერებია, თითქო ეკითხება მას: „ეს არის ცივილიზაცია“?

ცოტა რამ სტატისტიკიდან. 1889—1919 წლამდე ასეთი წამების მსხვერპლი გახდა 2.600 ადამიანი შავიდან, რომელთაგან 51 იყო ქალი და 10 ყოფილი ჯარისკაცი, რომელნიც მონაწილეობას ღებულობდნენ დიდ ომში.

1919 წელში წამებულ 78 შავთა რიცხვიდან 11 ცოცხლათ დასწვეს, 3 დასწვეს მოკვლის შემდეგ, 31 მოკლულ იქნა ტყვიით, 2 ტანჯვის გზით, 1 დამხრჩვალად და 11 დაიღუპა სხვადასხვა სახის წამებით.

ამ მხეცურ მოქმედებაში ყველაზედ მეტად თავი ისახელა გიორგის შტატმა თავის 22 მსხვერპლით. შემდეგ მისისიპმა 12 მსხვერპლით, 34 შემთხვევაში ასეთი წამება იყო წინდაწინ მოფიქრებული და მომზადებული.

1919 წელში წამებულთა წინააღმდეგ წაყენებულ იქნა შემდეგი ბრალდებები:

1-დმი დამოუკიდებელ უპარტიო ლიგის წევრობა; 1-რევოლუციური ლიტერატურის გავრცელება; 1-წამების შესახებ თავისუფალი აზრის გამოთქმა; 1-ჩიკაგოში თეთრებსა და შავებს შორის მომხდარ შეტაკების შესახებ კომენტარიების გაკეთება; 1-შავების დაცვა; 1-გზიდან არ გადუღდა ავტომობილს და შეაშინა თეთრი ბავშვი.

1930 წ. იყო 50 შემთხვევა წამებისა, 1923 წ.—28.

პასუხისმგებლობა. ყველა ამ დანაშაულობათა მოტივით მოყავთ ეკონომიურ ნიადაგზე არსებული მეტოქეობა; ამბობენ, რომ ზანგები უკეთ ცხოვრობენ ამა და ამ ადგილზე, ვიდრე თეთრები, ანუ ისა, რომ ზანგები უარს ამბობენ მუშაობაზე, ე. ი. წინააღმდეგი არიან მათი უსინდისოთ გაყვლეფისა. მაგრამ წამების ყველა შემთხვევების დროს არასოდეს არ უხლიათ ხელი ნამდვილ დამნაშავეებისათვის; მათ ყოველთვის აგულიანებდნენ, ალელვებდნენ და შემდეგ მათ დანაშაულს აქარწყლებდნენ პოლიტიკური მოღვაწენი, ფინანსისტები, ხელისუფლება და რეაქციონური პრესა

წამების შემთხვევებს პრესა იყენებდა თავის ტირაჟის გასადიდებლათ; გაზეთი ისეთი ლიტერატურული მოქნილობით, მხატვრული ფერადებით და აღტაცებით სწერდა ხოლმე ამ მკვლელობის ყველა საშინელებას, თითქო ლაპარაკი შეეხებოდეს ახალ სენსაციას ან დიდ ხალხურ ზეიმს. არც ერთი სიტყვა შებრალებისა, არც ერთი სიტყვა გაკიცხვისა. გაზ. „ნიუ ორლეანს სტვისი“ — ის 1919 წ. 26 ივნისის ნუმერში, პირველ გვერდზე გამოცხადებულია 25 სანტიმეტრიან შრიფტით:

„დღეს 300 მოქალაქე დასწვავს ზანგს“

და იქვე წვრილი ასოებით კი სწერია:

გაძლიერებული მცველების თანხლებით კაიზერი გაიქცა..

გაზ. „ჯექსონ დეილი ნიუსი“ იმავე თარიღის ნუმერში, პირველ გვერდზე, ორი სვეტის თავზე აცხადებს მსხვილი შრიფტით:

„დღეს ნაშუადღევს ა საათზე ელისვილიდან ჩა მოსული ხროვა დასწვავს ზანგს ჯონსონს“.

გაზეთს დაავიწყდა მხოლოდ დამატებია: „**მთელი მოსახლეობა მოწვეულია დასასწრებათ**“, მაგრამ ეს ისე-დაც იგულისხმება.

ცოტადენი დაწვრილებითი ცონხები. „დღეს სალამოთი, დაახლოებით 7 ს. და 40 წუთზე ჯონ. მ. წვალეულ იქნა გახურებული შანთით, შემდეგ კი დასწვეს... 2.000 ადამიანიდან შემდგარი ხროვა, მათ შორის ქალები და ბავშვები, დაესწრო ამ დაწვას. ზანგის ხეზე მიკვრის შემდეგ დაანთეს ცეცხლი, ცოტა მოშორებით გააჩაღეს მეორე ცეცხლი, რომელშიდაც ჩასდევს რკინა, როდესაც რკინა გაწითლდა ის დაადევს შავს ტანზე რამდენიმე ადგილას. უკანასკნელმა შიშის გამო ხელი სტაცა რკინას და ჰაერში დამწვარი ხორცის სუნი დადგა. როდესაც რკინა დაადევს მას სხვადასხვა ადგილას, ზანგის ყვირილი ქალაქამდე აღწევდა. ცოტა ხნის ტანჯვის შემდეგ მასკა აფარებულმა რამდენიმე პირმა მისი ტანი ცეცხლში ჩააგდო. მას ირგვლივ ალი მოედო და იმუდარებოდა მოეკლათ ის ტყვიით. მისმა მუდარამ მწარე დაცინვები გამოიწვია“..... ასე სწერს გაზეთი „ჩატანოვა ტაიმსი.“

„15.000 კაცი, ქალი და ბავშვი ტაშს სცემდნენ, როდესაც ზანგზე გადასხმულ გაზოლინს ცეცხლი მოუკიდეს. ისინი ყვიროდნენ და ერთმანეთს წინ ეჯიკავებოდნენ რომ ახლოს ეყურებინათ ზანგისათვის..... ორმა მათგანმა მოსკრა ყურები, როდესაც მათ ცეცხლი მიუახლოვდა, ერთი კი სცდილობდა თითები დაეჭრა ფეხებზე. ხროვა ერთმანეთში ირეოდა, გადადიოდა ერთი ადგილიდან მეორეზე, რომ ყველასათვის მიეცათ საშვალეობა დაენახათ, თუ როგორ იწვებოდა ზანგი. მაშინაც კი, როდესაც მთელი სირბილე ტანზე დამწვარი იყო და მხოლოდ ძვლებს ღა ასდიოდა ბოლი, ისევ იდგნენ და შესცქეროდნენ.“ („მემფისი პრესს“, 1917 წ. 22 მაისი).

„...ყველა კლასის წარმომადგენელი, ქალები და ბავშვები დაესწრო სანახაობას. რამდენიმე ქალი მაღალ საზოგადოებიდან თან აედევნა ხროვას ციხიდან დაწყებული... როდესაც ზანგის სხეული ძირს დაეცა, შეიქნა ჩხუბი თოკის ნაჭრებისათვის სახსოვრად.“ (ვიკსბურგ ივნიგ პოსტი—1919 წ. 4 მაისი)

ზანგის ცემა-წვალეობა.

..... ერთმა ჩამოსკრა მას ყურები, მეორემ სქესობრივი ნაწილები.... მან მოინდომა თოკისათვის ხელი მოეკიდებია და ამ დროს დასჭრეს თითები. როდესაც ის ხეზე ეკიდა, ერთმა 25 ჯერ ჩასცა მას დანა.... ის რამდენიმეჯერ ჩამოხსნეს, დაადევს ცეცხლზე და ისევ ჩამოკიდეს.... ბოლოს ჩააბეს თოკი და მიაბეს ცხენზე, რომელიც დაათრევდა მის გვამს ვაკოს ქუჩებში. ის ხე, რომელზედაც ჩამოკიდეს ზანგი, იდგა სწორედ ერთი მერის (მაღალ წოდების პირი) ფანჯრის წინ. ის მისჩერებოდა ხროვას და ფიქრობდა არა ზანგის ტანჯვაზე, არამედ ხეზე, რომ არ დამწვარიყო.... ყველა მონაწილეობდა ზანგის დასახიჩრებაში. მას სცემდნენ ბარებით, აგურებით, ჯოხებით, მანამ მისი ტანი ქრილობებით არ დაითარა, ზოგიც სჭრიდა მას ყურებს, თითებს და სხეულის სხვა ნაწილებს. სიხარულმა მოიცვა ყველა დამსწრენი, როდესაც

საქ ცეცხლი გაჩაღდა. ცოტა ხნის შემდეგ გვამი ჩამოკიდეს ხეზე, რომ ყველას დაენახა — ამან გამოიწვია დამსწრეებში ცხარე ტაში. („კრიზისი“ 1916 წ. ივლისი).

წამების თეთრი მსხვერპლი. არა მარტო შავები, თეთრებიც, რომელნიც გაბედავენ ზანგების დაცვას, როგორც მაგალ., ბიჩერ სტოუმ, ავტორმა უკვედავი ნაწარმოებისა „ძია თომას ქოხი“-სა, და მისმა მეგობრებმა არა ერთხელ განიცადეს დაცინვა და შეურაცხყოფა. ელია ლოკეჯი მოკლულ იქნა, ჯონ ბრაუნი ჩამომხრჩვალა, ტომას ბიჩი და სტეფენ ფოსტერ დევნილი და დოტყვევებული. აი რას სწერდა ფოსტერი ციხიდან: უკანასკნელი 15 თვის განმავლობაში მათ 4-ჯერ გააღეს ჩემი საკანი, რომ წავეყვანეთ, ორჯერ გადმომაგდეს მეორე სართულიდან, ერთხელ მომინდომეს ბორკილების დადება, ერთხელ 10.000 კაცმა მოინდომა ჩემი წამება, 20-ჯერ მძიმეთ დამარტყეს თავში, გულში“....

30 წლის განმავლობაში 708 თეთრი, მათ შორის ქალები, გახდა წამების მსხვერპლი — ერთნი გაფიცვის მოწყობისათვის, მეორენი ზანგების მუარველობისათვის.

აი როგორია ეს საშინელი მატთანე ამერიკის „ცივილიზაციის“ ბოროტმოქმედებათა სიით. თუ გადავხედავთ აფრიკის ისტორიას, ჩვენ შევხვდებით არა ნაკლებ საშინელებებს. მხოლოდ ინგლისის, ბელგიის ან საფრანგეთის მარკის ქვეშ.

უმბერტო ტერაჩინი.

იტალიის ციხეები.

იტალიის კანონები არავითარ განსხვავებას არ ნახულობენ პოლიტიკურ და სისხლის სამართლის დამნაშავეებს შორის. იტალიაში ერთსაც და მეორეებსაც ერთად ათავსებენ. იტალიის ციხეების საკნები პატარეებია. სინათლის ანთება მზის ჩასვლის შემდეგ აღკრძალულია. წყალსადენი ჩვენ ციხეებში არ არის. თვითნებულ საკანში შემოაქვთ ერთი ვედრო წყალი, რომელიც სასმელად

დაც იხმარება და პირსაბანათაც. იტალიის კანონები კრძალავენ პატიმართა წვალებას. მაგრამ ფაქტიურად ის მაინც არსებობს. ფაშისტები სარგებლობენ ამ ხერხით და აიძულებენ პატიმართ ყალბი ცნობები მისცენ. საჭმლის გადაცემა ნებადართულია პროცესის დროს და რამდენიმე დღით წინ მის დაწყებამდე. ფაშისტები შეუძლებლათ ხდიან ბრალდებულის დაცვას, ვინაიდან ყოველივე ხერხს ხმარობენ, რომ ხელი შეუშალონ ბრალდებულს თავის მართლებაში. ხშირად დამცველები უარს ამბობენ პროცესში მონაწილეობაზე, ვინაიდან ეშინიათ ფაშისტების შურისძიებისა. ხანდახან ფაშისტები იჭამდისაც მიდიან, რომ თავზედ ესხმიან ბრალდებულს თვით პროცესის დროსაც კი. ასეთ შემთხვევას ადგილი ქონდა ამას წინეთ ფლორენციაში. ფაშისტები მივარდნა ბრალდებულებს და დასჭრეს ერთი რევოლუციონერი. ასეთ ამაღელვებელ შემთხვევის შემდეგ თავმჯდომარემ მაინც გამოაცხადა, რომ პროცესი გაგრძელდება. გამართლება კიდევ არ ნიშნავს იმას, რომ შენ თავი დაახწიე ყოველივე საშიშ-

როებას. ციხის კიშკართან ფაშისტები იცდიან და იქვე კლავენ გამართლებულს. ამიტომ ბევრი კომუნისტი, დარწმუნებული იმაში, რომ მათ არ აცდებათ ასეთი ბედი, სთხოვენ სასამართლოს დასტოვონ ისინი რამდენიმე ხნით, რომ ფაშისტები არ დახვდნენ მათ ციხიდან გამოსვლის დროს.

მაგრამ თურმე არც ეს კმარა თავის გადასარჩენათ ფაშისტებისაგან. ხანდახან ეს უკანასკნელნი შეცვივდებიან ხოლმე ციხეში და იქ მოყავთ სისრულეში თავის საზიზღარი საქმე. ასეთი შემთხვევა იყო ახლო ხანში ქ. რომინში. ბოლოს არც ის კმარა, რომ გამოხვიდე გარეთ უვნებლათ და გადაურჩე ფაშისტების შურისძიებას. ვიხედავ კი ცოტა ეჭვს მიიტანენ მოსვენებას არ მისცემენ. ის ყოველ დღე წაიკითხავს თავის სახელს ქუჩებში გაკრულ სიებში, სადაც ჩამოთვლილი არიან ყველა ისინი, ვინც დაუყოვნებლივ უნდა დასტოვოს ქალაქი. პოლიციას არც კი სცხენია გამოაცხადოს ამ სიებში, რომ ვინც არ გავა ქალაქიდან გადაეცემა ფაშისტებსო. გადასახლებულთ ერეკებიან ერთი ქალაქიდან მეორეში, მანამ „დამნაშავენი“ არ გავლენ იტალიიდან. უკანასკნელ ორი წლის განმავლობაში ასეთი საშუალებით გაძევებულ იქნა იტალიიდან 13.000 ადამიანი. დღეს იტალიაში 2.500 რევოლუციონერია სხვადასხვა ვადით დასჯილი, მათ შორის 250-ს მისჯილი აქვს 10 წლისა და კიდევ მეტი ციხე.

რობერტ სტიუარტი.

ინგლისის ციხეები.

ჩემდა საუბედუროთ მე რამდენიმეჯერ გავხდი მისი უდიდებულესობის დიდი ბრიტანეთის მეფის სტუპარი, ხოლო არა ბუკინგემის სასახლეში, სადაც ესლა მოთავსებულია „მუშური“ მთავრობა, არამედ იმ ყვითელ და ბნელ „კაზემატებ“-ში, რომელშიდაც გამომწყვდეული არიან კაპიტალის ტყვეები ანუ კომუნისტები, მებრძოლნი კაპიტალისტების წინააღმდეგ. მთავარი დამახასიათებელი თვისება იმ ციხეებისა, რომლებშიდაც მე მომიხდა ჯდომა ინგლისში, შოტლანდიაში და უელსში, იყო უკიდურესი მყრალი სინესტე.

ციხეში გამეფებული იყო ერთი მთავარი წესი: „პატიმრებმა უნდა დაიცვან სიჩუმე“. ციხის რეჟიმის ამ საფუძველს შეუძლია გასტეხოს თვით რკინის ნება ადამიანისა, ამიტომ პატიმართა უმთავრესი ცდა იმაში მდგომარეობდა, რომ როგორმე მოეხერხებიათ ამ წესის გვერდის ავლა. ლაპარაკი მაშინაც კი აღკრძალულია, როდესაც ტუსაღები ერთად მუშაობენ. ციხეში ინტელექტუალური ცხოვრების შესახებ კი ფაქტიურად არაფერის თქმა არ შეიძლება. ციხის ბიბლიოთეკები წარმოადგენს ჩამორჩენილობის უკანასკნელ სიტყვას. ციხეში აღკრძალულია გაზეთების კითხვა, თამბაქოს მოწევა. მხეცური სამკაცრის ატმოსფეროა გამეფებული ამ ბნელ შენობაში. ციხის მცველებს შეუძლიათ აუტანელ პირობებში ჩააყენონ პატიმარის ცხოვრება და სარგებლობენ კიდევ ამ მდგომარეობით.

შოტლანდიის ციხეებში სავალდებულო მუშაობა პატიმართათვის გრძელდება 10 საათს. ამ ხანში შესრულებულ უნდა იქნეს განსაზღვრული მინიმუმი მუშაობისა. ამ მინიმუმის შეუსრულებლობას შედეგათ მოსდევს უფლების შემცირება, მარკების გამოორიცხვა (პატიმარნი დებულობენ კარგი ყოფაქცევისათვის დღეში 8 მარკას; თუ პატიმარს აღმოაჩნდება ყოველ დღე 8 მარკა მისი ციხეში ყოფნის დროს, მაშინ მას შეუმოკლებენ მისჯილ ვადას $\frac{1}{6}$ -ით იმ შემთხვევაში, თუ მას მისჯილი აქვს არა ნაკლებ 2 თვის ციხისა) და სასჯელის შემცირების მოხსნა. სეირნობა ციხის ეზოში ნებადართულია ერთი საათით დღეში. მაგრამ სეირნობის დროსაც კი ლაპარაკი ალკოჰოლურია, ვინაიდან წამ და უწყუმ გესმის ზედამხედველის უკმეხი ხმა: „შესწყვიტეთ ლაპარაკი“.

საერთოდ შეიძლება ითქვას, რომ ინგლისის ციხეებში მჯდომ პატიმართ აქმევენ, როგორც ღორებს, აცმევენ, როგორც „კლოუნებს“, ეპყრობიან, როგორც ძაღლებს და კიდევ უარესადაც, ვინაიდან მათ სახელებსაც არ უძახიან: თვითნებულ მათგანს აქვს თავისი ნომერი.

ალექსანდრე ბადულებსკი.

რუმინიის სიხაეზი.

რუმინიის კანონებში არაფერია ნათქვამი არც სპეციალური რეჟიმის შესახებ პოლიტიკურ პატიმართათვის და არც სპეციალური ციხის შესახებ. სამაგიეროდ არსებობს კანონით გაუთვალისწინებელი მხეცური ციხის რეჟიმი „ჟილავი“-სა.

მე მხვდა წილად გავმხდარიყავი ამ „ჟილავი“-ის პირველი პოლუტიკური პატიმარი. ეს იყო 1918 წ. იანვარში, როდესაც იმპერატორ ვილჰელმის ჯარები თარეშობდნენ ბუქარესტში. „მასის მოწოდებისათვის ზიზის გამოსაცხადებლათ და კლასიური ბრძოლის საწარმოებლათ“ მე მომისაჯეს 3 წლ. და 9 თვის ციხე და 4.000 მარკა ჯარიმა.

სახელწოდება „ჟილავა“ ნიშნავს „სინესტეს“-ასეთი სახელი ერქვა ერთ სოფელს, რომელიც 8 კილომეტრის სიშორით მდებარეობდა რუმინიის სატახტო ქალაქიდან. „ჟილავა“-ეს ერთ-ერთი იმ ფორტთაგანია, რომელიც შედის ბუქარესტის სიმაგრეთა რკალში. იგი აშენებულია 30 წლ. წინეთ ბელგიის გენერლის ბომონის გეგმის მიხედვით და დაჯდა 100 მილ. ფრანკზე მეტი ოქროთი.

მაგრამ „ჟილავა“ გამოიყენეს არა იმ მიზნისათვის, რისთვისაც იგი იყო აშენებული.—მან საუცხოვო სამსახური გაუწია ამშენებლებს ჩვენი ამხანაგების ჯანმრთელობის დარღვევა-განადგურებაში. 2 მეტრის სისქის ქვის კედლებითაა გაყოფილი ერთი-მეორისაგან ამ ფორტის საკნები. საკნები შეიცავენ 30—40 კვ. მეტრს და დიგებული აქვთ ცემენტის იატაკი. მზის სხივები არასოდეს არ ანათებს შიგ, რადგან ყოველ საკანში მხოლოდ ერთი პატარა ფანჯარაა. თითო საკანში მოთავსებული ვიყავით 12—16 კაცი: ღამე უსინათლოთ და დღით კი ყოველგვარ

გასართობს მოკლებული, გარდა ციხური ლაყბობისა. სასეირნოთ გამოვყავდით ციხის ეზოში 45 60 წუთით მკაცრი ზედამხედველობის ქვეშ. დანარჩენი დროის განმავლობაში საკანი მუდამ დაკეტილი იყო დარაჯის კონტროლის ქვეშ. პატიმარის ერთგული „პარაშა“ იქვე იდგა. ჩემი ამხანაგები იყვნენ ჯიბგირები, ქურდები, ყაჩაღები, კონტრაბანდისტები და სხ. იმავე საკანში იყვნენ დეზერტირი-ჯარისკაცები. საკმელს ისეთს გვაძლევდნენ, რომ ყველას ერთბაშად „ცინგა“ (ნუნების ავადმყოფობა) დაგვემართა.

ქურდები, საერთოდ, მე პატივს მცემდნენ. თითქმის ქურდებიც ადმინისტრაციის წრიდან პირველად კარგად მეპყრობოდნენ: ნება მომცეს წიგნების კითხვისა და სხვ... მაგრამ ცოტა ხნის შემდეგ, როდესაც ჩხრეკის დროს მიპოვეს გარედან ამხანაგის მიერ მონაწერი წერილი, მომისპეს ასეთი პრივილეგია. დამადგეს სამი დღით ხელებზე ბორკილი, ე. წ. „მანუეტები“ და ჩამსვეს ცალკე საკანში მარტო. ყველაზე უფრო საშინელი ის იყო, რომ მე არ შემიძლო გამენძრია ხელი და თავი დამეცვა რწყილებისაგან, რომელნიც ძაღლებით დამესიენ და მწარედ იკბინებოდნენ. ჩემ „მცველთა“ შორის გამოჩნდნენ ამხანაგებიც: ზოგი მათგანი ჩუმად გაზეთებს მაწვდიდა, ხოლო ანარქისტებმა კი თითქმის მოინდომეს დახმარება გაეწიათ ჩემთვის ციხიდან გაქცევაში.

რუმინიის ბურჟუაზია დღემდე განაგრძობს ამ „ჟილავით“ სარგებლობას იმ პატიმართათვის, რომელთაც სჯის სამხედრო სასამართლო, ე. ი. პოლიტიკურებისა და სამხედრო პირებისათვის. მაგრამ მხოლოდ პოლიტიკური, მხოლოდ კომუნისტები იპყრობენ მის განსაკუთრებულ ყურადღებას—მათთვისაა ციხის საკნების სინესტეს და ოფიცრებისა და ზედამხედველების შეურაცყოფაც.

ტომაშ დომბალი

პოლონეთის სიხაეზი.

რამდენიმე ფაქტი საკმარისია, რომ ნათელი წარმოდგენა ვიქონიოთ იმის შესახებ, თუ რას წარმოადგენს „პანენ“-ბის პოლონეთის ციხე და „დემოკრატიული“ სამართალი.

პირადათ მე „კონსტიტუანტის და სეიმის ხელშეუხებელ დეპუტატთა“ რამდენიმე წლის განმავლობაში ყოფნის დროს ნახევარზე მეტი დრო გავატარე რეჟიმის (გალიცია), „პავიაკში“ (ძელნის ქუჩ.), „მოკოტოვში“ (ვარშავა) და პოზნანის ციხეებში.

დავიწყეთ ე. წ. „გადასასახლებელ“ ციხეებიდან. ამ ციხეებში ჩვეულებრივ „ოხრანკა“, პოლიცია და ჟანდარმერია მართავენ „შესასვლელ გამოცდას“ პოლონეთის ციხეში მუდმივ საცხოვრებლათ გამზადებულ კანდიდატებისათვის. პერსონალური ციხეები—ეს გულსარევი, ამყარებული სოროებია, სადაც ერთმანეთში ირევიან მკბენარები და სხვა ამისთანა მწერები. პოლიციისა და „ოხრანკის“ თვითნებობას, რომელთაც დაკარგული აქვთ ადამიანობა, აქ საზღვარი არ აქვს. პატიმართა ცემა შირის

(რეზინის) ჯოხებით და რკინის წნელებით, ცხვირ-პირის მტვრევა, მუდამ ლანძღვა და გინება—ეს ჩვეულებრივ მოვლენათ ითვლება. ეს ე. წ. „წინასწარი გამოძევა“.

ხშირათ შევხვედრივარ ისეთ ამხანაგებს, რომელთაც კიდევ შერჩენოდნენ ასეთი ცემისა და ტანჯვის ნიშნები. რასაკვირველია, ყველაფერ ამას არავითარი სასჯელი არ მოსდევს პოლიციისა და „ოხრანკისათვის“.

ერთ-ერთი გულუბრყვილო საშვალეა პატიმრის გამოსატყვევად მდგომარეობის იმაში, რომ მას ხიშტიით უჩხვლეტენ ფეხის ქუსლს, უღიზიანებენ სქესობრივ ორგანოებს, ასობენ ლუსმრებს ან ფოლადის კალმებს ფრჩხილებში და სხ. ამხ. გოლომბინმა — უკრაინელმა, მიაშობ როგორ დაკითხა ის და მისი ამხანაგები გამომძიებელმა იური ლიუკსემბურგმა. პატიმართა ცემა ხდებოდა მათ თვალ წინ (მათ ძალას ატანდნენ ხელი მოეწერათ ყალბ ოქმებზე). სეიმში და „ადამიანისა და მოქალაქის უფლებათა დაცვის ლიგაში“ შეტანილი საჩივარი დარჩა სრულებით უშედეგოთ.

შევჩერდეთ ერთ ფაქტზე, რომლის მიჩქმალვა ვერ მოახერხეს პოლონეთის სოციალისტურ პარტიის პრესამ და მისმა დებუტატებმაც კი სეიმში. რომ აეცდინათ თავიდან პასუხისმგებლობა მონაწილეობაში, ამ დებუტატებმა ინტერპელაციაც კი შეიტანეს სეიმში. აი ეს ფაქტი. სტარახოვიც-ვეტბნიკში დააპატიმრეს ერთი კომუნისტი — ამხ. კეოსი. „ოხრანკამ“, რომ მიეღო მისგან ცნობები კომუნისტური ორგანიზაციის შესახებ, დაუწყო მას ქუსლების წვა გახურებული რკინით, დაკიდა თავით ძირს, ცემა გრძნობის დაკარგვამდე, დაუჩხვლიტა მთელი ტანი ხიშტებით. ეს ტანჯვა გაგრძელდა მანამ, სანამ ამხ. კეოსი მოკვდებოდა. ამ მხეცური მკვლელობის ჩამდენი დღეს თავისუფალი არიან.

ასეთივე მოქცევას აქვს ადგილი ტყვე ბელორუსელ და უკრაინელ რევოლუციონერების მიმართაც. როგორც დამახასიათებელი ფაქტი — შეიძლება მოვიყვანოთ შემდეგი შემთხვევა: ქალი ბესარაბოვა აწვალეს, გააუპატიურეს და დაახრჩვეს; შემდეგ ტანი ჩამოკიდეს, რომ თავის ჩამოხრჩობა მოეგონებიათ. ამან გამოიწვია მასსიური პროტესტი და დემონსტრაცია აღმოსავლეთ გალიციის და ვოლინის უკრაინელ მცხოვრებთა მხრიდან და ლაპარაკი სეიმში. პატიმართა მიერ გამოცხადებული შიმშილობა გრძელდება. ხშირად 8—9 დღე და იწვევს სიკვდილის შემთხვევებს.

არც დანარჩენი მხარეებია ციხეში უკეთეს პირობებში. საშინელი სიცივე, მტვერი, ჭუჭყი, მკვდართა ჯოგი, გადამდებ სენთა ბუდე — ტიფი, ქლეფი. ნაქებია ამ ხრივ ლიუბლინის და სვენტო-კრუის*) ციხეები. გადამდებ სენთა ამ ქაობებში პატიმრები ბუზებივით იხოცებიან.

ცხოვრების პირობები ციხეში განსაკუთრებით მძიმე და აუტანელია ზამთარში. ციხეებს სრულებით არ ათბობენ. საკნებში წყალი იყინება. პატიმარი თითქმის შიმშელნი არიან, არ აქვთ თბილი საბნები, სძინავთ შიმშელ ლოგინზე. ლეიბებში ცოტაოდენი თივა ძევს, რომელიც ეტყობა არც კი გამოუცვლიათ მეფობის შემდეგ. საკმელ-სასმელი სავსებით უვარგისია. ძალიან ჯანმრთელი ადამიანიც კი, რომელსაც გარედან არ მოსდის საკმელი, მეორე წლის დასასრულს სივდება და კვდება სიმშვილის გამო. ხშირია შემთხვევა ჭკუაზე შეშლილობისა ამ ნიადაგზე. ხშირათ ღამით არ მეძინა ხოლმე ჭკუაზე შეშლილთა ყვირილის გამო, რომელიც მშვიერ მხეცის ღრიალს უფრო წააგავდა.

*) „წმინდა ჯვრის ციხე“.

როგორ აქმევინ პატიმრებს? აი ფაქტები და ციფრებიც. 1920 წ., როდესაც პირველად მოხვდნენ ციხეში, პოლონეთის მთავრობა ხარჯავდა თითო პატიმარზე 20 მარკას დღეში, ამაში შედიოდა ციხის პერსონალის შენახვა, განათება, წყალი და სხ. 1 გირფანქა შავი პური მაშინ 2—3 ჯერ მეტი ღირდა. 1921 წ. მთავრობა ხარჯავდა თითო პატიმარზე დღეში 60 მარკას, წლის ბოლოში კი — 80. 1922 წ. ასწიეს როგორც იქნა 120 მარკამდე, ხოლო 1923 წ. კი 300 მარკამდე ავიდა. 1 გირ. შავი პური კი ამ დროს ღირდა 1000 მარკაზე მეტი. ჩვენ საკმელს წამოადგენდა სუფი აქოთებული კაპუსტით, თხალი, დამპალი მუხუდოს ნახარში და სხვა ასეთი „დელიკატესები“.

რა გასაკვირია, თუ პატიმართა უმრავლესობა, რომელნიც გადაურჩნენ სიკვდილს შიმშილისაგან, გამოდიან ციხიდან სამუდამოთ დაავადყოფილებულნი.

მუშები და გლეხები, რომელნიც განიცდიან უკანასკნელ გაჭირვებას, ეხმარებიან პოლონეთის ციხეებში ტანჯულ ძმებს უკანასკნელი ნატები პურით. უნდა აღვნიშნოთ, რომ შემოწირულებათა მოგროვება პატიმართა სასარგებლოთ პოლონეთში დანაშაულთ ითვლება. მოგროვებულ ფულს ართმევენ და მომგროვებელთ აძლევენ პასუხისმგებლობაში.

იყო შემთხვევები, როდესაც პატიმართა რიცხვი გადასახლებულ პოლიტიკურ დამნაშავეებთან ერთად უდრიდა 15.000. უკანასკნელი არჩევნების დროს მათი რიცხვი იყო 8.000. პატიმართა შორის 1000 უკვე მისჯილი აქვს განსაზღვრული სასჯელი, 2000 კი გამოჩიებაშია. ეს ციფრები აღებულია როგორც მინიმუმი.

რამედასს-ისაგან მიღებული დახმარება გაამწვევს პატიმართ არა მარტო ფიზიკურად, არამედ მორალურადაც, და მოამზადებს მათ მომავალი ბრძოლისათვის.

ჩან ტალეი.

ჩინეთის სიხუაპი

ძნელი არ არის იმის წარმოდგენა, თუ როგორი უნდა იქნეს ციხეები ისეთ ქვეყანაში, როგორიც არის ჩინეთი, სადაც არ არსებობს თითქმის ბურჟუაზიული „დემოკრატია“ კი და სადაც სიმკაცრეს არ აქვს საზღვარი.

ჩინეთის ციხეებიდან ადამიანს შეუძლია სრული წარმოდგენა იქონიოს „ჯოჯოხეთზე“. ჩვეულებრივ ჩინეთის ციხე წარმოადგენს უზარმაზარ სადგომს, რომელიც გაქედლია პატიმრებით.

იქ ერთხელაც არ შეანათებს მზის შუქი, ატმოსფერა ისეთი მძიმეა, რომ ყველა ახლად შესულს გრძნობა ეკარგება. იატაკი ციხეებში მიწის არის და პატიმრებს უხდებათ პირდაპირ ზედ წოლა, მხოლოდ ცოტაოდენ თივას თუ დაიფენენ ქვეშ. არ არის მაგიდები, სკამები, ლოგინები.

დაპატიმრებულთ აღკრძალული აქვთ კავშირი თავის ოჯახთან, ნახვა თავისიანებისა და წიგნის კითხვა. ისინი მთლათ მეციხოვნეთა უფლებებში არიან, რომელთაც შეუძლიათ სცემონ მათ და მოექცნენ თავის შეხედულებისამებრ. პატიმართ არ შეუძლიათ წინააღმდეგობის გაწევა, ვინაიდან დღე და ღამე ბორკილები აქვთ გაყრილი ხელ-ფეხში; უქმია მეციხოვნეებზე და ციხის ადმინისტრაციაზე

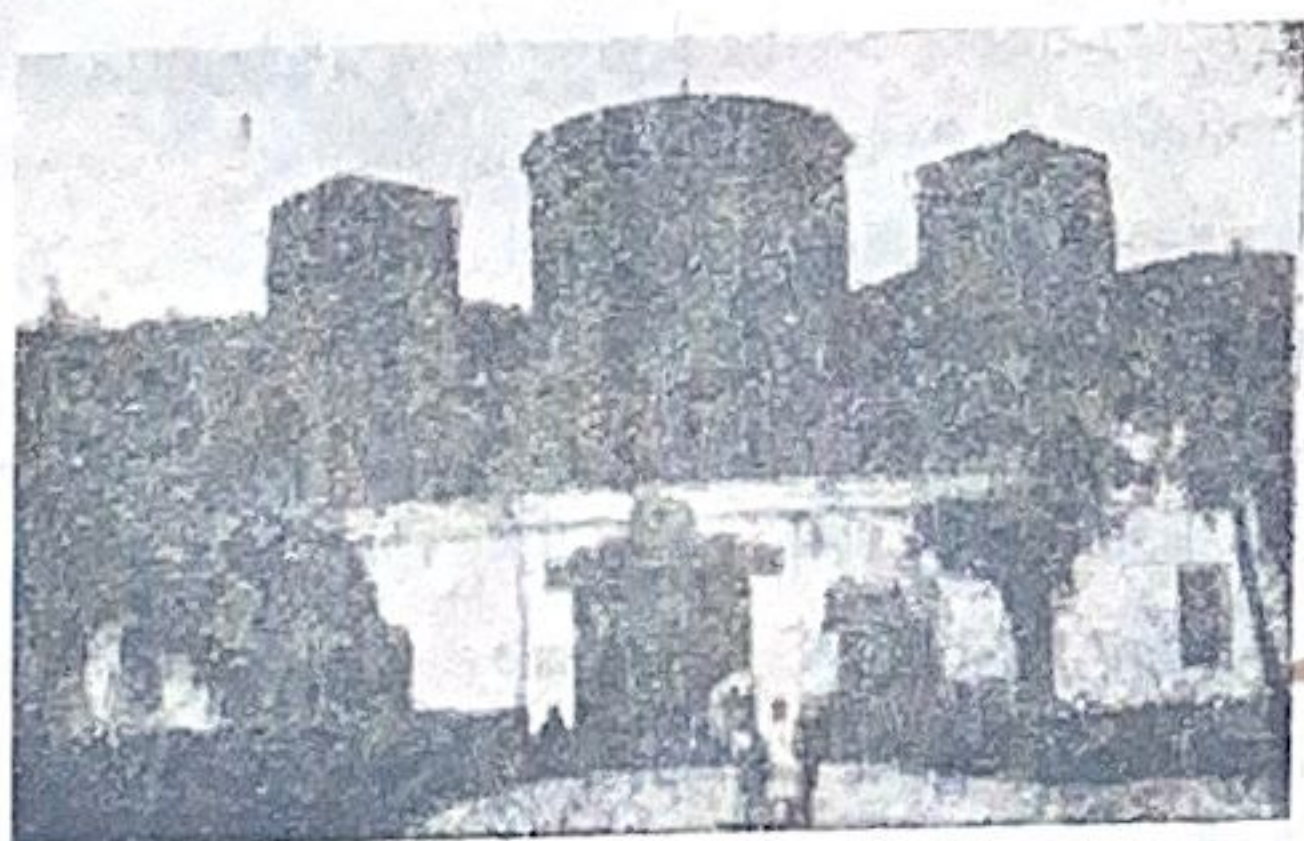

ჩივილიც, ვინაიდან ამ უკანასკნელთა წარმომადგენელნი არასოდეს არ დადიან ციხეში და, ამას გარდა, დიდი გამორჩენაც აქვთ ცუდი ხარჯიდან და პატიმრებისადმი მოქცევიდან. პატიმრებს არ ატარებენ აბანოში და არ აძლევენ ნებას საცვლები გამოიცვალონ. ავადმყოფობის დროს მათ არავითარ საექიმო დახმარებას არ უწევენ. ამის გამო პატიმართა შორის სიკვდილიანობა ხშირია. იყო ასეთი შემთხვევა: რკინისგზელი, დაპატიმრებული 1923 წ. თებერვლის გაფიცვაში მონაწილეობისათვის, გახდა ავად ციხეში ნახევარი წლის შემდეგ და განთავისუფლეს, მაგრამ ციხიდან გამოსვლის შემდეგ გარდაიცვალა. დღეს ზოგიერთ დიდ ქალაქებში არის უკვე ე. წ. თანამედროვე ციხეები. მოსალოდნელი იყო მათში რეჟიმის რამდენიმე მაინც გაუმჯობესება, მაგრამ ფაქტიურად იგი ძველ რეჟიმს არაფრით არ ჩამოუვარდება.

ვასილ კოლაროვი.

ბულგარეთის ციხეები

ბულგარეთის ციხე ისეთი ტანჯვა-წვალების ბუდეა, რომლის მზგავსაც ვერსად ვერ შეხვდებით. პატიმრებს იქ ათობით ხოცავენ და მიზეზათ გაქცევის ცდას აყენებენ ყოველთვის. ამ დღეებში მე ვნახე ლენინგრადში პეტრე-პავლეს ციხის „კაზმატები“ და „კარცერები“. ბულგარეთის ციხეების „კარცერები“ უფრო საშინელი და აუტანელია. მე რუმინეთის „კარცერში“-დაც მომიხდა ჯდომა — კონსტანცაში. ის ნამდვილ კუბოს მოგაგონებდათ, ბნელი, ცემენტის იატაკი, სიგრძით სამი მეტრი, სიგანით ერთი და სიმაღლით ოთხი. მიუხედავად იმისა რომ ზაფხული იდგა, შიგ ძალიან სინესტე იყო და ციოდა. არავითარ ტანსაცმელს არ გვაძლევდნენ. მეძინა შიშველ ცემენტის იატაკზე. ამ „კარცერში“ ჩვენ ვიყავით ორნი — ჩემთან იჯდა კიდევ ერთი რუმინელი ჯარისკაცი. თუმცა საშინელი იყო ეს რუმინეთის „კარცერი“, მაგრამ უარესი იყო კიდევ სოფიის ციხის „კარცერი“, რომელშიც მე მომიხდა ჯდომა. ის წაავადდა მხეცების გალიას. ეს იყო სარდაფი, ზევიდან რკინის მოაჯირით დახურული, სადაც ხუთ-ექვს ადამიანს ერთად ათავსებდნენ. შეუძლებელი იყო თითქმის დაჯდომა, ისე ვიყავით შიგ გაქედბილი.

ცენტრალური ციხე კიშინოვში.

ასე არ იყო „ჯიბიანებისათვის“. მათ ყოველთვის შეუძლიათ კარგათ მოეწყონ. პოლიტიკურ პატიმართა და კომუნისტებისათვის კი ნამდვილი ჯოჯოხეთი იყო, მათთვის არავითარ შეღავათს ადგილი არ ქონია.

ბურჟუაზიამ ააგო ეს ციხეები იმიტომ, რომ შიგ ჩვენ, კომუნისტები, ამოგვალპოს. მაგრამ შორს არ არის ის დრო, როდესაც ჩვენ თვითონ ჩავსვამთ მათ ჩვენ ადგილას და ვაგემებივთ იმას, რასაც ახლა ჩვენ განვიცდიით.

ამედე დიუნიე.

საფრანგეთის ციხეები.

ციხე „სანტე“-ში მე მომიხდა ჯდომა არა უმეტეს 6—7 კვირისა, ვინაიდან პირველ შეთქმულებაში ბრალდებულთა (სუვარინის, ლორიოს, მონატის, მონმესოს და სხ.) განთავისუფლებას შედეგათ მოყვა აგრეთვე მეორე შეთქმულებაში ბრალდებულთა განთავისუფლებაც (რომელთა რიცხვშიაც ვიყავი მე). ეს იყო 1921 წ. მარტში.

ჩემ ამ ციხეში ყოფნაზე მე არ დამრჩენია ცუდი მოგონებანი — პირიქით. საფრანგეთმა განიცადა თავის თავზე მთელი რიგი ბურჟუაზიული რევოლუციებისა და პოლიტიკური კონფლიქტებისა, დრო და დრო ფრიალ მწარე ხასიათისა, რომელთაც ადგილი ქონდა ბურჟუაზიის სხვადასხვა ფენებსა და მიმდინარეობებს შორის. და რამდენადაც ბურჟუები ერთი მეორის, როგორც ძალისა, ისე, ტყავს არ დახევენ, იმდენათ ხელისუფლების სათავეში მდგომი ბურჟუაზიული ჯგუფი ყოველთვის ქმნიდა პოლიტიკურ პატიმართათვის განსაკუთრებულ ციხის რეჟიმს. მაგ., 1848 წლ. შემდეგ და თითქმის, ვგონებ, მეორე იმპერიის დროსაც პატიმრებს ერთხელ კვირაში პატიოსანი სიტყვის ქვეშ უშვებდნენ ციხიდან. ამნაირად... პრულონის ქალები (სამივე) დაიბადნენ სწორედ მაშინ, როდესაც მათი მამა იჯდა სენ პელაჟის ციხეში ბეჭდვითი სიტყვის შესახებ კანონის დარღვევისათვის. ეს იყო „ნეტარხსენებულ დროში“, მაგრამ ასეთი შეღავათებით ყველა ვერ სარგებლობდა. მაგ., ვერ სარგებლობდნენ მუშები, „კოალიციისათვის“ დასჯილნი, დამარცხებულნი 1848 წ. ივნისში, 1851 წ. დეკემბერში და 1871 წ. მაისში, რომელნიც გამხეცვულ ბურჟუაზიას არ მიაჩნდა „პოლიტიკურ პატიმრებათ“.

თითქმის დღესაც, როდესაც ციხის რეჟიმი პოლიტიკურ პატიმართათვის გაცილებით მკაცრია წინა დროებებთან შედარებით — ციხე სანტეში მყოფ პოლიტიკურ და სისხლის სამართლის დამნაშავეთა შორის საშინელი უფსკრულია.

„ინტელიგენტებს“, ცხადია, გადააქვთ ციხის რეჟიმი გაცილებით უფრო იოლათ, ვიდრე ფიზიკური შრომის მუშებს, რომელთაც ხშირად აწუხებთ ხოლმე მათი ძალით ჩამოშორება აქტიურ ცხოვრებისაგან. სანტეში ჩემი ყოფნის დროს იქ იყო ათამდე ახალგაზრდა მუშა. მე აზრად მომივიდა შემექმნა მათთვის რაღაც მარქსისტული სკოლის მზგავსი, რომ გამერთო ისინი: რეთი დღის შემდეგ ჩვენ ვკითხულობდით კომუნისტურ მანიფესტს, რომელსაც მე მათ ხმა მალლა ვუხსნიდი. მე იშვიათად შევხვედრივარ უფრო ცნობის მოყვარულ და ბეჯით აუდიტორიას. როდესაც გამომიცხადეს განთავისუფლების შესახებ, მე, რასაკვირველია, არ მწყენია სახტედან გამოსვლა, მაგრამ გული დამწყდა, რომ იძულებული ვიყავი შემეწყვიტა მეცადინეობა ჩემ მოწაფეებთან მანიფესტში „სემინარი“-ს გაუთავებლათ.

რეპუბლიკის აღმასკომის მანიფესტი

ყველა ქვეყნის მუშებს და გლეხებს

ამხანაგებო!

დღეს ჩვენ განვიცდით უსაშინელეს ბურჟუაზიული კონტრევოლუციის ხანას. ყველა ბურჟუაზიულ ქვეყნებში ციხეები სავსეა იმ მუშა-გლეხებით, რომელნიც იბრძვიან შრომის განთავისუფლებისათვის კაპიტალის მხედურ კლან-კებისაგან.

საერთო რიცხვი კაპიტალისტურ ციხეებში გამოძვ-ყვდიულთა აღწევს 100 ათას კაცს.

მძვინვარებენ ბურჟუაზიული სასამართლოები, თავ-აშვებული ფაშისტური რაზმები და არმიისა და პოლი-ციის მფარველობით უსირცხვოდ ჟლეტენ მუშათა კლასს.

უდიდეს დანაშაულად სთვლიან მსოფლიოს ბურჟუ-აზიული მპყრობელნი ბრძოლას იმ ხალხთა განთავისუფლე-ბისათვის, რომელნიც ითვლებიან იმპერიალიზმის ქუს-ლით. ეს დანაშაული ისეთი სიმკაცრით ისჯება, როგორც ბრძოლა შრომის განთავისუფლებისათვის.

რას შერებიან ამ დროს ისინი, რომელთაც მუშათა დამცველებათ მოაქვთ თავი? რას შერებიან სოციალ-დემო-კრატები და სხვა ე. წ. სოციალისტები?

რაზმავენ თუ არა ისინი მუშებსა და გლეხებს ბან-კირებისა და სპეკულიანტების მძიმე ბატონობის წინააღმ-დეგ? მოითხოვენ თუ არა ისინი ბურჟუაზიისაგან შრომის არმიის ტყვედ ჩაყარვას ავანგარდის განთავისუფლებას? ეხმარებიან თუ არა ისინი ასი-ათასობით დარჩენილ ქვრივ-ობოლთ, რომელთა მარჩენალნი დაიღუპნენ ბრძოლაში მუშათა და გლეხთა განთავისუფლებისათვის?

ისინი მოითხოვენ მხოლოდ, მხოლოდ... „პოლიტიკურ პატიმართა“ განთავისუფლებას, რომელნიც იმყოფებიან საბჭოთა რუსეთში.

ამ გამცემთა მეთაური, ყვითელი მე-II ინტერნაციო-ნალი, დღეს კამპანიას აწარმოებს რუსეთის სოციალ-გამ-ცემლების განთავისუფლებისათვის, რომელნიც მოქმედებ-დენ რუსეთის მუშათა და გლეხთა წინააღმდეგ პუანკა-რესთან, ლოიდ-ჯორჯთან, პილსუდსკისთან, ცანკოვთან და სხვა საერთაშორისო ყაჩაღებთან ერთად. „მშვიდობის მოყვარულნი“ მე-II ინტერნაციონალიდან მოითხოვენ ზურგის გამორების განთავისუფლებას, რომელნიც პუანკარე-სთან ერთად ხმა მალლა გაიძახოდენ: „ომი გამარჯვე-ბამდე!“...

ქვეყანას არ უნახავს ჯერ ასეთი პირთერობა.

II ინტერნაციონალი „მედგრად“ იბრძვის ს. ს. რ. კ-ში დაპატიმრებულ ათას ხუთას კონტრევოლუციონე-რის განსათავისუფლებლათ და ამავე დროს ათი ათასო-ბით მებრძოლთ სოციალიზმისათვის ხელში აძლევს თავ-ვის ბურჟუაზიას „ჯვარზე საცმელად“.

სრულიად გასაგებია, როდესაც გაბატონებული ბურ-ჟუაზია ქებას ასხამს ამის გამო მე-II ინტერნაციონალს. და დაიმსახურა კიდეც მან იგი თავის დაუფასებელი სამ-სახური ბურჟუაზიის წინაშე.

რომ დაამცირონ ბურჟუაზიის სიმხეცე, ყვითელი სოციალ გამცემლები გაჰკვირვან ბოლშევიკთა სიმხეცეზე (?) პატიმართა წინააღმდეგ საბჭოთა რუსეთში. მაგრამ ფაქტები თვით ლაპარაკობენ თავის თავზე.

რა ხდება დღეს კაპიტალის ქვეყნებში?

დავიწყეთ გერმანიიდან, სადაც გერმანიის სოციალ-დემოკრატია, მე-II ინტერნაციონალის ერთ-ერთმა ბურჯ-

მა, ჩაახშო ბურჟუაზიის დახმარებით მუშათა მღელვარება 1919 და 1921 წ. წ., მხარი დაუჭირა ბურჟუაზიას მუშე-ბის წინააღმდეგ 1923 წ. და სრული პასუხისმგებელია დღევანდელ მდგომარეობაში... გერმანიის ციხეებში დღეს 7 ათასზე მეტი მებრძოლი რევოლუციისათვის იტანჯე-ბა, რომელთაგან 95% დაზავებული მომუშავენი.

რისთვის და როგორ სჯიან მათ?

აღვნიშნავთ მხოლოდ უკანასკნელ ფაქტებს.

1. 1924 წ. 4 ივნისს სასამართლომ ს. დემოკრატ ვოლფგანგ გეინეს თავმჯდომარეობით მიუსაჯა 6 ბერლი-ნელ მუშას იარაღის ყიდვისათვის 14 წლის და 6 თვის ციხე.

(საინტერესოა ვიცოდეთ: რა სასჯელს ღებულობენ გერმანიაში ის ბურჟუები, რომელნიც თავისთვის იარაღს ყიდულობენ?).

2. 1924 წ. 10 ივლისს სასამართლომ შტუტგარტში მიუსაჯა 6 მუშას 30 წ. კატორღა „სახელმწიფო მოღალა-ტეობისათვის“.

(რა სასჯელი მიუსაჯეს რეინის კაპიტალისტებს სა-ფრანგეთის საოკუპაციო ხელისუფლებასთან მოლაპარაკე-ბის გამართვისათვის?).

3. 1924 წ. მაის—ივნისში გერმანიის მუშებზე და-დებულ სასჯელის საერთო რიცხვი, გარდა წვრილ სას-ჯელთა, უდრის: 200 წ. კატორღას, 560 წ. საპატიმროს და 150 წ. ციხეს.

(რამდენი „წელი“ მიიღეს ამ ხნის განმავლობაში გერმანიის ფაშისტებმა?).

4. ოქტომბრის ბრძოლების შემდეგ 1923 წ. რეპე-დასს-ის იურიდიულმა ბიურომ გერმანიაში აწარმოვა 8.448 პროცესი (1924 წ. 1 იანვრიდან 1 აპრილამდე); აგვისტოს ბოლოში ბრალდებულთა რიცხვი, რომელთაც რეპედასსი უწევდა იურიდიულ დახმარებას, ავიდა 18000-მდე. ამ რიცხვში არ შედის მცირემნიშვნელოვანი ბრალ-დებანი, როდესაც ფინანსიური მოსახრებისა გამო შეუ-ძლებელი ხდებოდა დამცველის მიწოდება.

როგორ პირობებში იმყოფებიან გერმანიის მუ-შები ციხეებში დამწყვდევის შემდეგ!..

1. ამ წლის აგვისტოში პრუსიის ლანდტაგის კომისიამ, კომუნისტების დაჟინებით მოთხოვნის გამო, დაათვალიერა ციხეები ცელლაში, ლიუნებურგში, რენსბურგში და ფილცბი-ტელში და აღმოაჩინა იქ საშინელი ფაქტები. აი მაგალ., ცელლაში ციხეში პატიმარნი მოთავსებული იყვნენ კარ-ცერებში, რომელნიც მათთვის ფეხისადგილსაც წარმოად-გენდა, რადგან არ იყო საამისოთ საჭირო უბრალო მო-წყობილებაც კი. ამავე ციხეში აღმოაჩინეს მეორე კარ-ცერი, სადაც ნახევრად ტიტველ პატიმარს მიკრული აქვს ხელებზე ათ-გირვანქიანი რკინის ჯოხი, ასე რომ პატიმარს ხელები მუდამ გაჭიმული აქვს. ამ მდგომარეობაში ამყო-ფებენ მას სამ კვირას. ცემა და წვალება ხდება სისტემა-ტიურად.

2. რენსბურგის ციხეში პატიმართ ნებადართული აქვთ თავისიანების ნახვა მხოლოდ ერთხელ სამ თვეში. გლე-ვიცის ციხეში—სილეზიაში—მოთავსებულია 40 მუშა „სა-ხელმწიფოებრივი ღალატისათვის“. ღალატი იმაში გა-

მოიხატა, რომ პოლონეთის სილუზიაში მუშაობის დროს, ისინი პროფკავშირის წევრად ითვლებოდნენ. ყველა ამ ამხანაგებს საშინლად სცემეს, როდესაც მათ შიმშილობა გამოაცხადეს.

3. ლუკაჩის ციხეში 1923 წ. სექტემბერში პატიმრებმა პროტესტი განუცხადეს ციხის დირექციას აქოთებული საკმელის მიცემისათვის და ამტკიცებდნენ, რომ ის ღორებსაც არ ექმნეო. მათ ამისათვის თოფის კონდახებით სცემეს და ზოგიც ხიშტებით დასკრეს.

4. ნიდერშენენფელდის ციხეში—ბავარიაში—დაპატიმრებულია ამხ. ზაუბერი, კომუნისტი, წევრი ბავარიის ლანდტაგისა. აქ ის აწვალეს, ჩააგდეს კარცერში, სადაც მას მრავალი ტანჯვა მიუყენეს იმიტომ, რომ ნება არ მისცა ციხის უფროს გოფმანს შეურაცხყოფა მიეყენებია მისთვის.

აწვალდნენ არა მარტო ციხეებში, — დაპატიმრების დროსაც.

1. დიუსელდორფში სასამართლომ შეამოწმა და დაადასტურა შემდეგი ფაქტები: 1923 წ. 18 ნოემბერს ღამით დაპატიმრებულ ამხ. პეტროვსკაიას, რომელსაც თან 13 თვის ბავში ყავდა, სცემეს პოლიციის შენობაში რეზინის მათრახით, სცემეს კონდახებით თავში და მუცელში... შემდეგ კი... სასამართლომ გაანთავისუფლა ის საკმაო ბრალდებების უქონლობის გამო.

2. ამხ. ამხ. ფიშერი და ბაკი დაპატიმრებულ იქნენ ვილაც პროვოკატორის დასმენის გამო. რომ გამოეტყუათ ისინი, მათ სცემეს ისე, რომ სისხლი აღინეს, დააგლიჯეს თმები, თელავდნენ ფეხებით. უკანასკნელ მდგომარეობამდე მისულნი ისინი აძლევდნენ სრულიად უსაფუძვლო ჩვენებებს. მეორე დღეს კი... იძულებულნი იყვნენ გაენთავისუფლებიათ საკმაო ბრალდებების უქონლობის გამო.

3. 1924 წ. ივნისში ნაიბრანდენბურგში დაიჭირეს ამხ. გარი. გზაზე მცველებმა დასკრეს ის და საბუთათ გაქცევის მონდომება მოუგონეს. შემდეგ დაჭრილს სცემეს და აწვალეს მისი გვარის გასაგებათ. ის გარდაიცვალა ამ წვალდების გამო და არ თქვა კი არაფერი.

მძიმე პირობები აიძულებენ პატიმართ თავი მოიკლან.

1. შვერის ციხეში 1924 წ. ივლისში თავი მოიკლა 2 პატიმარმა.

2. ულმის ციხეში 1924 წ. ივნისში გარდაიცვალა წვალდების შემდეგ ამხ. რეიხი.

3. ციხე ნიდერშენენფელდში გარდაიცვალა ამხ. აგაგემეისტერი, რომელსაც მისჯილი ჰქონდა 10 წლის ციხე. უნდა ვსთქვათ, რომ ზემოაღნიშნულ ადგილებში და ცხადებში ბევრგან პოლიცია და სასამართლო გერმანიის სოციალ-დემოკრატების გამგებლობაშია.

გერმანელების ციხეებზე აწერია: „ჩვენთანაა ღმერთი“, ფრანგებისაზე კი: „ძმობა, ერთობა, თავისუფლება“. შეიძლება ფრანგების ციხეებში საკმე უფრო კარგად არის დაყენებული?

ენახოთ:

1. სტრასბურგის ციხეში 1924 წ. 6 მარტს სიკვდილის პირამდე მიიყვანეს ტანჯვა-წვალდებით ამხ. გოკი.

2. ვისბადენში, სადაც საფრანგეთის ოკუპაციის დროს ციხე გაყოფილი იყო ისე, რომ ზემო სართულს გა-

ნაგებდნენ ფრანგები და ქვედას — გერმანელები. პატიმართა მდგომარეობა აუტანელია; მართალია, სოც.-დემოკრატების გაზ. „ფორვერტი“, საიდანაც წვეს ეს ცნობები ამოგვაქვს, სრულებით სდუმს ციხის გერმანელთა ნაწილში მდგომარეობის შესახებ, მაგრამ მაგვრად ბევრს ლაპარაკობს ფრანგების ნაწილის შესახებ. აი რას სწერს იგი:

„გაქედილია. სიბინძურე. მკვებარები. სისტემატური წვალემა პატიმრების. ვერც ერთ ავადმყოფს ვერ გაუბედნია მიმართოს ექიმს დახმარებისათვის. თუ მან ეს გაბედა, ექიმობის მაგიერ სცემენ. გარდა პირდაპირი და აშკარა ცემისა, ხდება ფარული წვალემა. ხშირად შეცვივდებიან საკანში ვილაც პირები, რომელნიც „მოჩვენებათ“ სახავენ თავის თავს. გადაათარებენ პატიმარს თავზე საბანს და სცემენ, მანამ გრძნობა არ დაეკარგება... ერთ პატიმარს ლეიტენანტმა დარმენმა მიუსია ძაღლები (მგლის მახობელნი), რომელთაც დაგლიჯეს ის“.

3. მაინცში მუშებს, რომელნიც დატყვევებულ იქნენ საფრანგეთის საოკუპაციო ხელისუფლების მიერ გერმანიის პოლიციის დახმარებით, სცემეს და აწვალეს, რომ მათ დაედასტურებიათ თავის დანაშაულობა. ამხ. ახტენბერგს პოლიციელებმა წააგლეს ხელი ფეხებში და თავი არტყმევინეს მიწაზე მანამ, სანამ მან დადებითი პასუხი არ მისცა. ამხ. ამხ. მეკსლეიტი, შულტგოფი და ოლბრიკეს აწვალეს იქამდე, მანამ გული არ შეულონდათ და გრძნობა დაკარგეს. ამხ. იოსებ დიპკე თმით ჩამოათრირეს საწოლიდან და სცემეს — ეს მეორდება ყოველ ღამე. ამხ. სტეფანე ბენკოვიჩს სცემეს იმდენი, რომ მან სმენა დაკარგა ორივე ყურში და დაცვინდა რამდენიმე კბილი.

მაგრამ უფრო საშინელ სიმხეცეს იჩენენ საფრანგეთის კაპიტალის აგენტები კოლონიებში. ანამიდან ჩამოსული ამხანაგები გვიამბობენ, თუ როგორ უბრალოთ ეპყრობიან იქ პატიმრებს „პოლიტიკური დანაშაულისათვის“: პატიმარი მიყავთ სამხედრო გემზე, სვამენ ტომარში, მოუკრავენ თავს და ისვრიან ზღვაში. მისს და მისი ოჯახის ქონებას კი კონფისკაციას უშვრებიან.

მაგრამ, შეიძლება ინგლისის „მუშური“ მთავრობა — მთავარი ლერძი მე-2 ინტერნაციონალისა — მართალია ბრალდებისაგან მუშურ და რევოლუციონურ-გლეხურ მოძრაობის მკაცრი ზომებით ჩახშობაში?.. სრულიადაც არა.

ბატონმა მაკდონალდმა და მისმა კოლეგებმა, რომელნიც უარყოფენ კლასიურ ბრძოლას და თავს იქებენ თავის კავშირით ქრისტიანულ სოციალისტებთან, დაივიწყეს ერთი რამ დაბადებიდან (ბიბლიიდან). როდესაც ისინი ლაპარაკობენ პატიმრებზე ს. ს. რ. კ-ში, ბეწვს ხედავენ სხვის თვალში და თავისაში კი დვირესაც ვერ ამჩნევენ.

1. 1924 წ. გაზაფხულზე, ერთი თვის შემდეგ მაკდონალდის მიერ ხელისუფლების სათავეში ჩადგომისა, ბომბეში, ინდოეთში, ინგლისის ხელისუფლების წარმომადგენლებმა ტყვია დაუშინეს გარშემორტყმულ საქსოვ ქარხნების მუშებს. რამდენიმე მუშა მოკლულ იქნა და ბევრიც დაიჭრა. მოძრაობის მეთაური კი დაიჭირეს.

2. 1924 წ. ივლისში პალესტინაში დატყვევეს ინგლისელების სამმართველოში მომუშავე 13 კაცი, რომელთაც ბრალი დასდევს კომუნიზმისადმი მიმხრობაში. ისინი ხელ-ფეხში ბორკილებ გაყრილი მიიყვანეს ციხე აკუში, სადაც სცემეს მანამ, სანამ გრძნობას დაკარგავდნენ.

მაგრამ არა მარტო თავის კოლონიებში, ინგლისელები ჩინეთშიაც თავის მოვალეობათ სთვლიან რევოლუციონური მოძრაობის ჩაქრობას.

ა) ყველამ იცის, თუ რა ბედი ეწია ჩინეთის ჯარისკაცს ლი-იუანს. ინგლისის სასამართლომ პეკინში მიუსაჯა მას 4 წ. და 10 დღის ციხე. მისი დანაშაული იმაში გამოიხატებოდა, რომ სცემა სამ საზღვარგარეთელს იმიტომ, რომ მას თითონ სცემეს ბამბუკის ჯოხებით, როგორც „მძიმე დამნაშავეს“ — ის სეირნობდა თავის მშობლიურ მიწაზე, სადაც ინგლისელები უკრძალავენ ადგილობრივ მცხოვრებთ სეირნობას;

ბ) ინგლისის კანონერკის კაპიტანმა ვენსიანმა მოაკლევინა ორი წევრი ადგილობრივ გადამტანთა პრეზ. კავშირისა სასამართლოს გაურჩევლად.

გ) ინგლისის ელჩის ბრძანებით შანხაიში დაიჭირეს სამი წევრი ჩინეთის კომპარტიისა იმ გაზეთების გავრცელებისათვის, რომელშიდაც მოთავსებული იყო წერილი ინტერვენციის წინააღმდეგ;

დღემდე ინგლისის „მუშური“ მთავრობა თავის პოლიტიკაში ინგლისის კაპიტალის ინტერესებს ემსახურება.

პოლონეთში მუშურ-გლეხური მოძრაობის დევნა პირდაპირ წარმოუდგენელია.

ეს ყველამ იცის, ამის შესახებ ბევრი დაწერილა, მკვლევლობის, ტანჯვა-წვალების ფაქტები იმდენათ ურიცხვია, რომ შეუძლებელია მათი სრულად ჩამოთვლა.

მიმდინარე წლის გაზაფხულზე საფრანგეთის დღევანდელ მართველებმაც კი, მაშინ ოპოზიციაში მდგომ ერიო და პენლევემ, ხელი მოაწერეს ბურჟუაზიულ „აღამიანის უფლებების ლიგის“ პროტესტს პოლონეთში დატყვევებულთა წვალების წინააღმდეგ. ვგონებთ, რომ ესეც საკმარისია.

რალა უნდა ვთქვათ მე-II ინტერნაციონალში შემავალ პოლონეთის სოციალისტურ პარტიის სამარცხვინო როლის შესახებ, რომელმაც თავის მონაწილეობით მუშათა გამცემლობაში, მუშათა მოძრაობის ჩაქრობაში და კომუნისტების დასაჭერათ პოლიციელებისადმი დახმარებაში იმდენათ შეაზარა თავი პოლონეთის მუშათა კლასს, რომ მათ მიერვე მოწყობილ მიტინგებზე მუშები არ აძლევდნ მათ სიტყვის ნებას. პოლონეთის ამ სოციალისტურმა პარტიამ ერთ უკანასკნელ მიტინგზე მოაწყო პროტესტის მომწყობთა მკვლელობა. რამდენიმე კაცი დასჭრეს და მოკლეს ამხ. ბიქტორ ბელი.

არც ბალკანეთის ქვეყნებში და უნგრეთში არის დაყენებული უკეთესად საქმე, ვიდრე პოლონეთშია.

ციხეები ყველგან სავსეა მუშებით და გლეხებით, ყველგან მე-II ინტერნაციონალის მომხრენი ერთგულათ ეხმარებიან ბურჟუაზიას ჩაახრჩონ და ამოაღპონ ციხეები მუშები და გლეხები.

არ რჩება უკან ევროპას არც ამერიკის ბურჟუაზია. ბურჟუაზიულ კლასიურ იუსტიციასთან ერთად, აუტანელ ციხის რეჟიმთან ერთად იქ მოღვაწეობენ ფაშისტები, „ოქროს ახალგაზრდობა“ მილიონერთა წრიდან. მთელ მსოფლიოში ცნობილ მწერალმა ჯეკ ლონდონმა და უბტონ სინკლერმა საუცხოვო სურათი გადაგვიშალეს ბურჟუაზიული დიქტატურისა ამერიკის მუშათა კლასზე.

განსაკუთრებული კანონები ზანგების წინააღმდეგ შეერთებული შტატების ექსპედიცია გაიტის და სან-დომინგოს დასაპყრობათ ავსებენ სურათს ამერიკის ბურჟუაზიის სიმკაცრისას, რომლის კარნახითაც მუშაობს მე-II ინტერნაციონალი.

ასეთი მდგომარეობაა კაპიტალის ქვეყნებში.

აი ის „წესი“, რომელსაც იცავს მე-II ინტერნაციონალი.

ასეთივე მდგომარეობაა საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკების კავშირშიაც?..

საბჭოთა ხელისუფლების ციხეებში და კონცენტრაციულ ბანაკებში მოთავსებულია 1.500-დე „პოლიტიკური“ პატიმარნი, რომელნიც შესდგებიან მონარქისტებისაგან, თეთრგვარდიელთა გენერლებისაგან, აგრეთვე სოც.დემოკრატებისა, ესერებისა და რამოდენიმე ათეულ ანარქისტებისაგან.

ეს ვაჟბატონები მუშათა და გლეხთა ცხარე ბრძოლის დროს მემამულეთა, ბურჟუაზიის და მეუღის გენერლების თეთრი ჯარების წინააღმდეგ, რომელთაც ეხმარებოდა ევროპის და ამერიკის კაპიტალი, ყოველივე საშეაღებებით, ტერორისტულ აქტებით, ჯაშუშობით (იხ. სავინკოვის ჩვენება) სცდილობდნ ჩაეშალათ ჩვენი ბრძოლა, შეესუსტებიათ მუშათა და გლეხების წინააღმდეგობა.

ჩვენ არ გვიკვირს, როდესაც ამ ვაჟბატონებს იცავენ სოციალ-გამცემლები მე-II ინტერნაციონალიდან. ისინი მათი მეგობარი და მოკავშირეებია. ჩვენ დარწმუნებული ვართ იმაში, რომ გამოცხატავთ ციხეში მყოფ ბევრ პატიმართა აზრს, რომელნიც სხედან იქ სოციალ-გამყიდვლების წყალობით, თუ ვიტყვით, რომ ხშირად იმ ამხანაგ-მუშისათვის, რომელიც ზის ბურჟუაზიის „კაზმატში“, მოგონება იმის შესახებ, რომ მისი ჯალათების მეგობარნი, რუსი სოც. გამცემლები დაკეტილში ყავთ რუსეთის მუშებსა და გლეხებს — ერთგვარ ნუგეშს წარმოადგენს.

ახლა ჩვენ მივმართავთ საფრანგეთის იმ ანარქისტებს და სინდიკალისტებს, რომელნიც ჯერ არ მოყოლიან ბურჟუაზიული პოლიტიკის წრეში, რომელნიც ღელავენ იმის შესახებ, რომ საბჭოთა სოციალისტურ კავშირში დაპატიმრებული არიან რამოდენიმე ათეული ანარქისტები. ყველამ იცის, რომ დიდი უმრავლესობა ჩვენი ანარქისტებისა მხარს უჭერს საბჭოთა ხელისუფლებას. მაგრამ იყვნენ ისეთებიც, რომელთაც სამოქალაქო ომის მძიმე წუთებში მახვილი ჩასცეს ზურგში რევოლუციას. მაგალითისათვის მოვიყვანთ აფეთქების მოწყობას 1919 წ. შემოდგომაზე მოსკოვში, ლეონტიევის შესახვევში, დენიკინის შემოტევის დროს. 7 გამოჩენილი კომუნისტი დაიღუპა ამ აფეთქების დროს, რამოდენიმე ათეული დაიჭრა. ნუ თუ ეს არ არის კონტრევოლუციური აქტი? რას იტყვით თქვენ, საფრანგეთის ანარქისტებო, რომ წაგეკითხათ პარიზის კომუნის ისტორიაში, რომ იმ დროს, როდესაც ვერსალის ჯარი მიდიოდა პარიზზე, ანარქისტებმა დაშალეს კომუნარების ზურგიო?

თქვენ, უეჭველია, მათ გამცემლებსა და კონტრევოლუციონერებს უწოდებდით.

ისპანიის სინდიკალისტების ლიდერმა ამხ. პესტანიმ კომინტერნის კონგრესზე მოსკოვში 1920 წ. განაცხადა, რომ თუმცა ის სავსებით მაინც არ ეთანხმება რუსეთის კომუნისტებს, მაგრამ მათ წინააღმდეგ ბრძოლა

კი—რევოლუციის წინააღმდეგ წასვლათ მიიჩნია. რომ თქვენ, საფრანგეთის ანარქისტებო და სინდიკალისტებო, გამოგეცხადებით გადამწყვეტი ბრძოლა თქვენი ბურჟუაზისათვის ახალი ცხოვრებისა და საზოგადოების ასაგებათ, მაშინ, უეჭველია, თქვენც დასჯილით იმ ამხანაგებს, რომელნიც გადამწყვეტი ბრძოლის დროს შეეცდებოდნენ ჩაეშალათ პროლეტარტა რიგები. ხოლო დღეს თუ ზოგიერთი თქვენგანი გამოდიან რუსეთის კონტრრევოლუციონერების დასაცავად, ამით ისინი მხარს უჭერენ და ამაგრებენ საფრანგეთის ბურჟუაზიას, ეხმარებიან მთელი ბურჟუაზიის საქმეს.

შეიძლება რუსეთის სოციალ-გამცემლები, რომელნიც სხედან ს. ს. რ. კ. სატუსალოებში, ისეთვე ცუდ მდგომარეობაში არიან, როგორც კაპიტალისტურ ციხეებში მჯდომი მუშა-გლეხები?

სრულებითაც არა.

პოლიტიკურ პატიმართა უმეტესი ნაწილი ს. ს. რ. კ.-ში შეჯგუფებულია სუზდალის და სოლოვკის საკონცენტრაციო ბანაკებში.

როგორი პირობებია სუზდალის ბანაკში? ვათქმევინოთ თვით პატიმარს.

დანილინის (ს. დ.), დოროჟკოვის (ს.-დ.), ზარიცკის (ს.-დ.), ჩაიკინის (ს.-რ.), ბლოკის (ს. დ.), ბელოვოდსკის (ს.-დ.), სვეტიცკის, კრასიანსკის, ცირულნიკოვის და სხ. მიერ სახლში მიწერილ წერილებიდან ირკვევა შემდეგი:

ა) ჰავა ბანაკში მშრალი და ჯანსაღია;

ბ) ოთახები არ წააგავს ციხის საკნებს,—სრული და ნათელია;

გ) საკმელი საკმაოა (ორჯერ დღეში ხორცი, ჩაი, შაქარი, პაპიროსი და სხ.). გარდა ამისა თვითვე პატიმარს დღეში დამატებით ეძლევა 43 კაპ.

დ) წერილების გაგზავნა შეიძლება კვირაში ერთხელ (და არა სამ თვეში ერთხელ, როგორც ეს რედსბურგის ციხეშია გერმანიაში).

პატიმარნი ძალიან კარგად გრძნობენ თავს და მათი მთავარი ფიქრი და ჯავრი მხოლოდ თავისიანებს შეეხება, რომელთაგან ბევრი უფრო უარესათ იკვებება, ვინემ ჩვენი პატიმარნი.

როდესაც ერთმა პატიმართაგანმა, ცნობილმა როსტოველმა მენშევიკმა, პარტიის ც. კ. ბიუროს წევრმა ბ. ვასილიევმა, მიმართა სხვა ტუსალებს წინადადებით დაეწყოთ ბრძოლა პოლიტიკური დემონსტრაციის მოხდენის მიზნით „რეჟიმის გასაუმჯობესებლათ“, ტუსაღთა უმრავლესობამ უარი უთხრა ამ წინადადებაზე. მაგალ. ქართველ მენშევიკების ჯგუფმა ამაზე შემდეგი პასუხი გასცა:

„საერთო რეჟიმის შესახებ ჩვენ ვიმეორებთ, რომ არავის არ მოეჩვენება ის აგრე აუტანელათ... რომ საბჭოთა ხელისუფლება პასუხად ჩვენ სიმშვილთაზე დაგვეთანხმოს და დაუშვას დასათვალისწინებლათ თვით უკიდურესი ანტი-საბჭოთა კომისია, თუ გინდ თვით ევროპის სოციალისტებისაგან, ისინი, უეჭველია, იტყოდნენ, რომ საბჭოთა სისტემა და მართლმსაჯულება ცუდი რამ არის, მაგრამ სუზდალის ციხეში რეჟიმი სავსებით დამაკმაყოფილებელია“.

თავის დროზე ევროპის ბევრი სოციალ-გამცემელი, აგრეთვე საფრანგეთის ზოგიერთი სინდიკალისტი და ანარქისტი, ბევრს ყვიროდნენ ე. წ. სოლოვკის აჯანყების და სოლოვკის ბანაკის რეჟიმის შესახებ.

ამავე დროს იმავე მიწერ-მოწერაში სუზდალის ბანაკის პატიმართა შორის, რომელსაც, ცხადია, მჭიდრო კავშირი ჰქონდა სოლოვკის ბანაკთან, ჩვენ ვნახულობთ ასეთ ადგილებს:

1) „ჩვენ მიზანს უნდა შეადგენდეს სოლოვკის რეჟიმის განხორციელება აქ“ (სუზდალში) (ხსენებულ ვასილევის წერილიდან). 2) „ჩვენ ვსცდილობთ მივიღოთ აქ, სუზდალში, ყველაფერი ან არსებითი ნაწილი იმ უფლებებისა, რომლითაც ჩვენ უნდა ვსარგებლობდეთ, მაგრამ ჩვენ მზადა ვართ წავიდეთ სოლოვკაში, თუ ეს უფლებები მოგვეცემა იქ“...

ცხადია, რომ რეჟიმი სოლოვკის ბანაკში უკეთესი იყო, ვინემ სუზდალში, და „სოლოვკის ბუნტი“ გამოწვეული იყო არა რეჟიმით, არამედ პოლიტიკური მოსაზრებებით.

რემედასს-ის აღმასკომი სრულიად დარწმუნებულია იმაში, რომ საბჭოთა ხელისუფლება, იცის რა ძალიან კარგად, რომ ნამდვილი მეტროპოლი რევოლუციისა კაპიტალისტურ ქვეყნებში მძიმე და აუტანელ პირობებში იმყოფებიან ციხეებში, დიდი სიამოვნებით დასთანხმდება წინადადებაზე მეტროპოლითა განთავისუფლების შესახებ, თუ გინდ ამისათვის საჭირო შეიქნეს ს. ს. რ. კ.-ის ციხეებიდან ზოგიერთ კონტრრევოლუციონერების განთავისუფლება.

ამრიგათ ეს ფაქტები ფარდას ხდიან და ააშკარავენ იმ მხალ და გამცემ როლს მე-II ინტერნაციონალისას, რომელმაც გააფთრებული კამპანია დაიწყო დღეს რუსეთის სოციალ-გამცემლების და კონტრ-რევოლუციონერების განსათავისუფლებლათ, რომელნიც მოქმედებდნენ რუსეთის რევოლუციის წინააღმდეგ საერთაშორისო კაპიტალთან შეთანხმებით.

ამ ფაქტებმა უნდა დაანახვოს მთელი მსოფლიოს მუშებს და გლეხებს ყვითელ მე-II ინტერნაციონალის გამოსვლისა და ტაქტიკის ნამდვილი აზრი: რომ დაჰფარონ მთელი მსოფლიოს პროლეტარიატისაგან კაპიტალის სიმხეცე და მით საშუალება მისცენ მსოფლიო ბურჟუაზიას განავითაროს თავის შეტევა მუშათა კლასზე, ყვითელი სოციალ-გამცემლები გაკვივან მოგონილ ბოლშევიკთა სიმხეცეზე ს. ს. რ. კ.-ში დატყვევებულია წინააღმდეგ.

რევოლუციის მეტროპოლითა დამხმარე საერთაშორისო ორგანიზაციის აღმასრულებელი კომიტეტი მოუწოდებს მთელი მსოფლიოს რევოლუციონურ მუშებსა და გლეხებს ყოველთვის ამხილონ პირფერობა, სიმხალე მე-II ინტერნაციონალის სოციალისტებისა, რომელნიც ცილის წამების გააფთრებულ კამპანიას აწარმოებენ რუსეთის მუშებისა და გლეხების წინააღმდეგ და მით უნდათ გადაკიდონ მათ სხვა ქვეყნის მუშები და გლეხები.

რემედასს-ის აღმასკომი მიმართავს თავის წევრებს განუმარტონ მთელი ქვეყნის მუშებსა და გლეხებს, თუ რამდენათ უღალატა მე-II ინტერნაციონალმა მუშათა კლასს.

მთელი ქვეყნის მუშებო და გლეხებო, იყავით ფხიზლათ!

ყვითელ მე-II ინტერნაციონალის სოციალ-გამცემლები, რომ ასიამოვნონ ბურჟუაზიას, სცდილობენ თვალი აგვიხიონ და გაგზადონ მსოფლიო ყაჩაღებისა და იმპერიალისტების, „განათლებულ“ მეციხოვნეებისა და ნუშათა კლასის ჯალათების მორჩილ იარაღათ.

პროტესტი გამოუცხადეთ მთავრობებისა და ფაშისტურ ბანდების ძალადობას, რომელთაც მხარს უჭერენ მე-II ინტერნაციონალის სოციალ-გამცემლები.

ძირს მე-11 ინტერნაციონალის ფარისევლები, რომელნიც გაერთიანდნენ მსოფლიო ბურჟუაზიასთან ერთად მუშურ გლეხურ საბჭოთა რუსეთზე თავდასასხმელად!

ძირს რუსეთის მუშათა და გლეხთა მოსისხლე მტრები, რომელნიც ეხმარებიან კაპიტალისტურ მთავრობებს გაავსონ და აწვალონ ციხეებში ათი ათასობით მებრძოლნი მსოფლიო პროლეტარულ რევოლუციისათვის!

ძირს ბურჟუაზიის დიქტატურა, რომელსაც მხარს უჭერენ მე-11 ინტერნაციონალის სოციალ-გამცემელნი! გაუმარჯოს მთელი ქვეყნის მშრომელთა ძმურ ხოლიდრობას!

გაუმარჯოს მსოფლიო პროლეტარულ რევოლუციას!

გაუმარჯოს რევოლუციის მებრძოლთა დამხმარე საერთაშორისო ორგანიზაციას!...

რეპრეზენტაციის აღმასრულებელი კომიტეტი.

ყველა მუშავს, გლეხებს და კაპიტალს მუშაობა!

დღევანდელი საერთაშორისო მდგომარეობა მეტისმეტად გართულებულ და მუშათა კლასისათვის მძიმე პირობებში მიმდინარეობს. ყველა ბურჟუაზიულ სახელმწიფოებში მეფობს გაძლიერებული რეაქცია. დღითი დღე იზრდება მდიდრებისა და მყვლეფელების რეჟიმი. კაპიტალისტებისა და მემამულეების დიქტატურა, „თეთრძვლებიანების“ ბატონობა თანდათან აუტანელი ხდება. ევროპის მუშათა კლასი განიცდის დღემდე არნახულ და არგაგონილ ეკონომიურ სიღატაკს, სიღარიბე-სიღატაკს, ჩაგვრასა და წვალებას. მისი შრომის ხელფასი საგრძნობლად დაცემულია. ევროპის პროლეტარიატისათვის არ არსებობს 8 საათის სამუშაო დღე. გამხეცებული ბურჟუაზია და მემამულეები წურბელასავით სწუწვიან მშრომელი გლეხობისა და მუშების სხეულს, სწურავენ მას სისხლის უკანასკნელ წვეთისაგან. ასეთია მდგომარეობა ევროპის სახელმწიფოებში, ასეთივეა იგი ამერიკაში, იაპონიაში, აფრიკაში და მთელს ბურჟუაზიულ მსოფლიოში.

საერთაშორისო მუშათა კლასს არ აშინებს, უიმედობასა და სასწორკვეთილებათაში არ აყენებს ბურჟუა-მემამულეების გამოლაშქრება. მან კარგად იცის, რომ ბურჟუაზიული რეაქციის თარეში შედგება პროლეტარულ მოძრაობის გაძლიერების. იქ, სადაც მუშათა თავისუფლებისა და, მაშასადამე, ბურჟუაზიული წყობილების დამხობისათვის ემზადებიან, ირავებიან, უსათუოდ თავს იჩენს, ბუნებრივად წარმოიშობა იმ კლასის საწინააღმდეგო შეტევა, რომელიც კაპიტალის გადიდებაზე ოცნებობს და ამ მიზნით ახდენს დაჭირებულ მშრომელთა გაძვალტყავებას. ჩვენც ნათლად და აშკარად ვხედავთ თანამედროვე ბურჟუაზიულ სახელმწიფოებში მუშათა რევოლუციონურ შეგნების ზრდას, ერთის მხრით, და მდიდრებისა და მყვლეფელების დიქტატურის განვითარებას—მეორეს მხრით.

რა უწყობს ხელს ბურჟუაზიულ რეჟიმის გაძლიერებას? ამ კითხვაზე პასუხი მზად აქვს ყოველ გათვითცნობიერებულ მუშას და გლეხს: ბურჟუაზიულ რეაქციის ყაფარჯენი, დასაყრდნობი, მთავარი დამხმარე ძალა არის ყვითელი მენშევიკური 2 ინტერნაციონალი. დღეს მსოფლიო რევოლუციონური მუშათა მასებისათვის სრულებით არ წარმოადგენს საიდუმლოებას ამ ინტერნაციონალისა და მისი ხელმძღვანელების გამყიდველობა. წინედ ამბობდნენ, რომ მეორე ინტერნაციონალს არ აქვს რეალური საშუალება, არ გააჩნია რეალური ძალა. ამით ამართლებდნენ მის მოღალატურ საქციელს. ამჟამად ეგ სიყალბეც გამოაშკარავდა. ინგლისის „მუშათა მთავრობა“ მეორე ინტერნაციონალის „საქმიანი გეგმის“ გამომხატველია. მაგრამ რას აკეთებს ბატონი მაკდონალდი მუშებისა და გლეხების სასარგებლოდ? სრულებით არაფერს. ის აწარმოებს ლორდ კერზონის იმპერიალისტურ პოლიტიკას, კიდევ

მეტი—ანვითარებს და აღრმავებს მას დაჩაგრული ახალშენების და მშრომელი მასების დასამონაწევლად. სავსებით მიუდგომლად უნდა ითქვას მთელი ქვეყნის მშრომელი ხალხის გასაგონად, რომ თანამედროვე ბურჟუაზიული რეაქციის გაძლიერების ფესვები ღრმად ჩამჯდარი მეორე ინტერნაციონალის,—საერთაშორისო მენშევიზმის რეფორმისტულ, სოციალ-მოღალატურ ნიადაგში. მეორე ინტერნაციონალი მდიდრებისა და მტაცებლების მარჯვენა ხელია, იგი ნამდვილი ბანგია, რომელიც აბიაბრუებს მშრომელ მასებს და უკარგავს მათ რევოლუციონური ბრძოლის წყურვილს.

ბურჟუაზიული რეჟიმის სიმძიმე მუშების მარტო ეკონომიურად შევიწროებით არ ამოიწურება. ბურჟუაზია სასტიკ ზომებს ხმარობს რევოლუციონურ მოძრაობის ჩასახრჩობად. იგი აწარმოებს მასიურ დევნა-დატუსალებას რევოლუციისათვის მებრძოლებისას, ხვრეტს, ასახიჩრებს ფიზიკურად, ასახლებს მათ შორეულ ქვეყნებში. ამჟამად ნამდვილი და სწორი ცნობების მიხედვით კაპიტალისტურ ევროპის ციხეებსა და კატორღაში იტანჯება ასი ათასი რევოლუციონერი, ასი ათასი მუშა და გლეხი. მარტო „დემოკრატიულ“ გერმანიის საპყრობილებებში მოთავსებულია შვიდი ათასი მებრძოლი, სასტიკი რეჟიმი ციხეებში, მხეცური მოპყრობა პოლიტიკურ ტუსალებისადმი სიმშვილი, სიტყვით და კენესა—აი სურათი, რომელიც გადაშლილია ბურჟუაზიულ ქვეყნების სინამდვილეში—მეორე ინტერნაციონალის წინაშე. კაპიტალისტურ სახელმწიფოებში რევოლუციონერებზე „ნადირობენ“. კომუნისტებს კი არ იჭერენ, აპატიმრებენ—ხვრეტავენ. ბურჟუაზიულ ქვეყნებში ციხეები ნამდვილ შეშლილთა სახლებს წარმოადგენენ. თვითმკვლელობა, ჭკუაზე შეშლა, სულიერად და ფიზიკურად დასახიჩრება იქ ყოველდღიური და ჩვეულებრივი მოვლენებია. ყოველივე ამას კარგად ხედავენ მეორე ინტერნაციონალის „გმირები“, მაგრამ ხმას არ იღებენ, არ სურთ ბ.ბ. კაპიტალისტებისა და ბურჟუების სულიერ სიმშვიდის დაარღვევა. მაგრამ ისინი გაჰკივიან, ბევრს ყვირიან ჩვენს ქვეყნებში, საბჭოთა რესპუბლიკებში დაპატიმრებულთა შესახებ. ისინი მოითხოვენ მათ განთავისუფლებას, ჩვენ არ ვმალავთ სინამდვილეს: ბურჟუაზიულ ქვეყნებში ატუსაღებენ რევოლუციონერებს—მუშებსა და გლეხებს, საბჭოთა კავშირში—რეაქციონერებს, ყოფილ თავადებს, მდიდრებს, ყველა მყვლეფელებს და მათ ლაქიებს, რომლებიც იბრძვიან მუშურ-გლეხურ ხელისუფლების წინააღმდეგ. ამას არ ვმალავთ ჩვენ, პირიქით, ვაცხადებთ მთელი ქვეყნის გასაგონად. მენშევიკები ტაშს უკრავენ ევროპის მუშების ცივ საკანში დაღობას, ხოლო ცხარე ცრემლებს ღვრიან საბჭოთა კავშირში დაპატიმრებულ იმ ხა-

ლხის შესახებ, რომელიც ძვლისაგან ხორცს აცლიდა საბჭოთა ქვეყნების მშრომელ მასებს მთელი ათეულ წლების განმავლობაში. მეორე ინტერნაციონალის ასეთი საქციელი ჩვენთვის არაა გასაკვირი და მოულოდნელი.

ვინ იტყვის იმას, რომ კლასთა ბრძოლაში ადგილი არა აქვს ძალმომრეობას? ბურჟუაზია მიმართავს ძალმომრეობას პროლეტარიატის წინააღმდეგ. ეს სამართლიანია მეორე ინტერნაციონალის გაგებით. პროლეტარიატიც იძულებულია მიმართოს სასტიკ ზომებს მკვლევლების წინააღმდეგ.

ამხანაგებო, თქვენ კარგათ იცით ის გარემოება, რომ საერთაშორისო მუშათა განთავისუფლების ბედი საერთაშორისო რევოლუციასა და მოკიდებული. საერთაშორისო რევოლუცია ბორკილებს ჰყრის მსოფლიო მშრომელ მასებს.

ჩვენ ირგვლივ ბურჟუაზიული სახელმწიფოები გვახვევია. ისინი მუდამ ჩვენს დამარცხებასა და საბჭოთა ძალა-უფლების დამხობაზე ოცნებობენ. საერთაშორისო რევოლუცია გზას გაგვიხსნის სრულ თავისუფლებისაკენ, დაგვაკავშირებს ყველა რევოლუციონერს, განთავისუფლებულ მუშურ-გლეხურ ქვეყნებთან, გააუმჯობესებს ჩვენს ეკონომიურ მდგომარეობას, მოკლეთ—უზრუნველყოფს საბჭოთა კავშირის მშრომელი მასების საბოლოო გამარჯვებას. ასეთია საერთაშორისო რევოლუციის მნიშვნელობა კერძოთ ჩვენთვის, საბჭოთა რესპუბლიკების მუშებისა და გლეხებისათვის. ევროპის რევოლუციონერი პროლეტარიატი განაგრძობს ბრძოლას ამ მიმართულებით. ევროპის ამხანაგები არ ერიდებიან არც ცეცხლს, არც ტყვიას, არც ციხეს და „ოკუანეს გაღმა“—ცხელ ქვეყნებში გადასახლებას. ყოველი დღე, ყოველი საათი ახალ-ახალი მსხვერპლით აღინიშნება,—საერთაშორისო რევოლუციის დიადი მიზანი მშრომელ ფენებს თავდადებულ ბრძოლისაკენ იზიდავს. ჩვენ გვჯერა, რომ ეს ბრძოლა მიაღწევს მიზანს. ჩვენ გვჯერა, რომ დღეს თუ არა ხვალ-ზეგ მაინც დაიმსხვრევა ბურჟუა-მემამულეების ბატონობის ტახტი და განთავისუფლებული პროლეტარიატი და გლეხობა შეუდგება თავისუფალ ცხოვრებას მთელ მსოფლიოში.

ჩვენმა დიდმა მასწავლებელმა ამხ. ლენინმა სთქვა: „მსოფლიო რევოლუციის ამოცანა გადაწყვეტილია, საკითხი დროშია“-ო. მტკიცედ გვჯერა ეს ანდერძი და კიდევაც მედგრად მივეშურებით საკაცობრიო, ისტორიულ საქმის შესრულებისაკენ.

რევოლუციისათვის მეზობლთა დამხმარე საერთაშორისო საზოგადოება მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ახდენს თავის ძალების მოკრეფას, მობილიზაციას. კავშირი, ორგანიზაცია—ძირითადი პირობაა გამარჯვებისათვის. რევოლუციის მეზობლთათვის მატერიალური და მორალური დახმარება ჩვენი მოვალეობაა, რომელიც პირნათლად უნდა შევასრულოთ.

საბჭოთა საქართველოს მუშებმა და გლეხებმა საკმაო თანაგრძნობა გამოიჩინეს „რემედასს“-ისადმი. საქიროა კიდევ მეტი ხალისი, მეტი თანაგრძნობა, მეტი მუშაობა! ოქტომბრის 15-მა, „რემედასს“-ის სრ. საქართველოს განყოფილებათა კონფერენციის დღემ, უნდა დაამტკიცოს საქართველოს მშრომელ მასის რევოლუციონური განწყობილება და გაამართლოს ის იმედები, რომლებსაც ვამყარებთ მის რევოლუციონურ შეგნებაზე.

ამხანაგებო, გააძლიერეთ და განამტკიცეთ რემედასს-ის რიგები, გაიღეთ თქვენი წვლილი ბურჟუაზიის ციხეებში ტანჯულ მოძმეთა დასახმარებლათ.

15 ოქტომბრის შემდეგ არ უნდა დარჩეს არც ერთი მუშა, გლეხი და პატიოსანი მშრომელი რემედასს-ის გარეშე.

ძირს საერთაშორისო რეაქცია!

ძირს მეორე ინტერნაციონალი!

გაუმარჯოს მსოფლიო კომუნისტურ რევოლუციას და მესამე ინტერნაციონალს!

ძმური საღამო ევროპის ციხეებში მოქცეულ ამხანაგებს!

გაუმარჯოს რევოლუციის მეზობლთა დამხმარე საერთაშორისო ორგანიზაციას!

რევოლუციის მეზობლთა დამხმარე საერთაშორისო საზოგადოების საქართველოს განყოფილება.

მთელი კავშირის მუშებს, გლეხებს და გურუშაბელებს!

ერთ-ერთ ახალგაზრდა ორგანიზაციას საერთაშორისო მასშტაბით წარმოადგენს რემედასს-ი (რევოლუციის მეზობლთა დამხმარე საერთაშორისო ორგანიზაცია). მუშებისა და გლეხების მძიმე მდგომარეობამ ბურჟუაზიულ ქვეყნებში გამოიწვია საჭიროება მატერიალური და მორალური დახმარებისა შრომის განთავისუფლებისათვის მეზობლთადმი. და აი „ძველ ბოლშევიკთა საზოგადოების“ და „ყოფილ კატორღელების საზოგადოების“ წრეში დაიბადა აზრი სპეციალური ორგანიზაციის დაარსებისა, რომელიც მოაწყობდა ამ დახმარებას. ამ იდეამ ფართო გამოძახილი ჰპოვა როგორც პარტიულ, ისე უპარტიო მუშათა და გლეხთა მასაში და ს. ს. რ. კ-ის ყოველ კუთხეში დაარსდა რემედასს-ის განყოფილებები, რომელნიც წარმოადგენენ ერთ მთლიან ძლიერ ორგანიზაციას. ბევრის გაკეთება მოახერხა მან ბურჟუაზიულ ციხეებში განაწამებ ამხანაგების ხვედრის შესამსუბუქებლათ და კიდევ მეტი უძევს წინ გასაკეთებლათ. დღეს მსოფლიო კაპიტალი თავის აღსასრულის უფსკრულთან სდგას და ებ-

ლაუჭება რა თავის—ბურჟუაზიულ ხელისუფლებას საშინელი სიმკაცრით დევნის ყველას, ვინც კი გაბედავს და ხმას ამოიღებს შრომისა და პროლეტარიატის განთავისუფლებისათვის კაპიტალის ბრწყალებისაგან. ბურჟუაზიული ციხეები სავსეა მუშებითა და გლეხებით. მათი რიცხვი აღემატება 100.000 კაცს. ამ ციხეების რეჟიმი მოგავგონებთ საშუალო საუკუნოების ინკვიზიციას. უმნიშვნელო პროტესტი პატიმრებისა იწვევს მკაცრ ტანჯვასა და წამებას. ასე მაგ., საკმაო იყო ერთ პატიმარს განეცხადებია, რომ წყალი ჭურჭელში კვირაობით რჩება გამოუცვლელი, რის გამო ის ყარს და ჯვარგისია სასმელად, რომ სიკვდილის პირამდე მიეყენებიათ ის თოფის კონდახებით და დაეჭრათ რამდენიმეჯერ ხიშტებით. პატიმართა მდგომარეობა იმდენათ აუტანელია, რომ ბევრი მათგანი თვითმკვლელობასაც კი მიმართავენ და ხშირად ჭკუაზედაც იშლებიან, და ყველაფერი ეს ხდება მე-II ყვითელ ინტერნაციონალის სოციალ-გამცემლების თვალწინ, რომელნიც არამც თუ მოითხოვენ თავიანთ მთავრობებისაგან შრომის

არმიის ტყვე ავანგარდის განთავისუფლებას, არამედ არც კი ცდილობენ, რომ ტყვე მებრძოლებს ადამიანურად მოეპყრან. მართო ეს ფაქტი საკმაოდ ამხილებს მე II ინტერნაციონალის სოციალისტების პირფერობას და მზაკვრულ ზრახვებს, და აგრეთვე მათ თანამშრომლობას საერთაშორისო კაპიტალთან რუსეთის რევოლუციისა და პროლეტარიატის წინააღმდეგ. რომ ხელი გადააფარონ და მიჩქმალონ კაპიტალის სიმხეცე მშრომელთა მასების წინააღმდეგ, სოციალ-გამცემლები ხმა მალლა გაკვირვებულად სიმხეცეზე, რომელსაც იჩენენ ბოლშევიკები ს. ს. რ. კ-ში არსებულ პატიმარებისადმი. მაგრამ ეს მხოლოდ მათი საცოდავი ცდაა, მოატყუონ მუშები და გლეხები და გადააქციონ ისინი მსოფლიო მძარცველების მორჩილ იარაღად. ცხადია, რომ ამას ისინი ვერ ახერხებენ, ვინაიდან მათ ცოცხალი ფაქტები ელობებათ წინ. იმ დროს, როდესაც ბურჟუაზიულ ციხეებში 100.000 რევოლუციონერზე მეტი იტანჯება კაპიტალის მხეცური რეჟიმის წყალობით, ს. ს. რ. კ-ის ციხეებში და კონცენტრაციულ ბანაკებში მოთავსებულია მხოლოდ 1500 კაცი, რომელნიც თეთრგვარდიელებთან ერთად ცხარე ბრძოლას აწარმოებდნენ მუშურ-გლეხური მთავრობის წინააღმდეგ მუშათა და გლეხთა მიერ მოპოვებულ თავისუფლების წასართმევად და მათ დასამონაველად კაპიტალისადმი.

პირობები, რომელშიდაც ისინი იმყოფებიან, ფრიად დამაკმაყოფილებელია, როგორც მოწმობენ ამის შესახებ თვით პატიმართა წერილები ნათესავებისადმი; უფრო მეტი, ამ წერილებში ხშირად იმასაც კი გამოთქვამენ—ვაი თუ ჩვენს ახლობლებს და ნათესავებს ასეთი მდგომარეობაც არ ქონდეთო.

მუშებო და გლეხებო, სასტიკი პროტესტი გამოუცხადეთ კაპიტალისტების დევნას და წამებას.

ძირს ცრუ სოციალ გამცემლები მე II ყვითელ ინტერნაციონალიდან, რომელნიც ეხმარებიან თავის ბურჟუაზიულ მთავრობებს გაავსონ და აწამონ ციხეებში ათი ათასობით მებრძოლნი მსოფლიო პროლეტარული რევოლუციისათვის!

გაუმარჯოს ყველა ქვეყნის მშრომელთა ძმურ გაერთიანებას!

დაეხმარეთ ყველამ კაპიტალის ციხეებში წამებულ რევოლუციის მებრძოლებს!

გაუმარჯოს მსოფლიო რევოლუციას!

გაუმარჯოს რევოლუციის მებრძოლთა დამხმარე საერთაშორისო ორგანიზაციას!

პოლიტკატორღელეების საზოგადოების საბჭო.

თ ე თ რ ი ტ ე რ ო რ ი

სამუელ ენგელი, პოლონეთის ახალგაზრდობის კომკავშირის ლოდის ორგანიზაციის წევრი, დახვრიტა სამხედრო საველე სასამართლომ ა/წ. 17 მაისს პროვოკატორ ლუჩაკის მოკვლისათვის. ლუჩაკი იყო ენგელის მეგობარი სკოლიდან, მან მოახერხა კომკავშირის ორგანიზაციაში შესვლა და შემდეგ გასცა იგი. ენგელმა ხუთი ტყვიით მოკლა ლუჩაკი და თან დაუმატა: „ეს იმიტომ, რომ გაგვცა ჩვენ“! ენგელის დახვრეტამ დიდი მღელვარება გამოიწვია პოლონეთის მუშებში, განსაკუთრებით კი კომკავშირელებში...

ბ უ ლ გ ა რ ე თ შ ი .

სოფლისა და ქალაქის თვითმართველობათა არჩევნების დროს მაისში, ზოგიერთ ადგილებში, რომ დარწმუნებულიყო, რომ ამრჩევლებს არ აქვთ მუშათა და გლეხთა კანდიდატების სია, ხელისუფლება აწარმოებდა ჩხრეკას თვით საარჩევნო ბიუროს ოთახებში, შემდეგ კი რევოლუციურებით მუქარის ქვეშ ძალათ აძლევინებდნენ ხმას მთავრობის სიისათვის.

სოფ. გლიოჟენში ოფიცერმა კონემა დაატუსაღა ამხ. ამხ. ივანე დიმიტროვი, იონკო მილევა და იონკო იონჩევა და დაემუქრა მათ დახვრეტით, თუ არ მოაწერდნენ ხელს განცხადებას, რომ ისინი უარს ამბობენ კომუნიზმზე. ეს იყო მოწყობილი იმ მიზნით, რომ გავლენა მოეხდინათ მუშა და გლეხ-ამრჩევლებზე. მაგრამ მან პასუხათ მიიღო: „ჩვენ კომუნისტები ვართ; როგორც კომუნისტები ჩვენ დავიხმაცებით, მაგრამ ჩვენს რწმენაზე უარს არ ვიტყვი“ **სამივე ამხანაგი მაშინვე მხეცურად მოკლეს.**

— **ქ. სოფიოში** დაიწყო ვროჩანსკის ოლქის, ბერკოვის თემში სექტემბერში მომხდარ აჯანყების მეთაურთა საქმის გარჩევა. სულ სამართალშია მიცემული 79 კაცი ამხ. ამხ. კოლაროვისა და გ. დიმიტრიევის მეთაურობით.

ქ. ველიკო-ტირნოვოში ციხის მცველმა ჯარისკაცმა ესროლა იმ საკნის თანჯარას, სადაც ოთხი კომუნისტი იყო. ამ სროლის მიზანი იყო დაეშალა დაპატიმრებულთათვის თანჯრიდან ციხის ეზოში ცქერა. დაიჭრა ორი კომუნისტი. ჯარის კაცმა მიიღო უფროსიდან მადლობა და ჯილდოთ 20 დღის შევებულება. ასეთივე მაგალითი მოხდა **სტარო ზაგორეში**, სადაც მოკლულ იქნა პოლიტიკური პატიმარი ამხ. ტონოვი.—**ქ. რახოვოში** დაატუსაღეს 170 კომუნისტი და გლეხი—წევრები მიწადმოქმედების კავშირისა. ისე დღე არ გაივლის, რომ მათ არ სცემონ, ყოველი ცემის დროს თითო მათგანს 25 როზგი უნდა დაარტყან შიშველ ტანზე.

— 15 ივნისს „უცნობმა პირმა“ მოკლა გლეხთა კავშირის ბელადი **პ. დ. პეტკოვი**, ჟურნალისტი, ყოფილი უფროსი საგარეო საქმეთა სამინისტროს პოლიტიკური განყოფილებისა სტამბურისკის დროს. პეტკოვი მოკლა ცანკოვის ფაშისტების მთავრობამ, როგორც ერთ-ერთი ახალგაზრდა მედგარი ბელადი გლეხური პარტიისა. ამხ. პეტკოვი მხურვალედ იცავდა მუშათა მთლიან ფრონტს კომუნისტებთან.

— ცანკოვის მთავრობა ცდილობს გამოიყენოს მაკედონელ ბელადის ტოდორ ალექსანდროვის მკვლელობა თავის პოლიტიკურ მოწინააღმდეგეთა გზიდან ჩამოსაშორებლათ. სოფიოში და ვარნაში ქუჩაში დღით დახოცეს მთელი რიგი გლეხთა პარტიის წევრებისა და კომუნისტებისა, არც ერთი დამნაშავე არ შეუპყრიათ.

ციხე კოვნოში. (სურათი გამოგზავნილია პატიმრის მიერ).

იტალია.

ამხ. გოძინეს და მანდელს, რომელთაც ბრალი ედებათ მისლანში ფაშისტ პეპეს მოკვლაში, მიუსაჯეს— პირველს 15 წლის და მეორეს 4 წლის და ორი თვის ციხე.

— კარეროში ადგილობრივ ციხეში სხვა პატიმართა შორის ზის ერთი ოჯახი—მამა და ოთხი შვილი. ოთხ მათგანს მისჯილი აქვთ 30 წლის და ერთს 17 წლის ციხე. დასაჯეს ისინი იმიტომ, რომ მათ სახლზე ფაშისტების დაცემის დროს ისინი თავს იცავდნენ.

საშუალო საუკუნოების ციხე ფორლში (იტალია) სადაც დღეს მოთავსებულია 120 კომუნისტი.

ისპანია.

რეპრესია ისპანიაში გრძელდება. ამას წინეთ ბორსელონაში მომხდარ შემთხვევითი მკვლელობის გამო, რომელსაც მთავრობამ მისცა პოლიტიკური ხასიათი, დაატუსაღეს 600-ზე მეტი მუშა. დე-რივერის განკარგულებით კომუნისტური გაზეთის რედაქტორი და ბარსელონის ერთად-ერთი პროფკავშირის თავმჯდომარე გადაასახლეს კანარის კუნძულებზე.

„რემედასს-ის“ სრულიად საქართველოს განყოფილების წლიური ანგარიში

რემედასს-ის სრულიად საქართველოს განყოფილებამ ფაქტიურად და ენერგიულად მხოლოდ 1924 წლის იანვრიდან დაიწყო მუშაობა. თუმცა მან ისევ 1923 წ. შემოდგომით დაგზავნა საქართველოს სხვადასხვა მაზრებში და მსხვილ რაიონებში ცირკულიარები ადგილობრივ რწმუნებულების დანიშვნისა და მუშაობისათვის შედგომის შესახებ. ს. კ. პ. ც. კომიტეტამ მისცა წინადადება სამაზრო და საოლქო კომიტეტებს ხელი შეეწყოს და ენერგიული დახმარება აღმოეჩინათ ამ მუშაობისათვის. მაგრამ ამ ცირკულიარებს დიდი შედეგი არ მოუყოლია. გამოყოფილ იქნა ადგილებზე მხოლოდ რწმუნებულები (და ისიც არა ყველგან) და პრაქტიკული ნაბიჯი კი არსად არ გადადგმულა. 1924 წლიდან კი მუშაობა ნამდვილად გაცხოველდა და გაფართოვდა, რამაც უეჭველია ფრიად ნაყოფიერი შედეგები მოგვცა. ეს მუშაობა დაახლოებით გამოიხატებოდა შემდეგში:

საორგანიზაციო დარგი.

უპირველესად ყოვლისა შესდგა თვით სრულიად საქართველოს განყოფილების გამგეობა 10 წევრისაგან, რომელმაც გამოყო თავის წრიდან პრეზიდიუმი 5 წევრის შემადგენლობით. პრეზიდიუმმა შეადგინა მოკლე წესდება და სამოქმედო ინსტრუქცია ადგილებისათვის, სადაც აღნიშნულია სამოქმედო გეგმა და ის კონსტრუქცია, რომლის მიხედვითაც უნდა ჩამოყალიბებულიყო რემედასს-ის სამაზრო განყოფილებები. ცენტრს მალე ადგილებმაც მიბაძეს და სულ მოკლე ხანში საქართველოს ტერიტორიის მრავალ კუთხეებში დაარსდა რემედასს-ის ადგილობრივი განყოფილებები. დღეს დღეობით ასეთ განყოფილებების

რიცხვი უდრი 25-ს. ყოველ მაზრაში და მსხვილ რაიონში დანიშნულია რწმუნებული, არჩეულია გამგეობები და ჩამოყალიბებულია შესაფერი დამოუკიდებელი აპარატი. ადგილებს თავიდან მიეცა გარკვეული „ხაზი“ მუშაობისა; უნდა მოეზიდათ რემედასს-ის რიგებში ყოველი პატიოსანი მშრომელი, განსაკუთრებით უპარტიონი, რომლის დროს არავითარ ძალდატანებას ანუ ზეგავლენას არ უნდა ჰქონოდა ადგილი, არამედ მიეღოთ ისინი, ვინც რემედასს-ის წევრობის მხურვალე სურვილს გამოსთქვამდა. ამასთან ერთად სრ. საქართვე. განყოფილება, სცდილობდა რა ჩაეთრია რიგებში რაც შეიძლება მეტი ფართო წრეები მშრომელთა, შეეცადა გაეადვილებია მათთვის წევრათ ჩაწერა. ამ მიზნით მან დააწესა მეტად მინიმალური საწევრო გადასახადი, სახელდობრ: მუშა-მოსამსახურეთათვის, რომელნიც ლეზულობენ ჯამაგირს 60 მან. მეტს თვეში, — თვიურად 20 კ., ვინც ლეზულობს 60 მან. ნაკლებს — 10 კაპ., გლეხებისათვის 5 კაპ. და წითელარმიელთა და მოწაფეებისათვის — 1 კაპ.. ერთდროული გადასახადი შემოსვლის დროს სრულებით მოხსნა. სულ ცოტა ხანში ადგილებზე არსდება რემედასს-ის უჯრედები, რომელნიც თანდათან იკრეფენ თავის გარშემო მშრომელ მასსას — აქ უნდა აღვნიშნო, რომ არამშრომელ ელემენტებს ჩვენს ორგანიზაციაში შემოსასვლელად დახშული აქვს კარები. ხანდახან ზოგიერთ დაწესებულებების და წარმოებების მუშა-მოსამსახურენი ერთხმად გამოსთქვამენ ხოლმე სურვილს ჩაეწერონ რემედასს-ის წევრებად უკლებლივ. ისეთ მაგალითებსაც აქვს ადგილი, როდესაც ისინი თანახმა არიან და მოითხოვენ კიდევ გადიდებულ იქნეს მათთვის საწევრო გადასახადი, მაგრამ სრ. საქ. განყოფილებას არ

სურს რა მძიმე ულლად დააწვეს მუშა-მოსამსახურეთ **რემედასს**-ის წევრობა, მტკიცეთ იცავს ერთხელ მიღებულ ნორმას საწევრო გადასახადისას. მაზრებიდან მიღებულ ცნობების თანახმად დღეს ჩვენს ორგანიზაციაში ითვლება 30.000 წევრი. მარტო ქალ. თბილისში, გარდა ჯარის ნაწილებისა, წევრთა რიცხვი უდრის 14.000; ქუთაისში, გარდა ჯარის ნაწილებისა და ზოგიერთ რაიონებისა, 5.000; ბათუმში—2.500 და სხვა. ზემოთ აღნიშნულ წევრთა საერთო რიცხვს თუ მიუმატებთ კიდევ იმ მაზრებს და ოლქებს, საიდანაც ჩვენ ჯერ არ მოგვსვლია დანმდები ცნობები წევრთა რაოდენობის შესახებ, მაშინ, აუცილებელია, წევრთა რიცხვი თითქმის 35.000-საც გადააჭარბებს. ზემოთ ჩვენ აღნიშნეთ, რომ ზოგიერთ ადგილებიდან ცენტრს ჯერ ჯერობით არ მოსვლია გარკვეული ცნობები როგორც წევრთა რაოდენობის, ისე საერთო მუშაობის მიმდინარეობის შესახებ. უნდა ითქვას, რომ ინფორმაციული მხარე ჩვენს განყოფილებებში ჯერ-ჯერობით სუსტად არის დაყენებული. **რემედასს**-ის სრ. საქ. განყოფილებამ ერთ-ერთ თავის უკანასკნელ სხდომაზე (15 აგვისტოს) გადასწყვიტა მიიღოს ზომები ამ ნაკლის გამოსასწორებლად. მან გამოიმუშავა ანგარიშების სათანადო ფორმები, თანახმად **რემედასს**-ის აღმასკომიდან მიღებულ ფორმისა, დანიშნა სპეციალური ინსტრუქტორი და გააგზავნა ის ადგილებზე მუშაობის მიმდინარეობის გასაცნობად, ნაკლულევანების აღსანიშნავად და გამოსასწორებლად, სათანადო ინსტრუქციების მისაწოდებლად და უმთავრესად ინფორმაციული მხარის მოსაგვარებლად. ამ მიზნით მან წაიღო თან აღნიშნული ანგარიშების ფორმები და ინსტრუქცია მათ შესავსებათ. ინსტრუქტორმა უკვე ჩამოიარა რამდენიმე მაზრა და მისმა ჩამოვლამ ნაყოფიც გამოიღო. მომავალშიც სრ. საქ. განყოფილებას აზრდა აქვს მოახდინოს სრული რეგისტრაცია თავის წევრებისა საქართველოს მასშტაბით და მათი კლასიფიკაცია სოციალური ნიშნის მიხედვით. ამის გატარება განზრახულია სრ. საქართველოს კონფერენციის ჩატარების შემდეგ, როდესაც ადგილებზე სათანადო ნიადაგზე დადგება მუშაობის ინფორმაციული მხარე.

სააგიტაციო-საპროპაგანდო დარგი.

თავის მუშაობის გაცხოველებისათვის სრ. საქართველოს განყოფ. პრეზიდიუმმა განიზრახა ჩატარებია საქართველოს მასშტაბით ფართო ერთ-კვირეულ კამპანია **რემედასს**-ის იდეის და ლოზუნგების მშრომელთა ფართო წრეებში გადასასროლად და მათ მოსაზიდავად თავის რიგებში. ამ მიზნით მან დააგზავნა სათანადო ცირკულირები, გამოუშვა თეზისები, ლოზუნგები, მოწოდებები და მოჰყენა იმითი საქართველოს ყველა კუთხეები. კვირეულის ჩატარება განზრახული იყო 20 იანვრიდან და მოსალოდნელი იყო, რომ იგი დიდ ნაყოფს მოიტანდა. მაგრამ საბჭოთა ხელისუფლებას და მასთან ერთად მშრომელ ხალხს ამ დროს თავს დაატყდა დიდი უბედურება ამხ. **ლენინის** გარდაცველების გამო და კამპანიის ჩატარება გადაიდო მომავლისათვის. მიუხედავად ამისა გამოშვებულმა ფურცლებმა, აგრეთვე პრესაშიდაც წინდაწინვე დაწყებულმა კამპანიამ თავისი ნაყოფი გამოიღეს. **რემედასს**-ის რევოლუციონური იდეები შეიქრა ბევრ დაწესებულება-წარმოებაში, რაიონებში, თემებში და სოფლებში. მის გარშემო უკვე იწყო დენა მშრომელმა მასსამ.

ამავე დროს სრ. საქარ. განყოფ. პრეზიდიუმმა გადადგა შემდეგი ნაბიჯი წინ და საფუძველი ჩაუყარა რე-

მედასს-ის მუდმივ ორგანოს — „**რემედასს**“. ამ ჟურნალის გამოცემა ჯერ-ჯერობით 2 თვეში ერთხელ ხდება. პირველი ნუმრის გამოშვება დაკავშირებული იყო 18 მარტს — პარიზის კომუნის და რევოლუციის მეტროპოლითა დამხმარე საერთაშორისო ორგანიზაციის დღისამდღი. ამ დღეს როგორც ცენტრში, ისე პროვინციაში ჩატარებულ იქნა მოხსენებები და განმარტა დანსწრეებს როგორც პარიზის კომუნის აზრი და მნიშვნელობა, ის **რემედასს**-ის დიდი ამოცანები, მნიშვნელობა და მისი რიგების განმტკიცების საჭიროება. გამოცემული ჟურნალი (3.000 ცალად) მოეფინა მაზრებს და ფართო ნიადაგი მოუშადა მის ფურცლებზე გაფანტულ იდეებს და ლოზუნგებს.

შემდეგი დიდი კამპანია **რემედასს**-ის სასარგებლოდ ჩატარებულ იქნა პირველ მაისს. ამ კამპანიის ნაყოფიერი შედეგები აუცილებლად უნდა მიეწეროს კომინტერნის და **რემედასს**-ის ცეკას წევრებს — საზღვარ გარეთელ ამხანაგებს ხეივანს და შიფრინს, რომელნიც ამ დღეს სტუმრად ეწვიენ საქართველოს. აღნიშნულმა ამხანაგებმა თავისი ავტორიტეტით დიდი შთაბეჭდილება დასტოვეს მსმენელებზე თბილისში, ქუთაისში და სხვა., სადაც ისინი კრებებზე და მიტინგებზე მოუწოდებდნენ ხალხს **რემედასს**-ის რიგებისაკენ.

ზაფხულში აგარაკებზე მიმავალ ამხანაგებს დაევა-ლათ **რემედასს**-ის სასარგებლოდ მუშაობის წარმოება კურორტებზე. ერთ-ერთ ამ ამხანაგთაგანმა მტკიცე ნიადაგი ჩაუყარა **რემედასს**-ის ორგანიზაციის ბორჯომის რაიონში.

მიღებულია ზომები ახალგაზრდების ჩასაბმელად **რემედასს**-ის აქტიურ მუშაობაში. ამ მიზნით სრ. საქარ. განყოფილებამ გამოუშვა მოწოდება ახალგაზრდებისადმი და მიმართა აგრეთვე საქ. ახ. ლენ. კომკავშირის ცეკას, რომ ამ უკანასკნელმა დაავალოს თავის კომიტეტებს ყოველგვარი დახმარება აღმოუჩინოს **რემედასს**-ის იდეის და ლოზუნგების გავრცელებას ახალგაზრდათა ფენებში.

მზურვალე მუშაობა სწარმოებს წითელ არმიასიდაც, რომელიც დიდს სურვილს იჩენს **რემედასს**-ის წევრობისას. ყოველ დღეზიხაში დანიშნულია უჯრედები. წევრთა რიცხვი წითელარმიელებიდან უდრის 4 — 5000.

გარდა ამისა სწარმოებს მუშაობა ქალებშიდაც, რომელნიც თავის ძმებთან ერთად დიდი ხალისით ეწე-რებიან ჩვენი ორგანიზაციის წევრებად.

რემედასს-ის დიდი იდეები შორს გასცილდა ქალაქის ფარგლებს და მძლავრად შეიქრა სოფლად გლეხობაში. სოფლებში არსდება უჯრედები, რომელნიც დღითი დღე ამრავლებენ თავის წევრებს. გლეხები ჩაწერისთანავე შემოწირულების სახით იღებენ თავიანთ წვლილს და უერთებენ მას ტანჯულ ძმათათვის შეგროვებულ თანხას.

ამ მუშაობის დროს განყოფილება ენერგიულად ავრცელებდა მშრომელთა წრეებში **რემედასს**-ის ცეკადან მიღებულ ჟურნალებს, ბიულეტენებს და ჟეტონებს. განყოფილებამ გამოუშვა აგრეთვე თავისი ნიშნები, რომელსაც დიდი ხალისით იძენენ ჩვენი წევრები. გამოვიდა და დარიგდა პლაკატები ქართულ, რუსულ, სომხურ და თათრულ ენაზე. თავის უკანასკნელ სხდომაზე პრეზიდიუმმა დაადგინა გარდა ორ თვიურ ჟურნალისა გამოუშვას აგრეთვე ორკვირეული ბიულეტენი.

საერთოდ, სადაც კი ცოტაოდენი შემთხვევა ეძლე-ვათ, ჩვენი განყოფილებები გამოდიან შინაარსიან მოხსენებებით და აცნობენ მშრომელ მასებს **რემედასს**-ის ამოცანებს და იდეებს და მოუწოდებენ მათ თავის რიგებში.

ასე რომ, დღეს უკვე **რემედასს**-ის ორგანიზაციის იცნობენ ქალაქში და სოფლად, ყოველ წარმოებაში და და-

წესებულებაში, მას იცნობენ როგორც პარტიულები, ისე უპარტიო ფართო მასსა, კაცი და ქალი, დიდი და პატარა.

საფინანსო დარგი.

ფინანსური მხარე სრ. საქ. განყოფილებისა ვერ არის ჯერ-ჯერობით მტკიცე ნიადაგზე დაყენებული: განყოფილებას არ გამოუნახავს ჯერ კიდევ ისეთი წყაროები, საიდანაც მას შეძლება ექნება მიიღოს მუდმივი და საგრძნობი შემოსავალი. მაგრამ ამ მხრივ პრეზიდენტმა უკვე მიიღო ენერგიული ზომები და იმედია სულ მოკლე ხანში განყოფილების შემოსავალი საგრძნობლად გაიზრდება და მას საშუალება ექნება რეგულიარულად და საგრძნობი თანხა მიაწოდოს რემედასს-ის აღმასკომს.

დღემდის კი განყოფილებას შემოსავალი აქვს: 1) საწევრო გადასახადებიდან, 2) ნებაყოფლობითი შემოწირულებებიდან, 3) გაყიდულ ჟურნალებიდან და ჟეტონებიდან. გარდა ამისა განყოფილებამ გამართა რამოდენიმე წარმორგენა-სალამო-კონცერტები, რომელთაც უმნიშვნელო თანხა დასტოვეს.

ბოლო ხანებში თავის ფინანსური მხარის გასაძლიერებლად და იმავე დროს რემედასს-ის საპოპულიარიზაციოთ განყოფილებამ გამოუშვა ფასიანი ფურცლები რევოლუციური ხასიათის ლექსებით და ნაწყვეტებით. ფურცლები გამოვიდა 1.600.000 ცალი — სულ 80.000 მანეთის და უკვე დაიწყო კიდევ მათი გავრცელება საზოგადოების ფართო წრეებში.

დღემდის სრ. საქართველოს განყოფილების შემოსავალი გამოიხატა 70.000 მან., რომლიდანაც რემედასს-ის ცეკას გადაეგზავნა 60.000 მან.

დაბოლოს აღსანიშნავია სრ. საქ. განყოფილების დროული დადგენილება — მოიწვიოს რემედასს-ის სრულიად საქართველოს კონფერენცია ა/წ. 15 ოქტომბრისათვის, რომელმაც უნდა გადასინჯოს და გადაათვალიეროს ამ ერთი წლის განაკეთები, შეათავსოს, განიხილოს დაგროვილი გამოცდილებანი, აღნიშნოს ყველა სუსტი მხარეები მუშაობისა და გამოიმუშავოს ახალი მეთოდები და დირექტივები, რომლის გატარებასაც მოითხოვს ადგილობრივი პირობები. მასთან ერთად კონფერენცია გაარჩევს საკითხს თავის წევრებისათვის პერიოდულ და არა პერიოდულ გამოცემათა მიწოდების შესახებ. გადასინჯავს წესდებს და შეუფარდებს მას უკვე მიღებულ გამოცდილებების მიხედვით ადგილობრივ პირობებს, გაითვალისწინებს რემედასს-ის უახლოეს ამოცანებს და ენერგიულად შეუდგება მათ გატარებას ცხოვრებაში. ამავე კონფერენციაზე გაირჩევა საკითხი ევროპის ბურჟუაზიულ ციხეებზე შეფობის აღების შესახებ, რის შემდეგ ჩვენს ორგანიზაციებს საშუალება ექნებათ უშუალოდ დაელაპარაკონ თავის ტანჯულ მოძმეებს, გაიგონ მათი ნამდვილი საჭიროებანი და დაეხმარონ კიდევ შეძლებისდაგვარად.

უნდა ვიქონიოთ იმედი, რომ კონფერენციას დიდი შედეგები მოჰყვება. ადგილებზე მუშაობა გაათქვამება ახალი გამოცდილი გზებით და ჩვენი ორგანიზაცია გაიზრდება, როგორც რიცხობრივ, ისე მატერიალურად.

რემედასსის პირველი საერთაშორისო კონფერენცია 14—16 ივლისი 1924 წ.

მთელი ავგუზის მუშაობა და გლეხობა!

კონფერენციის დეკლარაცია.

კონტრ-რევოლუციის წყვედიადში ჩაიხშო შარავანდედი ბურჟუაზიული დემოკრატიისა. იქ, სადაც ბატონობს კაპიტალიზმი, აზიაში და აფრიკის კოლონიებში შერყეულია ყველა მისი საფუძვლები. თავისუფლება კავშირებისა, კრებებისა და პრესისა არსებობს მხოლოდ კაპიტალისტებისათვის. მუშათა საპარლამენტო ფრაქციები მუდამ ჩხრეკას განიცდიან; მუშათა დეპუტატებს, რომელნიც სარგებლობენ პარლამენტარული „ხელშეუხებლობით“ ატყვევებენ და ციხეში სვამენ, — მუშათა კლასის განთავისუფლებისათვის მებრძოლის პირადი ხელშეუხებლობა უკვე დიდი ხანია ისტორიას ჩაბარდა. პოლიციელის მათრახი და ფაშისტის ტყვია მოელის ყველა მათ, ვინც გაბედავს მსოფლიო კაპიტალის უფლების წინააღმდეგ გამოსვლას. თვით კლასობრივი ბურჟუაზიული კანონებიც კი არ არის საკმარისათ მიჩნეული კაპიტალისტური წესწყობილების დასაცავად. სასამართლო შესცვალა პოლიციურმა გასამართლებამ.

საშუალო საუკუნეების დევნა-წვალება გამოძიების დროს ჩვეულებრივ მოვლენათ გადაიქცა ბურჟუაზიული დემოკრატიის ქვეყნებში. ათი-ათასობით სხედან ციხეებში მარტო იმისათვის, რომ მათ განიზრახეს დაეცვათ მუშათა კლასის და მშრომელი გლეხობის საარსებო ინტერესები. „კულტურული“ ევროპის ციხეების რეჟიმი შემუშავებულია დატყვევებულ მებრძოლთა პიროვნების მორალურ და ფიზიკურ განადგურებისათვის.

კაპიტალისტური სიმხეცის სწორეთ ამ პერიოდში ჩამოყალიბდა რევოლუციის მებრძოლთა დამხმარე საერ-

თაშორისო ორგანიზაცია — რემედასსი. იგი შექმნა ს. ს. რ. კ. მუშებმა და გლეხებმა კაპიტალის ქვეყნების მუშათა კლასთან და გლეხკაცობასთან ხელი-ხელ ჩაკიდებული. იგი თავის ამოცანათ ისახავს მორალური და მატერიალური დახმარება აღმოუჩინოს დევნილ და ტანჯულ რევოლუციის მებრძოლთ, დახოცილ რევოლუციონერთა ოჯახებს და იმათ ოჯახებს, ვინც მოქცეულია ბურჟუაზიული ციხეების ოთხ-კედელ შუა. ჩვენი ორგანიზაციის რიგებში გაერთიანებულია მილიონი მუშები და გლეხები ს. ს. რ. კავშირისა — ერთად ერთი ქვეყნისა, სადაც ბატონობს თავისუფალი შრომა, და აგრეთვე მილიონი მუშა-გლეხები იმ ქვეყნებისა, სადაც ბატონობს ბურჟუაზიული კონტრ-რევოლუცია.

მაგრამ ჩვენი ორგანიზაციის მუშაობა ამით კიდევ არ დამთავრებულა. ჩვენ უნდა შევქმნათ უფრო მძლავრი წითელი ზურგი საერთაშორისო მუშათა და გლეხთა მოძრაობის დასახმარებლათ. ჩვენ უნდა განვაძლიეროთ კავშირი ამ ორგანიზაციის სხვადასხვა რაზმებისა, რომელიც წარმოადგენს ერთ-ერთ საუკეთესო საშუალებას მთლიანი პროლეტარული ფრონტის შესაქმნელად.

ამ ამოცანების გადასაჭრელად შეიკრიბა მოსკოვში რემედასს-ის პირველი საერთაშორისო კონფერენცია. ყველა ქვეყნის მუშათა და გლეხთა მილიონები, რომელთა წარმომადგენელია რემედასს-ის კონფერენცია, გაერთიანებულია დღეს ერთი აზრით, ერთი ფიქრით: გააორკეცონ და გაასამკეცონ თავის დახმარება ტანჯულ და დევნილ რევოლუციის მებრძოლთადმი.

დღეს ჩვენ კაპიტალის ტყვეებს ვეუბნებით: გამაგრდით, არ დაეცეთ სულით, თქვენ ზურგს გაგიმაგრებთ მშრომელთა მრავალ მილიონიანი მასისა — **რემედასს**-ის წევრები, რომელთა პირველ რიგებში ს. ს. რ. კავშირის მუშები და გლეხები სდგანან. არასოდეს არ გაწყდება ის უხილავი ძაფები, რომელიც აერთებს თქვენთან მილიონ მუშათა და გლეხთა გულებს.

ჩვენ გვრწამს, რომ შორს არ არის ის საათი, როდესაც აღსდგება მუშათა და გლეხთა მასები მსოფლიო კაპიტალთან გადამწყვეტ ბრძოლის გამოსაცხადებლათ. მაშინ გაირღვევა ციხეების ზღუდენი და თქვენც შეუერთდებით ჩვენს რიგებს იმ ახალი ცხოვრების ასაგებათ, სოციალისტური წესწყობილების დასამყარებლათ, სადაც ადგილი არ ექნება ექსპლოატატორებს, მძარცველებს და ჯალათებს.

გაუმარჯოს საერთაშორისო წითელ დახმარებას!

გაუმარჯოს საერთაშორისო რევოლუციას!

კონფერენციის რეზოლუციები

1. რემედასს-ის ც. კ. და სარევიზიო კომისიის მოხსენების გამო.

მოისმინა რა ანგარიში **რემედასს**-ის ც. კ. და სარევიზიო კომისიის მოქმედების შესახებ, **რემედასს**-ის I საერთაშორისო კონფერენცია იწონებს ც. კ. და სარევიზიო კომისიის მიერ ჩატარებულ მუშაობას და სთვლის სრულიად სწორად ც. კ.-ის მიერ გატარებულ ხაზს.

კონფერენცია წინანდებურათ **რემედასს**-ის მიზნათ სთვლის მასსიურ ორგანიზაციების შექმნას **რემედასს**-ის რიგებში ფართო უპარტიო მუშებისა და გლეხების მასის ჩაბმით. იღებს რა მხედველობაში იმ წარმატებას, რომელიც მიღებულ იქნა ს. ს. რ. კ. ში **რემედასს**-ის წევრობის შემოღებით, კონფერენცია საჭიროთ სთვლის, ეს სისტემა შემოღებულ იქნეს **რემედასს**-ის ყველა სექციებში, რამდენადაც კი შესაძლებელი იქნება ადგილობრივ პირობების მიხედვით.

კონფერენცია განსაკუთრებით ხაზს უსვამს **რემედასს**-ის პოლიტიკურ მნიშვნელობას, როგორც ერთ-ერთ უმთავრეს საშუალებათაგანს მთლიანი ფრონტის შესაქმნელად, რომელსაც აუცილებელია ხელს შეუწყობს ფართო მუშურ-გლეხური მასების მიერ გამოჩენილი სოლიდარული გრძნობა ციხეებში ტანჯულ მებრძოლებისადმი.

კონფერენცია მიაქცევს **რემედასს**-ის ყველა სექციების ყურადღებას გააძლიერონ თავის მუშაობა **რემედასს**-ის რიგებში ახალგაზრდობისა და ქალების აქტიურად ჩასაბმეოათ.

რემედასს-ის მუშაობას გლეხკაცობაში, როგორც საშუალებას ამ უკანასკნელთა ჩასაბმელათ აქტიურ რევოლუციურ მოქმედებაში, აქვს პირველხარისხიანი მნიშვნელობა. კონფერენცია ავალებს ახლად არჩეულ აღმასკომს გაათავოთოვოს და გააღრმავოს მუშაობა ყველა ქვეყნებში გლეხების ჩასაბმელათ **რემედასს**-ის რიგებში.

კოლონიალ და ნახევრად კოლონიალ, აგრეთვე სხვადასხვა ტომებით დასახლებულ ქვეყნებში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ნაციონალურ უმცირესობათა ჩაბმას მუშაობაში.

კონფერენცია საჭიროდ სთვლის გაძლიერებულ იქნეს **რემედასს**-ის იდეების აგიტაცია-პროპაგანდა, რისთვისაც

საც ყოველმხრივ უნდა იქნეს გამოყენებული პროლეტარული პრესა.

იღებს რა მხედველობაში, რომ დატყვევებულ რევოლუციის მებრძოლთათვის ფულით დახმარების გაღების სიმძიმე დღემდე მხოლოდ ს. ს. რ. კ. მშრომელთა აწვა, კონფერენცია ავალებს აღმასკომის ახალ შემადგენლობას მაქსიმალურად გააძლიეროს მუშაობა დახმარების შესაგროვებლათ სხვა ქვეყნებშიდაც (ინგლისი, ამერიკა და სხვ.).

რათა მუშათა და გლეხთა მასებმა მეტი ყურადღება მიაქციონ **რემედასს**-ის ამოცანებსა და მუშაობას, კონფერენცია საჭიროდ სთვლის მასსიურ კამპანიების ჩატარებას დატყვევებულთა სასარგებლოთ 18 მარტს — **რემედასს**-ის დღეს.

შეფომა დატყვევებულ რევოლუციონერებზე კონფერენციას მიაჩნია საუკეთესო საშუალებათ **რემედასს**-ის ცალკე ორგანიზაციების როგორც დასაკავშირებლათ დატყვევებულთა, ისე მათ მიერ მონაწილეობის მისაღებათ ამ უკანასკნელთა ცხოვრებაში. კონფერენცია საჭიროდ სთვლის აგრეთვე მხარი დაეჭიროთ დატყვევებულთა ბრძოლას მასსიური დემონსტრაციებით.

უკეთებს რა ჯამს **რემედასს**-ის მუშაობას ს. ს. რ. კავშირში, კონფერენცია უღრმეს მადლობას უცხადებს ს. ს. რ. კ. მუშებსა და გლეხებს მორალურ და მატერიალურ დახმარების აღმოჩენისათვის, რომლითაც მათ საუკეთესო მაგალითი მოგვცეს მშრომელთა საერთაშორისო სოლიდარობისა.

2. რემედასს-ის მუშაობის სააგიტაციო-საპროპაგანდო ღარბში.

I. აგიტაცია და პროპაგანდა ერთ-ერთ უმთავრეს მხარეს წარმოადგენს **რემედასს**-ის მუშაობაში. მისი ძირითადი მიზანია:

1) გააცნოს მუშათა და გლეხთა ფართო მასებს **რემედასს**-ის მიზნები და ამოცანები თეთრი ტერორის მოქმედების გაშუქებით და რეპრესიების მთელი იმ სისტემის გამოაშკარავებით, რომელიც მიმართულია რევოლუციური მოძრაობის წინააღმდეგ;

2) საერთაშორისო კლასობრივ სოლიდარობის გრძნობის გაღვიძება, გაღვივება და განმტკიცება ფართო მასაში;

3) ამხანაგური თანაგრძნობის ატმოსფეროს შექმნა დატყვევებულ რევოლუციის მებრძოლთადმი მუშათა და გლეხთა ფართო მასებში სათანადო მასალებისა და საბუთების გამოქვეყნების საშუალებით.

4) ფართო მასების მოზიდვა **რემედასს**-ის მუშაობაში აქტიური მონაწილეობის მისაღებათ.

II. **რემედასს**-ის სააგიტაციო-საპროპაგანდო მუშაობის კონკრეტულ ფორმას წარმოადგენს: 1) პრესა, 2) სპეციალური დღეები და კამპანიები, 3) კრებები და მანიფესტაციები, 4) მუშურ-გლეხური პრესის გამოყენება, 5) შეფომა, 6) ადგილობრივ ორგანიზაციების შემოქმედებითი ინიციატივა და თვითმოქმედება (კედლის გაზეთები, **რემედასს**-ის კუთხეები, გამოფენები და სხვ.), 7) კინოს გამოყენება, 8) თეატრი და მხატვრული საღამოები.

პ რ ე ს ა.

რემედასს-ის აღმასკომმა და მისმა სექციებმა უნდა ეცადონ შექმნან თავის საკუთარი პერიოდული ბეჭდვითი

ორგანოები. ს. ს. რ. კ-ში ეს ამოცანა უკვე გადაჭრილია ჟურნალ „მოპრ“-ისა და ორკვირულ ბიულეტენის გამოცემით. საზღვარგარეთის მუშაობის სფეროში საჭიროა უახლოეს დროში გამოცემულ იქნეს **რემედასს**-ის ინფორმაციული ბიულეტენი სამ ენაზე (გერმანულ, ინგლისურ და ფრანგულ) და პერიოდული სურათებიანი ჟურნალი. ეს მუშაობა უნდა იქნეს დაკავშირებული ცენტრთან და სწარმოებდეს **რემედასს**-ის აღმასკომის ხელმძღვანელობით.

საკითხი პერიოდული გამოცემის შესახებ **რემედასს**-ის ცალკე სექციების მიერ დასავლეთ ევროპაში და ამერიკაში დამოკიდებულია იმისაგან, თუ რამდენათ იქნება გაღვივებული და განმტკიცებული მუშაობა ცალკე ქვეყნებში. ყოველგვარი პერიოდული გამოცემა **რემედასს**-ის სექციების მიერ უნდა იქნეს წინასწარ ნებადართული **რემედასს**-ის აღმასკომისაგან.

არაპერიოდული გამოცემების დარგს ეკუთვნის: ბროშიურები, ფურცლები, პლაკატები, ლია ბარათები და სხ.. ბროშიურების გამოცემა უნდა იქნეს განზრახული მთელი ქვეყნის მშრომელთა ფართო მასებში გასავრცელებლათ და წარმოადგენდეს თეთრი ტერორის დახასიათებას ცალკე ქვეყნებში. უახლოეს მომავალში კონფერენცია სთვლის საჭიროდ გამოუშვას და გაავრცელოს ბურჟუაზიულ ქვეყნებში შემდეგი ბროშიურები: 1) „რა არის **რემედასსი**“, 2) „**რემედასსი** ს. ს. რ. კავშირში“, 3) „თეთრი ტერორი გერმანიაში“, 4) „კაპიტალის ციხეები“ და 5) „გლეხთა განმათავისუფლებელი მოძრაობა და **რემედასსი**“.

პროპაგანდის გასაწევათ ახალგაზდობაში, ქალებში და გლეხკაცობაში საჭიროა გამოცემულ იქნეს სპეციალი პროპაგანდისტული ჟურნალი.

ფურცლების გამოცემა უნდა დაუკავშირდეს **რემედასს**-ის სპეციალ კამპანიებს, და აგრეთვე თეთრი ტერორის დიდ შემთხვევებს (მასიური დაპატიმრება, სასამართლოს საგულისხმო პროცესები, სიმშვილობა ციხეებში და სხვ.)

პლაკატები და ლია ბარათები ნათლად და გასაგებათ უნდა გამოხატავდნენ **რემედასს**-ის მუშაობას და მით საერთო ყურადღების საგნათ ხდიდნენ მის მიზნებს და ამოცანებს. **რემედასს**-ის და მისი სექციები თავის საერთო ამოცანად უნდა ისახავდნენ გამოიწვიონ და გააძლიერონ მუშებში და გლეხებში ინტერესი თავის მუშაობისადმი და მუდმივ მიაწოდონ მათ ცნობები კაპიტალისტების მიერ წარმოებულ დევნა-შევიწროების, ციხეებში დაპატიმრებულთა მდგომარეობის შესახებ და სხვ.

რემედასს-ის კამპანიები და ღონისძიებები.

რემედასს-ის მუშაობა გაძლიერებულ იხდა იქნეს **რემედასს**-ის ცალკე კამპანიებისა და ღონისძიების ჩატარებით. პირველ ყოვლისა ეს ეხება **რემედასს**-ის ინტერნაციონალ ღონისძიებას, ყოველი წლის 18 მარტს, პარიზის კომუნის დღეს. ეს დღე უნდა ჩატარდეს **რემედასს**-ის ხელმძღვანელობით და ყველა პროლეტარულ ორგანიზაციების, კოოპერაციის, სასპორტო წრეების, მუშათა კლუბების და სხვ. აქტიურ მონაწილეობით. ამ დღეს ყველგან უნდა მოეწყოს მასიური დემონსტრაციები საერთაშორისო მუშათა სოლიდარობისა და პროტესტისა თეთრი ტერორის წინააღმდეგ. სექციებმა უნდა გამოუშვან სპეციალი ფურცლები და მოწოდებები. ყველაფერი უნდა იქნეს მიმართული იქითკენ, რომ გამოვაჩინოთ ამ დღეს ჩვენი ორგანიზაციის მთელი სიძლიერე.

გარდა 18 მარტისა, **რემედასს**-მა და მისმა სექციებმა დაპატიმრებულ რევოლუციის მებრძოლთა დახმარების გასაძლიერებლათ უნდა გამოიყენონ აგრეთვე სხვა რევოლუციური დღესასწაულებიც, სახელდობრ: პირველი მაისი, ოქტომბრის რევოლუციის წლის თავი, კარლ ლიბკნეხტის და რ. ლიუქსემბურგის მოკვლის დღე, ლენინის, მარქსის გარდაცვალების დღე და სხ.

კრებები და მანიფესტაციები

გარდა ამისა განსაკუთრებულ მდგომარეობის დროს და განსაზღვრულ მოთხოვნებების გამოხატვის მიზნით უნდა მოეწყოს მანიფესტაციები, მაგალ., ცალკე პატიმრებზე ამნისტიის გასაფრცელებლათ, ანუ ამა თუ იმ ქვეყნის ციხეებში არსებულ რეჟიმის წინააღმდეგ. ყველა მანიფესტაციებზე, რომელსაც აწყობს პროლეტარული პარტიები და ორგანიზაციები, აუცილებლათ უნდა გამოდიოდეს **რემედასს**-ის პლაკატები და ლოზუნგები. საერთოდ **რემედასს**-ის სააგიტაციოთ და საპროპაგანდოთ გამოყენებულ უნდა იქნეს ყოველგვარი შესაძლებლობა და შემთხვევები, **რემედასს**-ის უჯრედებმა ფაბრიკებში, ქარხნებში, დაწესებულებებში და პროლეტარულ ორგანიზაციებში უნდა გამოიყენონ **რემედასს**-ის სააგიტაციოთ ყველა კრებები.

მუშურ-გლეხური პრესის გამოყენება

წარმოუდგენელია **რემედასს**-ის მუშაობის წარმატებით ჩატარება მუშურ-გლეხური პრესის აქტიური დახმარების გარეშე. კონფერენციას საჭიროდ მიაჩნია მიაქციოს პროლეტარული და რევოლუციური გლეხური პრესის ყურადღება **რემედასს**-ისა და მისი სექციების მუშაობის სისტემატიურ და მუდმივ გაშუქების საჭიროებაზე. სასურველია, რომ ყველა მუშურ და გლეხურ გაზეთებმა და ჟურნალებმა გახსნან თავის ფურცლებზე მუდმივი განყოფილება, სადაც გაშუქებულ იქნება **რემედასს**-ის მოქმედება და თეთრი ტერორი. დღემდე ამ დარგში ძალიან ცოტა რამ არის გაკეთებული. კონფერენცია ხაზს უსვამს მუშურ და გლეხურ პრესის თანამშრომლობის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას და იმედოვნებს, რომ ამ დარგში შემჩნეული სისუსტე აუცილებლათ გამოსწორებულ იქნება უახლოეს მომავალში.

შეფოზა

შეფოზის აღება ციხეებზე ორგანიზაციების ანუ ფაბრიკა-ქარხნების მიერ წარმოადგენს ერთ-ერთ მთავარ მომენტს **რემედასს**-ის იდეის აგიტაცია-პროპაგანდის დარგში. თუმცა მარტო შეფოზის აღებით არ უნდა განისაზღვროს **რემედასს**-ისადმი დახმარება: შეფოზისა და პატიმართა შორის უნდა გაიბას ცოცხალი იდეოლოგიური კავშირი მუდმივი მიწერ-მოწერით, ლიტერატურის, საჩუქრების გაგზავნით და სხ.

ადგილების შემოქმედებითი ინიციატივა და თვით-მოქმედება.

კონფერენცია აქცევს **რემედასს**-ის ყველა სექციების ყურადღებას რუს ამხანაგების ინიციატივას, რომელთაც შესძლეს გამოეწვიათ ქვე-ფენების თვითმოქმედება ს. ს. რ. კავშირში **რემედასს**-ში პრაქტიკული მონაწილეობის მისაღებათ. ბევრ ფაბრიკა-ქარხნებში ადგილობრივი ძალების საშუალებით გამოდის კედლის გაზეთები. მუშათა კლუბებში მოწყობილია **რემედასს** ის სპეციალი კუ-

თხეები და გამოფენები. წრფელის გულით მივესალმებით ამ მეთოდს **რემედასს**-ის იდეის უშუალოდ დასაახლოვებლათ მასსაზე და ვურჩევთ **რემედასს**-ის სხვა სექციებსაც გამოიყენონ ს. ს. რ. კავშირის ეს ძვირფასი გამოცდილება.

კინოს გამოყენება

რემედასს-ის აგიტაცია-პროპაგანდისათვის შეიძლება გამოყენებულ იქნეს აგრეთვე კინემატოგრაფიც მის სხვა და სხვაგვარ ფორმებში: 1) განსაკუთრებული კინოფილმის დამზადებით, რომელიც სპეციალურად **რემედასს** შეეხება, და მთელ რიგ პატარა სცენების შედგენით, 2) მოხსენების დროს სურათების საჩვენებლათ, რომლის დროსაც გამოყენებულ უნდა იქნეს ფოტოგრაფიული სურათები და ნახატები თეთრი ტერორის ქვეყნებიდან და იქ არსებულ პატიმართა ცხოვრებიდან.

თეატრი და სამხატვრო საღამოები.

უფრო ფართოდ უნდა იქნეს გამოყენებული **რემედასს**—ისათვის თეატრი. ჩაბმულ უნდა იქნეს სათეატრო და სხვა სამხატვრო გაერთიანებანი ისეთ რევოლუციურ პიესების დადგმაში, რომელიც ემსახურება **რემედასს**-ის მიზნებს. ამისათვის საჭიროა დაავალოთ იმ მწერლებს, რომელნიც თანაუგრძნობენ **რემედასს**-ის მუშაობას, შეადგინონ ამგვარი სათეატრო პიესები, რომელთა გამოყენება შემდეგში შესაძლებელი იქნება ინტერნაციონალური მასშტაბით. საჭიროა აგრეთვე ჩაბმულ იქნეს **რემედასს**-ის მიერ მოწყობილ საღამოებში სხვა მხატვრებიც. სასპორტო წრეებსაც შეუძლია დახმარება გაუწიონ **რემედასს**-ის აგიტაცია-პროპაგანდის საქმეს საღამოებზე სათანადო ნომრების შესრულებით.

ზემოაღნიშნული გეგმის განსახორციელებლათ კონფერენცია საჭიროდ სთვლის გაძლიერებულ იქნეს კავშირი **რემედასს**-ის სექციებსა და აღმასკომს შორის, რათა მუდმივ და რეგულიარულად მიაწოდონ ამ უკანასკნელს საილიუსტრაციო და სხვა მასალები. **რემედასს**-ის პერიოდულ და არაპერიოდულ გამოცემებში მონაწილეობის მისაღებათ მოზიდულ უნდა იქნეს საუკეთესო სამხატვრო და ლიტერატურული ძალები, რომელნიც თანაუგრძნობენ **რემედასს**-ის მუშაობას. აღმასკომმა ზომები უნდა მიიღოს შექმნას მთელი კადრი კორესპოდენტებისა როგორც ს. ს. რ. კავშირში—რუსული პრესისათვის, ისე კაპიტალის უმთავრეს ქვეყნებში. თეთრი ტერორის მსხვერპლთა აღრიცხვა, ფოტოგრაფიული სურათების მოგროვება, რომელიც ასურათებს პატიმართა მდგომარეობას ციხეებში, წარმოადგენენ **რემედასს**-ის აგიტაცია-პროპაგანდისათვის პირველხარისხოვან საქმეს და ფართოდ უნდა იქნეს დაყენებული ცალკე სექციების მიერ.

ზემოაღნიშნულ ამოცანების გადაჭრა უნდა შევიდეს **რემედასს**-ის და მისი სექციების სამუშაო გეგმაში და განხორციელებულ იქნეს უახლოეს დროში.

3. პოლიტ-ემიგრანტებისადმი დახმარების შესახებ.

რემედასს-ის I საერთაშორისო კონფერენცია მიმართავს ყველა პარტიებს და აღნიშნავს, რომ პოლიტიკური ემიგრაციის საკითხს დღემდე არ ქონდა მიქცეული სათანადო ყურადღება. ამიტომ ყველა ცალკე პარტიებმა უნდა მიიღონ ზომები გააცნონ თავის წევრებსა და მუშათა ფართო მასას ის სიძნელენი, რომელიც ელოდება წინ

უგეგმოთ წარმოებულ პოლიტიკურ ემიგრაციას, მისი გამომწვევი მიზეზების ზედმიწევნით გამოურკვევლათ და აგრეთვე იმის წინასწარ გაუთვალისწინებლათ თუ რამდენათ შესაძლებელია, თუ გინდ პირველ ხანებში მანც, მათი დახმარება იმ ქვეყნების მხრივ, საითაც მიემშურებიან ემიგრანტები.

მიიღო რა მხედველობაში რომ,

1) რევოლუციის მეტროპოლითა წინააღმდეგ ბურჟუაზიულ მთავრობების მიერ რეპრესიების თანდათან გაძლიერებით იზრდება მათი რიცხვი, ვინც იძულებულია მიატოვოს თავის სამშობლო და გადავიდეს სხვა ქვეყნებში;

2) მათთან ერთად, ვინც იძულებულია გავიდეს სხვა ქვეყნებში სერიოზული და ხშირად რევოლუციური მოქმედებისათვის საშინელი დევნის გამო, რომელიც ემუქრება მის სიცოცხლეს, პოლიტ-ემიგრანტთა რიცხვში ზრდება მერყევი ელემენტებიც, რომელნიც სტოვებენ თავის სადარაჯოს თითქმის უსაფუძვლოდ, ან ეკონომიური და სხვა ხასიათის მოსაზრებებით;

3) იმ ქვეყნების მუშათა კლასის წინაშე, სადაც მიისწრაფიან ეს პოლიტემიგრანტები, სდგას ამოცანა მათდამი მატერიალური და მორალური დახმარებისა;

I საერთაშორისო კონფერენცია აღიარებს, რომ:

1) პოლიტიკურ ემიგრაციით უნდა ჩაითვალოს ისეთი ემიგრაცია რევოლუციური მოღვაწისა, რომელიც გამოწვეულია მისი პირადი დევნით ბურჟუაზიული ხელისუფლების მიერ რევოლუციური მუშაობისათვის, და მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს დევნა არ აძლევს მას საშვას ლებას არამც თუ განაგრძოს თავის რევოლუციური მოქმედება, არამედ დარჩეს იმ ქვეყანაში არსებულ პირობებში (სიკვდილით დასჯის შიში, ხანგრძლივი დატყვევების მოლოდინი და სხ.).

2) პოლიტემიგრანტი შეიძლება ეწოდოს იმ რევოლუციონერს, რომელიც გამოსულია თავის ქვეყნის საზღვრებიდან სათანადო რევოლუციურ ორგანიზაციების მიერ წინასწარი ან უკიდურეს შემთხვევაში შემდეგი დასტურით, **რემედასს**-ის აღმასკომი აწესებს—თუ რომელი ორგანიზაცია უნდა ჩაითვალოს ამ შემთხვევაში ავტორიტეტულად ამა თუ იმ ქვეყნებში. კომპარტიის წევრს არ აქვს უფლება, გარდა უკიდურეს შემთხვევებისა (აჯანყებების დროს უკან დახევა, ციხიდან გამოქცევა და სხ.), გავიდეს თავის ქვეყნის საზღვრებიდან თავის პარტიის ცეკას ნებადაურთველად.

საბოლოო დასტურის მიცემა იმაზე, თუ ვინ არის და ვინ არა პოლიტემიგრანტი, ეკუთვნის **რემედასს**-ის აღმასკომს.

მასთან ერთად **რემედასს**-ის I საერთაშორისო კონფერენცია სავსებით დროულად სცნობს დააარსდეს **რემედასს**-ის აღმასკომთან ცალკე კომიტეტი პოლიტემიგრანტთა საკითხების მოსაწესრიგებლათ. ჩაითვალოს საჭიროდ ასეთივე კომიტეტების დაარსება იმ ქვეყნებში (ავსტრია, საფრანგეთი და გერმანია), სადაც დიდია რიცხვი პოლიტემიგრანტებისა, დანარჩენ ქვეყნებისათვის კი ცალკე რწმუნებულების, ინსტიტუტი.

რემედასს-ის აღმასკომთან არსებულ პოლიტემიგრანტების საქმეების კომიტეტის ამოცანებს შეადგენს:

ა) პოლიტემიგრანტების შემადგენლობის გადასინჯვა და მათ გადასაზღვრად ადგილების დანიშვნა;

ბ) პოლიტემიგრანტების უზრუნველყოფა შეძლების დაგვარათ—მათი ჩამოსვლის პირველ ხანებში—სურსათით, ტანსაცმელით, იურიდიული და სამკურნალო დახმარე-

ბით—მანამ გაიგზავნებოდნენ მუდმივ სამუშაოზე და იშოვნიდნენ მუდმივ ბინას.

გ) მზრუნველობა მათი პოლიტიკური განვითარების შესახებ.

4. პროტესტი ბულგარეთის სიმხეცეთა წინააღმდეგ.

მოისმინა რა ამხ. კოლაროვის მოხსენება ფაშისმის ახალ სიმხეცეთა შესახებ ბულგარეთში, რემედასს-ის I საერთაშორისო კონფერენცია, რომელიც აერთიანებს მილიონობით პროლეტარებსა და გლეხებს მსოფლიოში, ზიზლს უცხადებს ბულგარეთის მთავრობას, რომელიც ემზადება ახალ სისხლის მორევში ჩაახრჩოს ბულგარეთის რევოლუციური მუშა-გლეხები, მებრძოლი თავის განთავისუფლებისათვის.

ჯერ არ შეშრობია ბულგარეთის მიწა-წყალს ათასობით დახვრეტილ, მოკლულ და წამებულ მუშებისა და გლეხების სისხლი, რომელნიც მონაწილეობდნენ სექტემბრის აჯანყებაში. ბულგარეთის ციხეები ჯერ კიდევ სავსეა მუშა-გლეხებით, რომელთა ტანჯვა-კვნეसा მოითხოვს საერთაშორისო პროლეტარიატისა და გლეხობისაგან შურისძიებას—და უკვე ბულგარეთში ფაშისტების ტერორმა კვლავ გაშალა თავის ბრწყალები, რომლის მსხვერპლიც შეიქნა ამ ახლო ხანში გლეხთა პარტიის ბელადი პეტკოვი და მთელი რიგი სხვა მებრძოლებისა. დახვრეტა, მასიური დაპატიმრებანი, წვალბა—ყველა ეს ჩვეულებრივ მოვლენათ გადაიქცა ცანკოვის „დემოკრატიულ“ ბულგარეთში. რემედასს-ის კონფერენცია თავის ძმურ სალამს უძღვნის და დახმარებას პირდება რევოლუციის შეუდრეკელ მებრძოლებს—ბულგარეთის მუშებსა და გლეხებს, რომელნიც მედგრათ უმკლავდებიან რეაქციისა და ფაშისმის რეჟიმს, მაღლა უჭირავთ კლასობრივი ბრძოლის დროშა, მიუხედავად მათ წინააღმდეგ მიღებულ რეპრესიებისა და ტერორისა.

კონფერენცია მოუწოდებს მთელი ქვეყნის მრავალ-მილიონიან მუშათა და გლეხთა მასას პროტესტი გამოუცხადონ ტერორისა და ფაშისმის თარეშს და დახმარების ხელი გაუწოდონ მებრძოლ მუშებსა და გლეხებს ბულგარეთში.

გაუმარჯოს ბულგარეთის მუშებსა და გლეხებს!

გაუმარჯოს მშრომელთა საერთაშორისო სოლიდარობას!

ძირს სისხლიანი რეჟიმი ფაშისმისა და ტერორისა ბულგარეთში!

რემედასს-ის აღმასკომის წევრები.

თავმჯდომარე—ამხ. ტრენი.

ს. ს. რ. კავშირიდან—ამხ. ამხ. პეტროვსკი, ლეპე-

შინსკი, ტიომკინი, კუშნერი, კულაკოვი, გორდონი.

იტალიიდან—ამხ. ამხ. მარაბინი და როვედა; პოლო-

ნეთიდან—ანტონოვიჩი და დომბალი; გერმანიიდან—ამხ.

ამხ. კეპენი და პიკი; საფრანგეთიდან—ამხ. კოსტი; ინ-

გლისიდან—ამხ. ვ. რ. სტოკნერი; ამერიკის შეერთებულ

შტატებიდან—ამხ. ეიბერი; სამხრეთ ამერიკიდან—ამხ.

კოტინო; ბულგარეთიდან—ამხ. ლუკანოვი; რუმინიიდან—

ამხ. ბადულესკუ; ლიმიტროფიულ ქვეყნებიდან—ამხ.

რიასტასი; ჩეხო-სლოვაკიიდან—ამხ. მუნა; ჩინეთიდან—

ამხ. ვანოვი; ისპანიიდან—ამხ. როხასი; სკანდინავიის

ქვეყნებიდან—ამხ. ლინდერგუდი; სამხრეთ სლავიიდან—

ამხ. დიურა-დიურაჩი; იაპონიიდან—ამხ. ხანადა-სამო;

ფინლიანდიიდან—ამხ. ანნა ხალმი; საერთაშორისო მუ-

შათა კომიტეტიდან—ამხ. მიუნცერბერგი.

კანდიდატები:

გერმანიიდან—ამხ. ვეიმელი, საფრანგეთიდან—ამხ.

დიუტინიელ; ინგლისიდან—ამხ. ელენა კრაუფორდ;

ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებულ შტატებიდან—ამხ.

ბელატი; პოლონეთიდან—ამხ. ბოგუტსკი; ინდოეთიდან—ამხ.

როი; წარმომადგენლები ს. ს. რ. კავშირიდან, ოსმალე-

თიდან და ვენგრიიდან წამოყენებულ იქნება დამატებით.

სარევიზიო კომისიის წევრები.

ს. ს. რ. კავშირიდან—ამხ. ამხ. ბლეიზი (ლენინგრა-

დი) და ზარინი (ურალი); გერმანიიდან—ამხ. პეტერსენი;

ბულგარეთიდან—ამხ. დრაგანოვი; იტალიიდან—ამხ. ბი-

ბელოტი.

კანდიდატები:

ს. ს. რ. კავშირიდან—ამხ. ზვეზდოვი (მოსკოვი);

ეგვიპტედან—საიდ სელემანი; ოსმალეთიდან—ამხ. ფა-

რუკ-ასრი.

რემედასს-ის სპას გაფართოებული პლენუმი

საორგანიზაციო ამოცანები.

19—20 ივნისში შემდგარ პლენუმზე წარმოდგენილი იყო შემდეგი ადგილები და ოლქები:

გორდონი ბლეიზი და ჩეჩოვსკი (ლენინგრადი), პერმიაკოვი (ტულა), კუშნერი (პოლტავა), მოლჩანოვი (კალუგა), ტელზნერი (დონის როსტოვი), გალპერინი (ხარკოვი), ლუპანდინი (თერგის ოლქი), ზეზიკოვი (ტაშკენტი), ბუხვალტერი (მინსკი), კულკოვი, რომანოვი, სამუელი, ზვეზდოვი და შაროვი (მოსკოვი), კარასევი (ირკუტსკი), ლეპეშინსკი, პესტკოვსკი, ამტერი, ტიომკინი, მიცკევიჩი, კაპსუკას და ლუკანოვი (რემედასს-ის ცეკა), ერა-ტოვი (რემედასს-ის ცეკას სარევიზიო კომისია), ფელიკს. კონი (რ. კ. პ. ცეკა), იაკობსონი (საერთაშორისო გლეხთა საბჭო), მაქსიმოსი (საბრეძნეთი), საპუნოვი (ბულგარეთი).

პლენუმმა მიღო შემდეგი რეზოლუციები:

1. მიჩნეულ იქნეს სავსებით მიზანშეწონილად, რევოლუციის მებრძოლთა დახმარების საქმეში მეტი შეთანხმებულების შესატანად, დაევალოს მომავალშიდაც რემედასს-ის ცეკას ერთ და იმავე დროს იმ ქვეყნის ცეკას ფუნქციების შესრულებაც, სადაც ის ახლა იმყოფება, და ამიტომ არ იქნეს გამოყოფილი რემედასს-ის ცენტრალური კომიტეტი ცალკე ს. ს. რ. კავშირისათვის.

2. რემედასს-ის ცეკას ირჩევს რემედასს-ის საერთაშორისო კონფერენცია, რომელიც შესდგება რემედასს-ის სექციების წარმომადგენელთაგან. წარმომადგენლობის ყველა წესს საერთაშორისო კონფერენციაზე განსაზღვრავს რემედასს-ის ცეკა ცალკე ინსტრუქციით. დელეგატებს ს. ს. რ. კავშირიდან საერთაშორისო კონფერენციაზე ირჩევს

რემედასს-ის სრულიად საკავშირო კონფერენცია. **რემედასს**-ის ცეკასთან ერთად საერთაშორისო კონფერენცია ირჩევს აგრეთვე სარევიზიო კომისიასაც.

3. რ. კ. პ. ხელმძღვანელობის გაძლიერების მიზნით და **რემედასს**-ის მუშაობის შესათანხმებლათ საჭიროთ იქნეს ცნობილი ს. ს. რ. კ.—ში **რემედასს**-ის საოლქო და ნაციონალური ცენტრების იმავე საორგანიზაციო სტრუქტურით აგება, როგორც პარტიული ცენტრი.

4. **რემედასს**-ის საოლქო და ნაციონალური ცენტრების კომიტეტებს ირჩევს სათანადო კონფერენციები და ყრილობები.

5. **რემედასს**-ის საოლქო და ნაციონალური ცენტრების კომიტეტების ხელმძღვანელობის როლის გასაძლიერებლათ საჭიროდ იქნეს ცნობილი პლენუმების მოწვევა არა ნაკლებ ერთისა 3 თვეში.

6. **რემედასს**-ის საგუბერნიო, საოლქო, სარესპუბლიკო კონფერენციები და ყრილობები მოწვეულ იქნეს ორჯელ წელიწადში და დაკავშირებულ სხვა მასიურ ყრილობებთან (პარტიულ, პროფესიონალურ და საბჭოთა). სრულიად საკავშირო კონფერენცია უნდა შესდგეს ერთელ წელიწადში.

7. **რემედასს**-ის ნაყოფიერი მუშაობა შესაძლებელია მხოლოდ პარტიის მხრივ ხელმძღვანელობის გაძლიერებით, ამიტომ საჭიროა, რომ **რემედასს**-ის ცეკამ და საგუბერნიო განყოფილებებმა სისტემატიურად წარუდგინონ ანგარიში სათანადო პარტორგანოებს.

ეთხოვოს რ. კ. პ. ცეკას მისცეს სათანადო ღირებულება პარტორგანიზაციებს ადგილებზე, რომ ცეკამ, საგუბერნიო, სამაზრო კომიტეტებმა და სხ. გამოყონ თავის წევრები სათანადო **რემედასს**-ის კომიტეტების წევრებათ ადგილებზე.

მორიგ პარტიულ კონფერენციებზე დაისვას **რემედასს**-ის სათანადო განყოფილების მოხსენება გასარჩევად.

8. ვინაიდან **რემედასს**-ი ს. ს. რ. კ.—ში სწრაფად იზრდება და ადგილებისათვის თავის დროზე სათანადო ინსტრუქციების მიწოდებას **რემედასს**-ის ცეკას და საგუბერნიო განყოფილებების მხრივ დიდი მნიშვნელობა ეძლევა, ამიტომ საჭიროდ იქნეს ცნობილი ხშირი ჩამოვლა საგუბერნიო განყოფილებებისა და ადგილობრივ ორგანიზაციებისა **რემედასს**-ის ცეკას პრეზიდიუმისა და საგუბერნიო განყოფილებების წევრთა მიერ, და აგრეთვე **რემედასს**-ის ცეკას საინფორმაციო-საინსტრუქტორო განყოფილების მუშაობის გაძლიერება.

9. გაძლიერებულ და განვითარებულ იქნეს გამომცემლობა **რემედასს**-ის ცეკასთან, გადიდებულ იქნეს ჟურნალისა და ბიულეტენის ტირაჟი და აგრეთვე მიღებულ იქნეს ზომები, რომ **რემედასს**-ის საკითხები სისტემატიურად ირჩეოდეს გაზეთ „პრავდას“, „ტრუდის“ და „ბედნოტის“ ფურცლებზე. გადიდებულ იქნეს პოპულარულ (ბროშურების) ლიტერატურის გამოცემა. დაისვას ბიულეტენების წინაშე ამოცანა—გააძლიერონ საგუბერნიო განყოფილებების მუშაობის გაშუქება, რომ აღნუსხულ იქნეს **რემედასს**-ის მუშაობის გამოცდილება ადგილებზე.

10. ადასტურებს რა **რემედასს**-ის ცეკას წარმატებით მუშაობას პოლიტემიგრანტებისადმი დახმარების გაწევის საქმეში, პლენუმი მიზანშეწონილად სთვლის დაარსებულ იქნეს პოლიტემიგრანტების საქმეების მოსაწესრიგებლათ ნაციონალური რესპუბლიკებში და ოლქებში პოლიტემიგრანტების საქმეთა კომიტეტის სათანადო განყოფილებები—საჭიროების და მისხედვით.

11. დაევალოს **რემედასს**-ის ცეკას მოამზადოს და მოიწვიოს **რემედასს**-ის 2 სრულიად საკავშირო კონფერენცია, მისი დაკავშირებით საბჭოთა მე-3 სრულიად საკავშირო ყრილობასთან.

12. შეერთებულ იქნეს **რემედასს**-თან კარლ ლიბკნეხტის სახელობის, გერმანიის მუშების დამხმარე კომიტეტის და გერმანიის ბავშვთა დამხმარე ლიგის ფონდი.

13. **რემედასს**-ის იდეის და ამოცანების პოპულარიზაციის გასაძლიერებლად და აგრეთვე წევრთა მოსაზიდავათ მუშათა, გლეხთა, წითელ არმიელთა და მუშა ქალების წრიდან გამოცხადებულ იქნეს **რემედასს**-ის თვიური კამპანია 1 ოქტომბრიდან 1 ნოემბრამდე, ხოლო **რემედასს**-ის ცეკამა და საგუბერნიო განყოფილებებმა წინდაწინვე შეიმუშაონ და დააგზავნონ ადგილებზე ამ კამპანიის გატარების გეგმა.

14. მიაქციოს ყურადღება **რემედასს**-ის ცეკამ, რომ **რემედასს**-ის საზღვარგარეთელმა სექციებმა გააძლიერონ თავის მონაწილეობა ციხეებში მჯდომ რევოლუციონერებზე შეფობის მოსაწესრიგებლათ, მათ შორის კავშირის განსამტკიცებლათ და სისტემატიურად წარუდგინოს **რემედასს**-ის ცეკას ანგარიშები.

15. პლენუმი მიაქცევს **რემედასს**-ის ცეკასა და საგუბერნიო განყოფილებების ყურადღებას, რომ საჭიროა **რემედასს**-ის აქტივისტ-მუშაკების კადრის შექმნა და მათი სისტემატიური აღრიცხვა.

რემედასს-ის უახლოესი ამოცანები: | ს.ს.რ.კ.-ში

აღნიშნავს რა ს. ს. რ. კ. ფართო უპარტიო მუშათა და გლეხთა მასების გამოხმაურებას ბურჟუაზიულ ციხეებში, წამებულ რევოლუციურ მებრძოლთა დახმარების საქმეში **რემედასს**-ი, როგორც ორგანიზაცია საერთაშორისო წითელი ზურგისა, ისახავს ს. ს. რ. კ.—ში შემდეგ ამოცანებს:

1. მუშათა და გლეხთა ფართო მასების ჩაბმა საერთაშორისო რევოლუციურ მუშათა და გლეხთა მოძრაობის და აგრეთვე კოლონიების განმათავისუფლებელი მოძრაობის აქტიურად დახმარების საქმეში—რევოლუციის მებრძოლთათვის მატერიალური და მორალური დახმარების გაწევით.

2. ფართო პროპაგანდის გაწევა საერთაშორისო სოლიდარობისა და საერთაშორისო სოციალისტური რევოლუციის იდეებისა მუშათა და გლეხთა მასებში.

3. **რემედასს**-ის ორგანიზაციების განმტკიცება და ფულის მოგროვების გაძლიერება.

II. სხვა ქვეყნებში.

აღნიშნავს რა **რემედასს**-ის ძლიერ განვითარებას ს. ს. რ. კ.-ში, **რემედასს** ის ცეკას გაფართოებული პლენუმი ადასტურებს, რომ **რემედასს**-ის მოქმედება ბურჟუაზიულ ქვეყნებში დღემდე განვითარების ისევ პირველ საფეხურზე სდგას. **რემედასს**-ის უახლოესი ამოცანები საზღვარგარეთ გამოიხატება შემდეგში:

ა) **რემედასს**-ის ორგანიზაციების დაარსება ყველა ქვეყნებში, სადაც ბატონობს ბურჟუაზია.

ბ) მჭიდრო კავშირის შექმნა **რემედასს**-ის საზღვარგარეთელ სექციების მუშაობისა და სათანადო კომუნისტური პარტიების და სხვა პროლეტარულ-რევოლუციურ ორგანიზაციებს შორის.

გ) განმტკიცება ბურჟუაზიულ ქვეყნებში არსებულ **რემედასს**-ის ორგანიზაციებისა და ფულის მოკრეფის გაძლიერება საზღვარგარეთ.

დ) წითელი დახმარების მოწყობის ტექნიკის სისწორე და კავშირის განმტკიცება ტყვე-მებრძოლთა და პროლეტარულ-გლეხურ მასებს შორის.

ე) გაძლიერება **რემედასს**-ის ცეკას გამომცემლობისა იმ საკითხებში, რომელიც შეეხება თეთრ ტერორს ბურჟუაზიულ ქვეყნებში და საერთაშორისო მუშურ სოლიდარობას.

რემედასს-ის ძირითადი საორგანიზაციო პრინციპები

1. რევოლუციის მებრძოლთა დამხმარე საერთაშორისო ორგანიზაცია (**რემედასს**) თავის ამოცანათ ისახავს მატერიალური, მორალური, პოლიტიკური და იურიდიული დახმარება გაუწიოს რევოლუციურ კლასობრივ ბრძოლის მსხვერპლთ ყველა ქვეყნებში, საერთაშორისო სოლიდარობის გაღვიძებისა და განვითარების საშუალებით მშრომელთა მასაში — განუზღვრად პარტიული მიმართულებისა.

2. **რემედასსი** ორგანიზაციული მხრით წარმოადგენს დამოუკიდებელ ორგანიზაციას. თავის მუშაობაში ის ემყარება საკუთარ წევრთა ორგანიზაციებს, და აგრეთვე მშრომელთა ყველა რევოლუციურ კლასობრივ ორგანიზაციებს.

3. **რემედასს**-ის წევრთა შეუძლია ჩაეწეროს ყველას, ვინც თანაუგრძნობს მის ამოცანებს, დაემორჩილება მის წესდებს და შეიტანს საწევრო გადასახადს.

4. **რემედასს**-ის მუშაობის საერთო ხელმძღვანელობა ეკუთვნის **რემედასს**-ის აღმასკომს.

5. **რემედასს**-ის აღმასკომი შესდგება სხვადასხვა ქვეყნის წარმომადგენელთაგან. **რემედასს**-ის აღმასკომს ირჩევს **რემედასს**-ის საერთაშორისო კონგრესი. **რემედასს**-ის აღმასკომის პლენუმი იკრიბება წელიწადში ორჯერ. აღმასკომის მუდმივი ბინა არის ქ. მოსკოვი. ამავე კონგრესსზე ირჩევენ სარევიზიო კომისიას 5 წევრის შემადგენლობით, რომელიც კონტროლს უწევს რეგულიარულად აღმასკომის მოქმედებას.

6. აღმასკომი ხელმძღვანელობს **რემედასს**-ის მუშაობას კონგრესიდან კონგრესამდე; საზღვრავს დახმარების რაოდენობას ცალკე ქვეყნებისათვის; სცემს **რემედასს**-ის ცენტრალურ ორგანოს; სცემს **რემედასს**-ის სახელით საჭირო მოწოდებებს საერთაშორისო მასშტაბით; იმუშავებს საერთო დირექტივებს **რემედასს**-ის ყველა ორგანიზაციებისათვის. აღმასკომი ირჩევს პრეზიდიუმს 9 წევრის შემადგენლობით და სამდივნოს ყოველდღიურ მუშაობის საწარმოებლათ. აღმასკომს უფლება აქვს დანიშნოს თავის წარმომადგენლები ცალკე ქვეყნებში.

7. **რემედასს**-ის ცალკე სექციების წესდებს და საორგანიზაციო პრინციპებს ამტკიცებს **რემედასს**-ის აღმასკომი.

8. აღნიშნულ მუშაობის საწარმოებლათ ყველა ქვეყნებში არსდება **რემედასს**-ის სექციები.

9. ცალკე სექციების მუშაობა მიმდინარეობს იმავე ქვეყნის **რემედასს**-ის ცეკას ხელმძღვანელობის ქვეშ, და აგრეთვე აღმასკომის საერთო ხელმძღვანელობასა და კონტროლის ქვეშ.

10. სექციები აარსებენ რაიონულ და ადგილობრივ კომიტეტებს, აგრეთვე ადგილობრივ საწევრო ორგანიზა-

ციებს, რომელნიც დაკავშირებული იქნებიან ამ კომიტეტებთან და იმუშავენ მათი ხელმძღვანელობისა და კონტროლის ქვეშ. რაიონის და ადგილობრივი კომიტეტები ვალდებული არიან წარადგინონ რეგულიარული ანგარიშები თავის მუშაობის ყველა დარგებში.

11. **რემედასს**-ის ამოცანების განსახორციელებლათ საერთაშორისო მასშტაბით, ცალკე სექციებს ევალებათ:

ა) გამოსძებნონ რაც შეიძლება მეტი წყაროები შემოსავლის დასაგროვებლათ და განავითარონ ფართო პროპაგანდა;

ბ) წარადგინონ ყოველთვიური ფინანსური ანგარიშები და გადაგზავნონ ზედმეტი თანხები აღმასკომში;

გ) წარადგინონ ყოველთვიური ანგარიშები სექციის მუშაობის და თეთრი ტერორის მოძრაობის შესახებ (ბურჟუაზიული იუსტიციის მუშაობა, დევნა, განაჩენების ხასიათი და სხ.);

დ) მიწოდება წერილების, სურათების და სხვა მასალებისა და აგრეთვე საბუთებისა **რემედასს**-ის იდეის საპროპაგანდო საერთაშორისო მასშტაბით;

ე) ტერორის მსხვერპლთა სიის შედგენა (დაპატიმრებულთა, დევნილთა და სხ.) **რემედასს**-ის აღმასკომისათვის;

12. ცალკე ქვეყნების ცენტრალური კომიტეტები შესდგება რევოლუციურ პროლეტარულ პარტიების, პროფკავშირების, კოოპერატიულ ორგანიზაციების, ახალგაზრდათა და ქალების ორგანიზაციების წარმომადგენელთაგან, და აგრეთვე რევოლუციურ გლეხობის და იმ საზოგადოებრივ წრეთაგან წარმომადგენლების მიწვევით, რომელნიც თანაუგრძნობენ **რემედასს**-ის ამოცანებს. თვითეული ზემოხაზოვნილი ან მათი მონათესავე ორგანიზაციათაგანი ირჩევს თავის წარმომადგენელს თავის ქვეყნის ცენტრალურ კომიტეტში. **რემედასს**-ის აღმასკომს უფლება აქვს არ მიიღოს ესა თუ ის წარმომადგენელი და მაშინ სათანადო ორგანიზაცია ვალდებულია დანიშნოს სხვა.

13. ორგანიზაციის საფუძველს ცალკე ქვეყნებში უნდა შეადგენდეს პირველადი უჯრედი, რომელშიაც უნდა შედიოდეს წარმოებებში, ფაბრიკებში, ქარხნებში, კანტორებში მომუშავენი და სხ., აგრეთვე გლეხები და სასოფლო-სამეურნეო წარმოებების მუშები.

14. მატერიალური საშუალებები რევოლუციურ კლასობრივ ბრძოლის მსხვერპლთათვის დასახმარებლათ შესდგება საწევრო გადასახადებისაგან, შემოწირულობათაგან, სხვადასხვა წარმოებებიდან, საპროპაგანდო მასალების გამოცემებიდან და რევოლუციურ მუშურ-გლეხურ ორგანიზაციებიდან ხანგამოშვებით შეგროვილ შემოწირულობათაგან.

15. **რემედასს**-ის პოლიტიკური მუშაობა გამოიხატება:

ა) თეთრი ტერორისა და დაპატიმრებულთა წვალების საპროტესტო მიტინგების მოწყობაში, საერთაშორისო დღეების მოწყობაში რევოლუციის მებრძოლთა სახელების აღსანიშნავად; ამნისტიის სასარგებლოდ ფართო კამპანიის მოწყობაში ყველა რევოლუციურ მუშურ ორგანიზაციების დახმარებით.

ბ) მშრომელთა საერთაშორისო სოლიდარობის განმტკიცებაში დაპატიმრებულთა და მათი ოჯახების ცხოვრების შესახებ მასალების გამოქვეყნებით.

გ) გამოყენება კონტრ-რევოლუციური იუსტიციის და თეთრი ტერორის მოქმედებისა, პოლიტიკური დევნის

ცალკე შემთხვევებისა, მოკლულ მებრძოლთა ობლების და დაპატიმრებულთა ოჯახების სამეურნეო ბოიკოტისა რევოლუციურ-აგიტაციური მიზნით.

დ) ცოცხალი და მუდმივი კავშირის შექმნა დაპატიმრებულ რევოლუციონერთა ბრძოლასა და ფართო პროლეტარულ ბრძოლას შუა (შეფობა).

16. დაპატიმრებულნი, მათი ოჯახები, აგრეთვე დევნილნი და მათი ოჯახები, დაღუპულ რევოლუციონერთა ოჯახები სარგებლობენ მორალური, მატერიალური და იურიდიული დახმარებით.

17. იურიდიული დახმარება გამოიხატება დამცველის დაქირავებაში დაპატიმრებულთათვის, დევნილებისათვის, მათი ნათესავებისა და დაღუპულთა ობლებისათვის ყველა იმ შემთხვევაში, რომელიც დაკავშირებულია რევოლუციის მებრძოლთა დაპატიმრებასთან. იურიდიული დახმარების ხარჯებს კისრულობენ თავის ქვეყნის ცენტრალური კომიტეტები. ამ მუშაობის ჩასატარებლად თვითელი ქვეყნის ცენტრალური კომიტეტი აარსებს იურიდიულ განყოფილებას, რომელიც, გარდა თავის ძირითად მუშაობისა, აწარმოებს აგრეთვე თეთრი ტერორის მსხვერპლთა სწორ სტატისტიკას. ცენტრალური კომიტეტები ვალდებული არიან იზრუნონ, რომ ყველა პარლამენტებში და ადგილობრივ თვითმართელობებში დაარსდეს ციხეების პატრონატები ანუ მათი მონათესავე ორგანიზაციები,

რომელიც, გარდა თავისი ჰუმანიტური ამოცანების შესრულებისა, გაუწევნ დახმარებას იურიდიულ განყოფილებებს მათ სტატისტიკურ მუშაობაში.

ცენტრალური კომიტეტები ვალდებული არიან მოკრიფონ სტატისტიკური ცნობები დაპატიმრებულ და დაღუპულ რევოლუციონერთა ოჯახების შესახებ და გადაგზავნონ ისინი აღმასკომში.

18. მორალური დახმარება გამოიხატება დაპატიმრებულთა და მათი ოჯახების ზნეობრივ დახმარებაში, მათთვის ლიტერატურის რეგულიარულად გაგზავნით და მუდმივი მიწერ-მოწერით.

19. ყველა ქვეყნებში, სადაც კი არიან პოლიტიკური ემიგრანტები, უნდა დაარსდეს განსაკუთრებული კომისია სათანადო ცენტრალურ კომიტეტთან, რომელიც სპეციალურად განიხილავს პოლიტიკური ემიგრაციის საკითხებს. ყოველივე ღონე უნდა იქნეს მიღებული, რომ ყველა ქვეყნებში მიეცეს პოლიტემიგრანტებს „უფლება თავის შეფარებისა“ და შეძლების დაგვარად სამუშაოც.

კლასიური ტერორის მსხვერპლთა ბავშვებისათვის დახმარების გასაწევად შეიძლება, რემედასს-ის აღმასკომის თანხმობით, დაარსებულ იქნეს სპეციალური ბავშთა სახლები.

რეგულაციები საჯარო-პატარაობისათვის.

— გერმანია. მრავალ ოლქში უკვე არსებობს რემედასს-ის მდივნების ინსტიტუტი. გამჭურვში და ბრემენში არსებული აგებულია წევრობის საფუძველზე. დრესდენში შეუდგენ რემედასს-ის წევრთა ჩაწერას.

ავსტრია. ტარდება გაძლიერებული კამპანია პრესაში ფულით შემოსავლის გასაძლიერებლად.

— იტალია. რევოლუციონერთა დიდ პროცესს ემპელში შედეგად მოყვა რემედასს-ის სექციის მიერ ზომების მიღება პროპაგანდის და მატერიალურ საშუალებათა გასაძლიერებლად.

— ლიტვა. სექციის ფრიად არალეგალური მუშაობა მიმდინარეობს წარმატებით. თითქმის ყველა პატიმარნი ლიტვაში აღრიცხული ყავს სექციის და ლეზულობენ სა-

თანადო დახმარებას. აგრეთვე მრავალ პატიმართა ოჯახებიც ლეზულობენ დახმარებას სექციიდან.

— პოლონეთი. სექცია აწარმოებს კამპანიას პოლიტიკური ამნისტიის სასარგებლოდ. კამპანიაში ჩაბმული არიან აგრეთვე მცირე მიწის მქონე გლეხები.

საფრანგეთი. უკანასკნელ დროს სექცია აწარმოებს კამპანიას პოლიტიკურ პატიმართა ამნისტიის სასარგებლოდ. დიდი ყურადღება ექცევა იტალიის ემიგრანტების დახმარებას საფრანგეთში.

— იაპონია. დაარსდა რემედასს-ის სექცია. მუშაობაში ლეზულობენ მონაწილეობას მუშები და ინტელი გენტური წრეები. მუშაობას აფერხებს მუდმივი დევნა მთავრობის მხრიდან.

ქ რ ო ნ ი კ ა.

ტფილისი. ა/წ. 15 ოქტომბერს გაიხსნება ქ. ტფილისში რემედასს-ის პირველი საქართველოს კონფერენცია. სამაზრო განყოფილებების წარმომადგენლობის ნორმა კონფერენციაზე—300 წევრზე ერთი დელეგატი.

— სრ. საქართველოს კონფერენციის დროს ქ. ტფილისში გაიმართება რემედასს-ის წევრთა და თანამგრძნობთა დემონსტრაცია რემედასს-ის იდეის საპოპულარიზაციით და კაპიტალის ციხეებში ჩვენი ამხანაგებისადმი მხეცური მოპყრობის საპროტესტო.

— რემედასს-ის სრ. საქართველოს განყოფილების წევრთა რიცხვი 1 ოქტომბრამდე დაახლოებით უდრის 35.000 კაცს, მათ შორის ქ. ტფილისში 14.000, ქუთაისში 5.000 და სხვ.

— 1 ოქტომბრამდე რემედასს-ის სრ. საქართველოს განყოფილებამ დახმარება აღმოუჩინა 20 პოლიტემიგრანტს.

— სრ. საქარვ. განყოფილებამ გამოსცა 1.500 ც. მხატვრული პლაკატი.

— მანვე გადათარგმნა და გამოსცა პ. ლეპეშინსკის ბროშიურა: „ლენინი ციხეში და გადასახლებაში“.

პასუხისმგებელი რედაქტორი:

სარედაქციო კოლეგია.

